

644.123

64260

ร. 3

การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู
และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริชญานี พงษ์

ของ

นันทา แทนธานี

26 พ.ธ. 2534

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

กุมภาพันธ์ 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1 32602

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ๒๕ สิงหาคม ประธาน

(ดร.นิยะดา จิตต์จรัส)

..... ๑๓๖๓ กรรมการ

(ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

คณะกรรมการสอบ

..... ๒๕ สิงหาคม ประธาน

(ดร.นิยะดา จิตต์จรัส)

..... ๑๓๖๓ กรรมการ

(ผศ.ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

..... ๑๓๖๓ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผศ.ประณต คำจิม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ ... 18 เดือน เมษายน พ.ศ. 2534

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความอย่างสูง และความช่วยเหลืออย่างยิ่งของ อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเอาใจใส่ด้วยวิญญานของความเป็นครูอย่างแท้จริง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง กราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. เขียวพา เดชะคุปต์ รศ.ดร. ดวงเดือน ศาสตรภัทร ที่กรุณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในระหว่างการทำปริญญานิพนธ์ ตลอดจนการตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับ กราบขอบพระคุณ ผศ. วันเพ็ญ หิสาพงษ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการสร้างแบบสอบถาม และกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงรายละเอียดปริญญานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลสามเสน อนุบาลพิบูลเวศม์ อนุบาลวัดนางนอง อนุบาลท่ามะเขม และอนุบาลวัดปรีณายก ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประจำชั้นเด็กอนุบาล 1 ทุกท่าน ที่ได้กรุณาประเมินแบบสังเกตพัฒนาการเด็ก และรวบรวมแบบสอบถามจากผู้ปกครองให้ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ คุณนิติเชต สุรักษา คุณนิติฉัตรณ สิทธิเวชย์ คุณวิมลลักษณ์ ชูชาติ เพื่อนรักที่ได้ให้ทั้งกำลังใจและความช่วยเหลือจนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยที่ได้กรุณาช่วยเหลือทุนงบประมาณแผ่นดินเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ทำยัสุขพระลิกถึงพระคุณครู อาจารย์ ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และขอระลึกถึงพระคุณพ่ารที่ได้อชีวิตที่ดีแก่ผู้วิจัย ตลอดจนพี่น้องที่รักยิ่งทั้งห้าที่ได้มีส่วนสนับสนุนการศึกษา ส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ทั้งทางตรงทางอ้อม สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจทำงานด้วยความมุ่งมั่น และสำเร็จลงได้ด้วยดี

นนทา แทนธานี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน	17
ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการ	17
พัฒนาการด้านร่างกาย	19
พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	20
พัฒนาการด้านสติปัญญา	23
พัฒนาการด้านจริยธรรม	25
การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน	27
ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู	27
ความสำคัญของบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูและ	
ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน	28
บทบาทของบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูและ	
ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน	30
ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ	35
การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านร่างกาย	36

/ การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	40
/ การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านสติปัญญา	42
/ การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านจริยธรรม	44
องค์ประกอบที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก	48
สภาพการทำงานของมารดา	49
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว	50
ระดับการศึกษาของบิดามารดา	51
อายุของมารดา	53
จำนวนบุตร	54
ลำดับการเกิดของบุตร	55
ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในเด็กก่อนวัยเรียน	
ของผู้ปกครอง	57
สมมติฐานในการวิจัย	59
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	62
วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	75
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84

5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	102
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	102
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	102
การวิเคราะห์ข้อมูล	105
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	106
อภิปรายผล	109
ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย	116
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	118
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	119
บรรณานุกรม	120
ภาคผนวก	135
ประวัติย่อของผู้วิจัย	209

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงเกณฑ์การให้คะแนนรายได้ของครอบครัว	14
2	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากแผนกตามโรงเรียน	61
3	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการ พัฒนาการในแต่ละด้านและรวมของเด็กก่อนวัยเรียน (205 คน)	85
4	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์คือการอบรมเลี้ยงดู (X_8 ถึง X_{10}) กับตัวแปรทำนายคือลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ (X_1 ถึง X_{14}) (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน)	88
5	ลำดับความสำคัญ (ตัวเลขหน้าวงเล็บ) และร้อยละ ของการทำนาย (ตัวเลขในวงเล็บ) ของตัวแปรที่สามารถ ทำนายการอบรมเลี้ยงดูรายด้านและรวม	91
6	เปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู และความรู้ความเข้าใจ เรื่องพัฒนาการแต่ละด้านและรวมในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวกับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุม ตัวแปรดังกล่าว	94
7	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์คือพัฒนาการ (Y_1 ถึง Y_4 และ Y) กับตัวแปรทำนายลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ (X_{10} ถึง X_{14}) และ การอบรมเลี้ยงดู (X_8 ถึง X_{10})	98
8	แสดงลำดับความสำคัญ (ตัวเลขหน้าวงเล็บ) และร้อยละ ของการทำนาย (ตัวเลขในวงเล็บ) ของตัวแปรที่สามารถ ทำนายพัฒนาการรายด้านและรวม	100

9	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรทำนายและตัวแปรเกณฑ์ (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน)	137
10	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	138
11	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - สังคม	139
12	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	140
13	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม	141
14	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 10 ตัว	142
15	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 13 ตัว	143
16	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการ ด้านร่างกาย (Y_1)	144
17	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการ ด้านอารมณ์ - สังคม (Y_2)	145
18	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการ ด้านสติปัญญา (Y_3)	146
19	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการ ด้านจริยธรรม (Y_4)	147
20	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 11 ตัว	148

21	แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 17 ตัว	149
22	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู (ฉบับก่อนการปรับปรุง)	194
23	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม .. ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ แบบถูกผิด (ฉบับหลังการปรับปรุง)	195
24	แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ แบบเลือกตอบ (ฉบับหลังการปรับปรุง) ..	196
25	แสดงค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินของแบบสังเกตพัฒนาการ (ฉบับก่อนการปรับปรุง)	197
26	วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู	198
27	วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ...	202
28	วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสังเกตพัฒนาการ	206

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงกรอบความคิด (Conceptual Framework) ของการวิจัย	15
2	แสดงน้ำหนักตามอายุ	39

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

นักจิตวิทยาเชื่อว่า การฝึกอบรมตั้งแต่วัยเยาว์เป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในระดับที่สูงขึ้น ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการได้เน้นความสำคัญของชีวิตในช่วงต้นคือตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึง 6 ปีเอาไว้ ดังเช่นที่ ฟรอยด์ (Freud. 1949 : 24 - 29) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับในวัยเด็กมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยก่อนเข้าเรียน อิริคสัน (Erikson. 1950 : 222) ได้ให้ความเห็นว่าวัย 3 - 6 ปี เป็นวัยที่เด็กกำลังเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว หากสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ช่วยสร้างเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดี เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่ม ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมเด็กจะเกิดความคับข้องใจ มองโลกในแง่ร้าย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้านพัฒนาการทางสติปัญญานั้น จากการศึกษาของ บลูม (Bloom. 1964 : 209 - 225) พบว่าสติปัญญาของเด็กจะพัฒนาถึงร้อยละ 50 เมื่ออายุ 4 ปี และจะเจริญถึงร้อยละ 75 เมื่ออายุ 6 ปี ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์ที่จะช่วยพัฒนาทาง สติปัญญาของเด็กนั้นควรจัดในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต

แนวคิดและงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเด็กและพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ ในส่วนที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก ได้มีผู้วิจัยศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู ซึ่ง เซียร์ส และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957) ได้รวบรวมเอาไว้สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาเป็นกระบวนการที่ส่งผลต่อเนื่องตลอดชีวิตของมนุษย์ และจะมีผลบางประการต่อพฤติกรรมของเด็กในปัจจุบันและศักยภาพของการกระทำในอนาคต ดังนั้น พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาในสถาบันครอบครัว อันเป็นสถาบันทางสังคมอันดับแรกสุดที่เด็กเป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม

การที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตรได้เหมาะสมเพียงใดนั้น บิดามารดาจำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติกับเด็กให้สอดคล้องกับพัฒนาการในแต่ละวัยด้วย ข้อสรุปนี้ สอดคล้องกับประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทย ซึ่งรวบรวมโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ เรื่องการเลี้ยงดูและอบรม (2526) ที่สรุปเอาไว้ว่า ได้มีการทบทวนวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมและจิตใจของเด็กในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่ายี่สิบปี และจากผลงานวิจัยดังกล่าวพบว่า * การอบรมเลี้ยงดูซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อเด็ก มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับลักษณะพฤติกรรมและจิตใจของเด็ก เป็นอย่างยิ่ง ซึ่งแสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูจะมีผลเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของเด็กและโครงสร้างของครอบครัว รวมทั้งอิทธิพลของปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมและจิตใจของเด็กด้วย

องค์ประกอบที่สำคัญของการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมและจิตใจของเด็ก ได้แก่ โครงสร้างของครอบครัว และยังมีปัจจัยอื่น ๆ ซึ่งเซียร์ส และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957 : 178) ได้ศึกษาค้นคว้าพบว่า การอบรมเลี้ยงดูจะแปรผันไปตามเพศและอายุของเด็ก สถานภาพเศรษฐกิจ และสังคมตลอดจนการศึกษาของบิดามารดา เช่น บิดามารดาที่มีระดับการศึกษาคำ มักจะขาดความรู้ในการอบรมเลี้ยงดู ขาดการควบคุมพฤติกรรมอย่างเหมาะสม อันเป็นเหตุให้เด็กมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ นอกจากนี้จากการประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของเด็กไทย โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ เรื่องการเลี้ยงดูและอบรม (2526 : 27 - 34) นั้น ยังพบว่าตัวแปรที่เด่นชัดในด้านลักษณะและโครงสร้างของครอบครัว ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะต่าง ๆ ของเด็กนั้น ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม และการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งอาจจะอธิบายได้ว่าคงเป็นเพราะครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาสูงมีความรู้ความเข้าใจ และสั่งเอื้ออำนวยที่จะเลี้ยงดูลูกได้เหมาะสมมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากองค์ประกอบดังกล่าว ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่จะส่งผลต่อเด็กยังได้แก่สภาพการทำงานของมารดา (Bronfenbrenner. 1982 ; Stuckey. 1982 ; จรรยา สุวรรณทัต. 2524 ; วันเพ็ญ ทิศาพงษ์ และคนอื่น ๆ. 2526) สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (Victor. 1977 ; อุไรวรรณ หงษ์เหมือน. 2521 ;

เฉลิมพล ตันสกุล. 2521 ; ทิพารณ กิตติวิบูลย์. 2522) ระดับการศึกษาของบิดามารดา (Scarth. 1973 ; Indehar. 1974 ; ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2524 ; ทศนีย์ เมธาคุปต์. 2527) อายุของมารดา (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. 2530 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Morris. 1981 and Rothenberg. 1981 ; ทิพารณ กิตติวิบูลย์. 2522) จำนวนบุตร (Waldrop and Bell. 1964 ; Farkas. 1972 ; ทวี สุรเมธ. 2521 ; วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ. 2526) ลำดับที่เกิดของบุตร (Hurlock. 1967 ; วินิจ เกตุขำ. 2515 ; ทิพารณ กิตติวิบูลย์. 2522) สิ่งเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับการที่บิดามารดาจะมีการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและภูมิหลังของบิดามารดาที่กล่าวมาแล้วยังมีอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งน่าจะมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กคือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของบิดามารดาในเรื่องพัฒนาการและแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ดังจะเห็นได้จากการประมวลปัญหาเด็กก่อนวัยเรียนในรายงานผลงานวิจัยการจัดการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522 : 70) ตอนหนึ่งกล่าวไว้ว่า "ปัญหาที่สำคัญสำหรับเด็กในวัยก่อนเข้าเรียนนี้ ได้แก่ ปัญหาด้านโภชนาการ ปัญหานี้มีที่มา 2 ประการ ประการแรก บิดามารดาที่มีทุนทรัพย์แต่ขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก และประการที่ 2 บิดามารดาขาดทั้งทุนทรัพย์และขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก" รวมทั้งยังได้สรุปงานวิจัยที่รวบรวมไว้ในเล่มเดียวกันนี้ว่า ภาวะโภชนาการ และวิธีการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับสุขภาพและระดับสติปัญญาของเด็ก นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสภาพปัญหา และประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมและจริยธรรมของเด็กไว้ว่านโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว ปีพ.ศ. 2522 (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 6 - 26) ไว้ว่า "บิดามารดาที่ขาดความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการทางสังคมและบุคลิกภาพของเด็กเป็นผู้สร้างพื้นฐานที่ไม่มั่นคงแก่เด็ก เป็นเหตุที่ทำให้เด็กเติบโตเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพจนก่อให้เกิดปัญหาต่อทั้งตัวเองและสังคม" กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยดังกล่าวได้ให้แนวทางว่าความรู้ความเข้าใจของบิดามารดาในเรื่องเด็กเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และส่งผลต่อพัฒนาการเด็ก ซึ่งข้อสรุปอันนี้ทำให้เกิดความเข้าใจว่า การเสริมความรู้ความเข้าใจแก่บิดามารดา ในเรื่องพัฒนาการเด็ก จะส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กด้วย

อย่างไรก็ดี ข้อสรุปดังกล่าวข้างต้นมิได้มาจากทฤษฎีซึ่งออกแบบเพื่อสนองจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในเรื่อง เด็กกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาโดยตรง แต่เป็นผลพลอยได้เท่านั้น ดังนั้นจึงยังไม่อาจสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็ก การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และพัฒนาการเด็กจะมีความสัมพันธ์กันจริง เพราะงานวิจัยที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็กยังสัมพันธ์กับตัวแปรทางภูมิหลังอื่น ๆ เช่น การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ก็สัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กด้วย จึงเป็นไปได้ว่าความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็กกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และพัฒนาการเด็กอาจไม่สัมพันธ์กันอย่างที่สรุปไว้ แต่สัมพันธ์เพราะผ่านตัวแปรที่สาม คือ ตัวแปรภูมิหลังของครอบครัว ซึ่งหากได้ควบคุมตัวแปรเหล่านั้นแล้ว ก็อาจเป็นไปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็กจะไม่สัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็กดังผลการวิจัยที่ผ่านมา และถ้าเป็นเช่นนั้น แนวความคิดที่จะส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยการให้ความรู้เรื่อง เด็กแก่บิดามารดาก็คงจะไม่ได้ผล ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรทำการวิจัยเพื่อสนองจุดมุ่งหมายนี้โดยตรง กล่าวคือศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็กกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และพัฒนาการเด็กเมื่อตัวแปรภูมิหลัง เช่น การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดา ถูกควบคุมให้คงที่ นอกจากนี้ก็จะศึกษาว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร โดยตัวแปรที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่นำมาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่อง เด็กของบิดามารดา ^{หรือผู้ปกครอง} ลักษณะทางภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ สถานภาพทางงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตร

สำหรับการศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดู พบว่ามีการแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้มากมายด้วยกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งรวมเรียกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และยังมีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และยังมีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักขาสัญญา แบบปล่อยปละละเลย แบบควบคุมหรือเข้มงวดกวดขัน แบบคาดหวังเอาจากเด็ก แบบให้พึ่งตนเองช้าหรือเร็ว แบบได้รับ

หรือไม่ได้รับความอบอุ่น แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดู แบบที่เน้นการฝึกในบางด้าน เช่น การฝึกความเป็นอิสระ เป็นต้น รูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ เมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วจะเห็นว่าหมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร อันจะนำไปสู่การส่งเสริมหรือไม่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ แก่บุตรนั่นเอง ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการอบรมเลี้ยงดู โดยถือว่าการอบรมเลี้ยงดูเป็นผลรวมเพียงวิธีการเดียวคือ วิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมแก่เด็ก ก่อนวัยเรียนมากนักน้อยเพียงใด งานวิจัยที่ศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูนั้นนี้เพียงงานวิจัยของ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคณะ (2526) เท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ทำให้เห็นความชัดเจนของพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาว่าได้มีการส่งเสริมพัฒนาการแก่เด็กในด้านใดมากนักน้อยเพียงใด และพฤติกรรมการส่งเสริมนี้มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็กแต่ละด้านหรือไม่เพียงใด

อนึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็ก ผู้วิจัยพบว่าการศึกษาพัฒนาการเด็กทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมไปพร้อม ๆ กันนั้น ยังไม่พบว่าได้มีการศึกษาไว้เลย การศึกษาพัฒนาการเพียงด้านใดด้านหนึ่งนั้น ทำให้ไม่สามารถมองเห็นภาพรวมของพัฒนาการเด็กได้ ซึ่งปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมนั้น แต่ละด้านมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาพัฒนาการเด็กทุกด้าน ซึ่งนอกจากจะสามารถมองเห็นภาพรวมของพัฒนาการเด็กแล้ว ยังสามารถมองเห็นพัฒนาการย่อยแต่ละด้านได้ด้วย

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพื่อทำนายการอบรมเลี้ยงดู โดยมีความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการกับลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตร เป็นตัวแปรทำนาย

3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู กับความรู้ความเข้าใจเรื่อง พัฒนาการของผู้ปกครอง ในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับ การศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตรให้คงที่ กับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว

4. เพื่อทำนายพัฒนาการ โดยมีการอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของ ครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตร เป็นตัวแปรทำนาย

5. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการกับการอบรมเลี้ยงดูในสถานการณ์ ซึ่งควบคุมตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตรให้คงที่กับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงตัวแปรสำคัญที่เอื้อต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน และตัวแปรสำคัญอื่นจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง เพื่อเป็นแนวทางในการให้ผู้ปกครองและผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กก่อนวัยเรียนจะได้นำไปประยุกต์ ใช้ให้เกิดประโยชน์ อาทิเช่น ผลการวิจัยจะช่วยชี้แนะว่าการเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง นั้น จะสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองหรือไม่ หากจะส่งเสริมควรคำนึงถึงภูมิหลังทางด้าน ลักษณะชีวสังคมของครอบครัวประกอบด้วยหรือไม่ ตัวแปรใดที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปร ใดที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็ก การศึกษาครั้งนี้จึงอาจบอกถึงแนวทางการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้หาแนวทางการส่งเสริมอย่างถูกต้องและ เหมาะสมกับสภาพปัญหา

ขอบเขตของการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 4 ปี ถึง 5 ปีบริบูรณ์ และผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าว ในโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 5 โรงเรียน จำนวน 420 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

แยกตามลักษณะของตัวแปรเป็นตัวแปรประเภท และตัวแปรต่อเนื่อง ดังนี้

2.1 ตัวแปรประเภท

2.1.1 สภาพการทำงานของมารดา แบ่งเป็น

- มารดาที่ทำงานในบ้าน
- มารดาที่ทำงานนอกบ้าน

2.2 ตัวแปรต่อเนื่อง ได้แก่

2.2.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2.2 รายได้ของครอบครัว

2.2.3 ระดับการศึกษาของบิดา

2.2.4 ระดับการศึกษาของมารดา

2.2.5 อายุของมารดา

2.2.6 อายุของผู้ปกครอง

2.2.7 จำนวนบุตร

2.2.8 ลำดับที่เกิดของบุตร

2.2.9 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อยดังนี้

2.2.9.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย

2.2.9.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม

- 2.2.9.3 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา
- 2.2.9.4 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม
- 2.2.9.5 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม
- 2.2.10 การอบรมเลี้ยงดู ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อยดังนี้
 - 2.2.10.1 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
 - 2.2.10.2 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
 - 2.2.10.3 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 2.2.10.4 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม
 - 2.2.10.5 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม
- 2.2.11 พัฒนาการ ประกอบด้วย 5 ตัวแปรย่อยดังนี้
 - 2.2.11.1 พัฒนาการด้านร่างกาย
 - 2.2.11.2 พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
 - 2.2.11.3 พัฒนาการด้านสติปัญญา
 - 2.2.11.4 พัฒนาการด้านจริยธรรม
 - 2.2.11.5 พัฒนาการรวม

สำหรับการกำหนดว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรเกื้อหนุน ตัวแปรใดเป็นตัวแปรทำนายขึ้นอยู่กับ
จุดมุ่งหมายของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ให้นิยามของตัวแปรต่าง ๆ
ไว้ดังนี้

1. เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กก่อนบาลชาย-หญิงที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาล 1
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนอนุบาลในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

2. พัฒนาการ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของเด็กก่อนวัยเรียน ทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

2.1 พัฒนาการทางด้านร่างกาย หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การยืน เดิน ทรงตัว โยนและรับลูกบอล การขีดเขียน วาดรูป การพับกระดาษ เป็นต้น

2.2 พัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึก และความสามารถในการปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ รู้จักคำนึงถึง ความพอใจไม่พอใจของเพื่อน รู้จักการแข่งขัน รู้จักช่วยตนเอง ช่วยผู้ใหญ่ทำงาน รู้จักชื่อและนามสกุล ของตัวเอง รู้จักตนเอง รวมทั้งรู้จักมารยาทง่าย ๆ ในสังคม เป็นต้น

2.3 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในด้านความสามารถทางการฟัง การพูด การสังเกต การจำ และการคิด เช่น ความสามารถในการเข้าใจ และทำตามคำสั่งได้ การแก้ปัญหา ความสามารถในการตอบคำถาม การหยิบและบอกชื่อสิ่งได้ถูกต้อง เป็นต้น

2.4 พัฒนาการทางด้านจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นผู้รู้จัก มีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อต่อบุคคลอื่น มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป มีความรับผิดชอบ พฤติกรรมที่แสดงออก เช่น การรู้จักแบ่งปันอาหารหรือสิ่งของให้แก่เด็กหรือบุคคลอื่น รู้จักรับสารภาพเมื่อทำผิด ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน ไม่ทำผิดต่อกฎระเบียบของชั้นเรียน เป็นต้น

2.5 พัฒนาการรวม หมายถึง พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมทุกด้านรวมกัน

การตรวจวัดพัฒนาการสามารถทำได้โดยการให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สังเกต และประเมิน พฤติกรรมลงในแบบสังเกตพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน คะแนนที่สูงกว่าแสดงถึงการมีพัฒนาการสูงกว่า คะแนนที่ต่ำกว่า คะแนนจะแยกเป็น 5 ด้าน คือ พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม และพัฒนาการรวม

3. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กในทางส่งเสริม พัฒนาการแบ่งออกเป็น 5 ด้านดังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การที่ผู้ปกครอง ส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกายเด็ก ด้วยการดูแลความสะอาดของร่างกาย และฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความสะอาดของอวัยวะต่าง ๆ รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างมีสุขนิสัยที่ดี เช่น รู้จักแปรงฟัน ล้างมือ ล้างเท้า ฝึกขยับถ่ายให้เป็นเวลา และพักผ่อนอย่างเพียงพอวิธีดูแลและฝึกให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ รู้จักหลีกเลี่ยงและป้องกันตัวจากการเกิดโรค และนำเด็กไปตรวจรักษาทุกครั้งที่ป่วย รวมทั้งการส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อ เช่น จัดหาอุปกรณ์ ดินน้ำมัน ดินสอสี ให้เด็กเล่น เป็นต้น

3.2 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม หมายถึง การที่ผู้ปกครองดูแลฝึกฝนให้เด็กรู้จักปฏิบัติต่อทุกคน รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตามความสามารถ รู้จักปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ ทั้งการเล่นและการทำงาน ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักปฏิบัติตามมารยาททางสังคมง่าย ๆ เช่น รู้จักขอบคุณ ขอโทษ ปลุกฝังให้เด็กกล้าแสดงออก ในทางที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ รู้จักรักและชื่นชมในธรรมชาติและคนดี ฝึกให้รู้จักเปลี่ยนพฤติกรรม ที่แสดงออกถึงความโกรธอย่างรุนแรงมาเป็นพฤติกรรมที่ยอมรับได้ รวมทั้งฝึกสอนไม่ให้เด็กกลัว ในสิ่งที่ไม่ควรกลัว เช่น กลัวผี กลัวความมืด เป็นต้น

3.3 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง การที่ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กมีเชาวน์ ไหวพริบ เฉลียวฉลาด ด้วยการฝึกให้เด็กรู้จักความหมายของคำ และช่วยให้เด็กรู้จักใช้ภาษาได้ถูกต้องตามวัย ให้ความสนใจฟังความคิดเห็นตลอดจนปัญหาหรือความสงสัยของเด็ก ตอบคำถามหรือแนะนำให้เด็กได้เข้าใจถูกต้องตามเหตุผลอย่างง่าย ๆ สอนให้เด็กรู้จักระมัดระวังตัวจากสิ่งที่เป็นอันตรายในชีวิตประจำวัน และส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้เด็กดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ จัดหาอุปกรณ์ และสื่อที่จะช่วยให้เด็กได้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำที่ใช้บอก เวลาต่าง ๆ สอนให้เด็กรู้จักนับ และหยิบสิ่งของจำนวนง่าย ๆ ได้ เป็นต้น

3.4 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม หมายถึง การที่ผู้ปกครองปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์ รู้จักเคารพ และเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาง่าย ๆ รู้จักการสวดมนต์ไหว้พระ โดยฝึกให้

เด็กนิยมการทำความดีด้วยการใช้ประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น บิดามารดาทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ชี้แนะให้เด็กได้เห็นเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้คล้อยตาม เป็นต้น

3.5 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม หมายถึง การที่ผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมทุกด้านรวมกัน

การอบรมเลี้ยงดู วัตถุประสงค์ที่ได้ด้วยแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งคะแนนที่สูงกว่าหมายความว่าผู้ปกครองมีพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กมากกว่าคะแนนที่ต่ำกว่า คะแนนจะแยกเป็น 5 ด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-สังคม ด้านสติปัญญา ด้านจริยธรรม และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม

4. ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องของผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการ รวมทั้งแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการส่งเสริมพัฒนาการนั้น ๆ แก่เด็กก่อนวัยเรียน การแบ่งความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการนี้ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กก่อนวัยเรียน ความสามารถในการชักกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก ความสามารถในการควบคุมร่างกาย ความต้องการทางด้านร่างกาย รวมทั้งความเข้าใจถึงแนวทางการให้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายอย่างถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ การส่งเสริมการชักกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการส่งเสริมทางด้านโภชนาการ การส่งเสริมดูแลความสะอาดของร่างกาย การพักผ่อน เป็นต้น

4.2 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคม ของเด็กก่อนวัยเรียน ธรรมชาติและความต้องการของเด็กวัยนี้ รวมทั้งความเข้าใจถึงแนวทางการให้การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคม อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ การยอมรับเด็ก ให้ความรัก ให้กำลังใจ และให้อิสระบางประการ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

4.3 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งความเข้าใจถึงแนวทางการส่งเสริมสติปัญญาแก่เด็ก ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เด็กได้พบกับประสบการณ์ใหม่ ๆ การพยายามตอบคำถามเด็ก การจัดหาอุปกรณ์การส่งเสริมสติปัญญาแก่เด็ก เป็นต้น

4.4 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งความเข้าใจถึงแนวทางการให้การส่งเสริมจริยธรรมแก่เด็ก ได้แก่ การเป็นแบบอย่างที่ดี การให้การอบรมสั่งสอน การปลูกฝังให้รู้จักความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตากรุณา ซื่อสัตย์ มีความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป มีความรับผิดชอบ เป็นต้น

4.5 ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม หมายถึง ปริมาณความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมทุกด้านรวมกัน

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการนี้ วัดได้ด้วยแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งจะแนบที่สูงกว่าหมายความว่า ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในปริมาณมากกว่าคะแนนที่ต่ำกว่า คะแนนจะแยกเป็น 5 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม

5. ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว หมายถึง สภาพของครอบครัวว่ามีลักษณะของครอบครัวและสมาชิก เป็นอย่างไรได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร/ลำดับที่เกิดของบุตร

6. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดามารดา หรือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และมีอำนาจหน้าที่ในการให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งเป็นผู้กรอกแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องเด็กในงานวิจัยครั้งนี้

7. สภาพการทำงานของมารดา หมายถึง การรายงานของผู้ปกครองเด็กว่ามารดานั้นทำงานในบ้าน ซึ่งรวมทั้งงานประกอบอาชีพ และไม่ประกอบอาชีพ หรือทำงานนอกบ้าน

8. สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง การรายงานตามการรับรู้ของผู้ปกครองเด็ก ถึงสภาพความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจของครอบครัวตน ว่ามีความเป็นอยู่อย่างไร ตั้งแต่ลำบากมาก ลำบาก พอมีพอกินสบาย จนถึงสบายมาก

9. รายได้ของครอบครัว หมายถึง การรายงานของผู้ปกครองถึงปริมาณรายได้ของครอบครัว โดยพิจารณาจากคำตอบสองด้านประกอบกัน ด้านแรกคือปริมาณรายได้รวมทั้งหมด

ที่ครอบครัวได้รับใน 1 เดือน ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ จำนวนสมาชิกในครอบครัวซึ่งใช้จ่ายจากรายได้ดังกล่าว แต่ละด้านแบ่งออกเป็น 3 ระดับ เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน คะแนนของผู้ตอบจะมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 1 - 9 คะแนน ดังนี้

คะแนน 1 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 9 คนขึ้นไป

คะแนน 2 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 4 ถึง 8 คน และการรายงานว่ามีรายได้ 4,001 บาท ถึง 9,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 9 คนขึ้นไป

คะแนน 3 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้ 9,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 9 คนขึ้นไป และการรายงานว่ามีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 1 ถึง 3 คน

คะแนน 4 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้ 4,001 บาท ถึง 9,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 4 ถึง 8 คน

คะแนน 6 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้ 4,001 บาท ถึง 9,000 บาทต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 1 ถึง 3 คน และการรายงานว่ามีรายได้ 9,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน และมีคนในครอบครัว 4 ถึง 8 คน

คะแนน 9 หมายถึง การรายงานว่ามีรายได้ 9,001 บาทขึ้นไป และมีคนในครอบครัว 1 ถึง 3 คน

เกณฑ์การคิดคะแนนรายได้ครั้งนี้ผู้วิจัยนำมาจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ

เกณฑ์การให้คะแนนดังกล่าวสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตาราง 1 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนรายได้ของครอบครัว

รายได้/เดือน จำนวนคนในครอบครัว	9 คนขึ้นไป	4 - 8 คน	1 - 3 คน
	(1)	(2)	(3)
ต่ำกว่า 4,000 บาท (1)	1	2	3
4,001 - 9,000 บาท (2)	2	4	6
9,001 ขึ้นไป (3)	3	6	9

10. ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง จำนวนปีที่บิดาได้รับการศึกษา ซึ่งได้จากการรายงานของผู้ปกครองว่าบิดาเด็กมีการศึกษาอยู่ในระดับใด แล้วคิดเป็นจำนวนปีที่เข้ารับการศึกษ เช่น ถ้ารายงานว่าจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ถือว่าระดับการศึกษาของบิดาเป็น 12 ปี

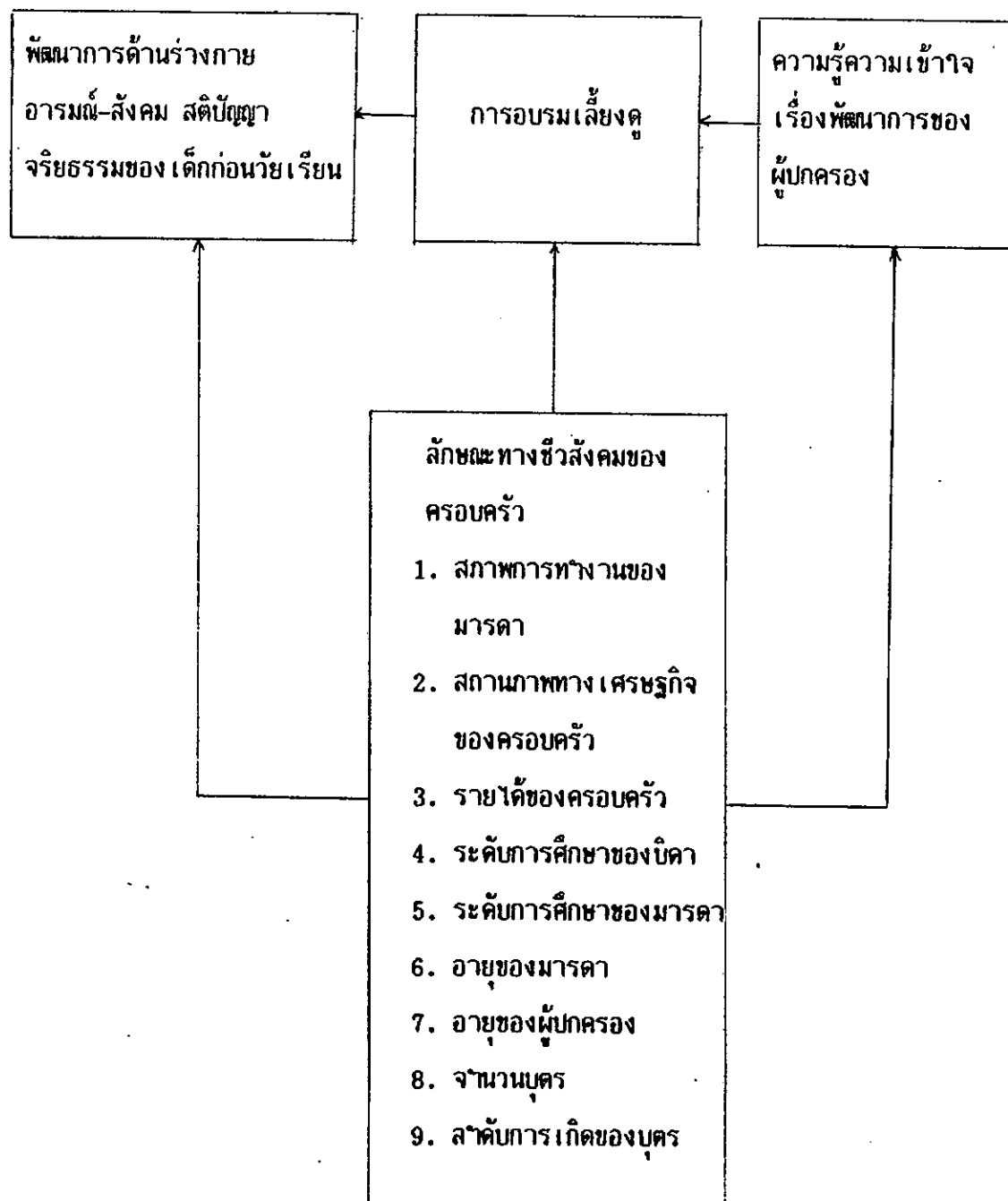
11. ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง จำนวนปีที่มารดาได้รับการศึกษา ซึ่งได้จากการรายงานของผู้ปกครองว่ามารดาเด็กมีการศึกษาอยู่ในระดับใด แล้วคิดเป็นจำนวนปีที่เข้ารับการศึกษ เช่น ถ้ารายงานว่าจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็ถือว่าระดับการศึกษาของมารดาเป็น 12 ปี

12. อายุของมารดา หมายถึง การรายงานของผู้ปกครองว่า อายุของมารดาเด็กมีอายุกี่ปี

13. อายุของผู้ปกครอง หมายถึง การรายงานของผู้ปกครองว่า ตนมีอายุกี่ปี

14. จำนวนบุตร หมายถึง การรายงานของผู้ปกครองว่าตนมีบุตรที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันกี่คน

15. ลำดับการเกิดของบุตร หมายถึง การรายงานของผู้ปกครอง ถึงลำดับการเกิดของเด็กก่อนวัยเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบความคิด (Conceptual Framework) ของการวิจัยครั้งนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นักจิตวิทยาเชื่อว่า ความแตกต่างของเด็กนั้นนอกจากพันธุกรรมแล้วยังเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันในช่วงวัยเด็ก อันจะมีอิทธิพลต่อการก่อตัวลักษณะนิสัย ที่จะติดตัวเด็กไปตลอดชีวิต ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จึงมีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมาก ความรู้ความเข้าใจของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว อาจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เพื่อความชัดเจนในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เรียบเรียง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการ
- 1.2 พัฒนาการด้านร่างกาย
- 1.3 พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
- 1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา
- 1.5 พัฒนาการด้านจริยธรรม

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

- 2.1 ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- 2.2 ความสำคัญของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
- 2.3 บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ

- 3.1 การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านร่างกาย
- 3.2 การอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาด้านอารมณ์-สังคม

- 3.3 การอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาการด้านสติปัญญา
- 3.4 การอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาการด้านจริยธรรม
- 4. องค์ประกอบที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการ
 - 4.1 สภาพการทำงานของมารดา
 - 4.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจและรายได้ของครอบครัว
 - 4.3 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
 - 4.4 อายุของมารดาและผู้ปกครอง
 - 4.5 จำนวนบุตร
 - 4.6 ลำดับที่เกิดของบุตร
 - 4.7 ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง

1. พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน

ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กก่อนวัยเรียนนี้ มีความสำคัญยิ่งต่อบิดามารดา ครู หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเด็ก

1.1 ความหมายและความสำคัญของพัฒนาการ

คำว่า พัฒนาการ ซึ่งใช้ในความหมายเชิงจิตวิทยา หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคลทั้งในโครงร่างและแบบแผนของร่างกาย และพฤติกรรมที่แสดงออก พัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนเป็นผู้ใหญ่นั้นจะ เกิดขึ้นไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ ไป และเป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกันทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านจริยธรรม

คำว่า พัฒนาการ เมื่อนำมาใช้ในความหมายของการเปลี่ยนแปลงของชีวิตในวัยต่าง ๆ พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนจึงเป็นเรื่องสำคัญมากในสาขาวิชาการศึกษาเด็ก บิดามารดา

ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กโดยทั่วไปจำเป็นต้องเรียนรู้พัฒนาการของเด็กให้เข้าใจอย่างละเอียด เพื่อให้การอบรมเลี้ยงดูให้ถูกแบบแผนพัฒนาการของชีวิตในอนาคตต่อไป

ในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษานั้นเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 6 ปี เป็นระยะที่เด็กเกิดการเรียนรู้มากที่สุดในชีวิตและเริ่มเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว สุนัข อยากรู้อยากเห็น มีการเลียนแบบผู้ใหญ่ สิ่งที่เด็กเรียนรู้เหล่านี้ มีอิทธิพลต่อชีวิตในอนาคตของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จาก ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ (Freud. 1949 : 24 - 29) เชื่อว่าประสบการณ์วัยเด็ก จะมีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ช่วงอายุที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างยิ่ง คือ ช่วงอายุในวัยเด็กเล็ก หากเด็กไม่ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอในขั้นนี้จะเกิดอาการชะงัก (Fixation) และมีผลให้เกิดพฤติกรรมถดถอย (Regression) เกิดความคับข้องใจ มีปัญหาต่อการพัฒนาของเด็ก ส่วน อีริกสัน (Erikson. 1950 : 222) ได้ให้ความเห็นว่าวัย 3 - 5 ขวบ เป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว หากสภาพแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ ช่วยสร้างเสริมให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดี เด็กจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่ม ถ้าสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมเด็กจะเกิดความคับข้องใจ มองโลกในแง่ร้าย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แม้แต่ เฮิร์ลอค (Hurlock. 1959 : 115) ก็ได้กล่าวไว้ว่า ในวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะสร้างพื้นฐานในวัยผู้ใหญ่ต่อไป ทางด้านพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก บลูม (Bloom. 1964 : 209 - 225) ได้ทำการวิจัย พบว่า สติปัญญาของเด็กจะพัฒนาถึงร้อยละ 50 เมื่ออายุ 4 ปี โดยไม่ใช่วิธีการบังคับ และจะเจริญถึงร้อยละ 75 เมื่ออายุ 6 ปี แสดงว่าประสบการณ์ที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็กนั้นควรจะจัดให้ในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต

นวลศิริ เปาโรหิตย์และคนอื่น ๆ (2526 : 32) ได้แสดงความคิดเห็นว่า ระยะก่อนเข้าเรียนระหว่างอายุ 2 - 5 ขวบ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด พัฒนาการสำคัญช่วงนี้ได้แก่ ขบวนการเจริญเติบโตทางร่างกาย การเรียนรู้ และการรับรู้ ความคิดและการมีเหตุผล ตลอดจนพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในอันที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพและการเข้าใจตนเอง พัฒนาการของเด็กในช่วงวัยก่อนเข้าเรียนจึงมีบทบาทและสำคัญต่อตัวเด็กมากที่สุด

พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เป็น บิดามารดา ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องรู้ เพื่อเข้าใจถึงธรรมชาติของเด็กเป็นพื้นฐาน เพราะบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้

มีหน้าที่ที่จะต้องอบรมสั่งสอน และเลี้ยงดูเด็ก ให้มีแนวทางการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสม พัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน อาจแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.2 พัฒนาการด้านร่างกาย

กิเซล (Gesell. 1964 : 14) กล่าวว่า การเจริญเติบโตของเด็กจะแสดงออกเป็นพฤติกรรมด้านต่าง ๆ สำหรับพัฒนาการด้านร่างกายนั้นหมายถึง การที่เด็กแสดงความสามารถในการจัดกระทำกับวัสดุ เช่น การเล่นลูกบอล การขีดเขียน เด็กต้องใช้ความสามารถของการใช้สายตา และกล้ามเนื้อมือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ต้องอาศัยการเจริญเติบโตของระบบสมองและการเคลื่อนไหวประกอบกัน ลักษณะพัฒนาการที่สำคัญของเด็กในวัยนี้ก็คือการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหว การทำงานของระบบประสาทกล้ามเนื้อ การพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย บังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ดังเช่น นุ่มกตี่ จงพฤษะ และคนอื่น ๆ (2518 : 112) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กวัยนี้ตามระดับอายุคือ

อายุ 3 ขวบ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อยเป็นค่อยไป กล้ามเนื้อแข็งแรงขึ้น ชอบทำกิจกรรมที่ต้องออกกำลังกล้ามเนื้อ เช่น กล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อแขน ขา และเท้า เริ่มชอบออกกำลังกาย นั่งเล่นได้เป็นเวลานาน ๆ รู้จักใช้วัตถุที่มีสีในการเล่น วัชระนี้เด็กมีการเติบโตทางระบบกล้ามเนื้อและระบบประสาทมากขึ้น สนใจการเล่นที่ใช้มือ สามารถลากเส้นได้ดีขึ้น ไม่ยุ่งเหยิง สามารถวิ่งได้เร็วและเวลาวิ่ง เลี้ยวเป็นมุมได้ดีขึ้น สามารถหยุดได้ทันทีทันใด ชันลงบันไดได้โดยไม่ต้องความช่วยเหลือ การประสานงานของกล้ามเนื้อดีขึ้น

อายุ 4 ขวบ การเจริญทางร่างกายของเด็กวัย 4 ขวบ จะเห็นว่า การทรงตัวดีขึ้นมาก สามารถเดินบนกระดานแผ่นเดียวได้อย่างดี สามารถวิ่งก้าวยาว ๆ ได้ กระโดดให้ลอยตัวสูงได้ ยืนเท้าเดียวได้นานหลายวินาที สามารถใส่กระดุม ถอดกระดุมและผูกเชือกทรงเท้าได้โดยง่าย สามารถใช้มือถนัดขึ้น หยิบวัตถุเล็ก ๆ ได้ พักกระดุมซ้อนกันสามทบได้ เขียนวงกลมได้ดีเมื่ออายุสามขวบ และเขียนจากซ้ายไปขวา แต่ยังเขียนรูปขมเบือกบุน ตามแบบไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เด็กสามารถเขียนเครื่องหมายกากบาทได้ดี แสดงถึงการทำงานประสานกันระหว่างตากับกล้ามเนื้อนั้นดีขึ้น ดอกตะปูและหมุดได้ เขียนตามรอยได้วิ่งได้ เล่นดินเหนียว เช่น ม้วนดินทำเป็นลูกบอล

เป็นรูปเป็นก้อนต่าง ๆ ได้ ้วยนี้สามารถแต่งตัว ล้างมือ แปรงฟันได้มากขึ้นถ้าหากได้รับคำชมเชย

อายุ 5 ขวบ จะสามารถควบคุมการทากิจกรรมของร่างกายได้ดีขึ้นมาก เช่น สามารถทรงตัวได้ดี เดินตามเส้นตรงได้ ชอบกระโดดเป็นป่าย ชอบช่วยแม่ อยู่หนึ่งได้นานขึ้น มือและตาทำงานประสานกันได้ดีแต่ยังไม่ละเอียด มีความแข็งแรงและมีพลังมาก แต่งตัวเองได้โดยไม่ต้องมีคนคอยช่วยเหลือ การเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่าง ๆ ประสานกันได้ดี จึงทำให้เด็กวัย 5 ขวบสามารถใช้เครื่องมือต่าง ๆ เช่น แปรงสีฟัน หวี ในการแปรงฟัน หวีผม และล้างหน้าได้ดีกว่าเด็กวัย 4 ขวบ เด็กวัยนี้ฝึกหัดกระต่าย ตัดกระดาษและเล่นเกี่ยวกับการก่อสร้างได้ดี ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามรูปได้ดี บันไดนั้นมัน เย็บผ้าด้วยเข็มเล่มโต วาดเขียนด้วยดินสอและสีน้ำได้

อายุ 6 ขวบ เป็นวัยที่มีพลังสูง ชอบเล่นโลดโผน การเคลื่อนไหวกระฉับกระเฉงว่องไว ชอบการปีนป่าย กระโดด เหยียดแขน ห้อยโหน สามารถคลั่งกา กระโดดโลและทำการหลบหลีกได้ดี จึงสามารถเล่นกีฬาได้หลายอย่าง ชอบของเล่นทุกชนิดที่มีล้อเลื่อน แต่งตัวเองได้โดยไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

*วัยก่อนเข้าเรียนเป็นวัยที่เด็กมีทักษะทางกล้ามเนื้อ และการเคลื่อนไหวร่างกายมาก ส่วนสูง และน้ำหนักเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ย่อมต้องอาศัยสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น อาหาร การพักผ่อน การออกกำลังกาย การเล่น เพราะเด็กวัยนี้สามารถควบคุมและบังคับการทรงตัวได้ดี การเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการในด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย และฝึกทักษะการใช้มือจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กวัยนี้มาก

1.3 พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม

เด็กวัยนี้จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผย เป็นอิสระ แสดงออกทั้งอารมณ์พอใจหรือไม่พอใจ และมีความเกี่ยวเนื่องกับพัฒนาการด้านสังคมอย่างแยกกันไม่ได้ เด็กเริ่มมีการออกสู่สังคมนอกครอบครัว เริ่มรู้จักคบเพื่อนและรู้จักเล่นกับเพื่อนได้ดีขึ้น รู้จักการปรับตัว ซึ่งการปรับตัวของเด็กจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับกรอบมเลียงคด้วย ดังเช่น ศรีเรือน แก้วกังวาล (2518 : 45) กล่าวว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียน เป็นวัยของการเริ่มออกสู่สังคมภายนอก เด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่บุคคลในครอบครัว การปฏิสัมพันธ์นี้จะทำให้เด็กเรียนรู้ที่จะมีพฤติกรรมต่าง ๆ

ที่สังคมยอมรับ เพื่อให้อยู่ร่วมกันสังคมนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม เด็กวัยนี้เรียนรู้และเข้าใจภาษาพูด ได้ดีขึ้นมาก บิถามารดา หรือผู้ปกครอง ควรจะเริ่มอบรมสั่งสอนเพื่อถ่ายทอดวัฒนธรรม ค่านิยม ศีลธรรมแก่เด็กทีละน้อย ๆ โดยเริ่มจากสิ่งง่าย ๆ เช่น การเคารพกราบไหว้ การกล่าวคำขอบคุณ การช่วยเหลือคนอื่น จะเห็นได้ว่า พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมนี้เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งสิ้น

เพียเจท์ (Piaget. 1965) กล่าวว่า เด็กอายุ 3 - 5 ขวบ มีการเรียนรู้พฤติกรรมทางอารมณ์-สังคมจากเพื่อนเล่น เพื่อนบ้านใกล้เคียงวัยไล่เลี่ยกัน วัยนี้ยังไม่เข้าใจถึงความถูกต้องและความผิด คำว่าดีหรือไม่ดีนั้นก็ยังไม่มีความเข้าใจลึกซึ้งแต่อย่างใด เพียเจท์ได้แบ่งพัฒนาการทางอารมณ์-สังคมของวัยนี้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะแรก อายุ 2 - 3 ขวบ เป็นระยะที่เด็กยึดตนเองเป็นศูนย์กลางชอบอยู่กับเพื่อนแต่ต่างคนต่างเล่นตามลำพังไม่เคยเล่นด้วยกัน ยังไม่รู้จักแบ่งของเล่นและของรับประทาน

ระยะที่สอง อายุ 3 - 4 ขวบ เด็กเข้าอยู่ในหมู่เพื่อน เล่นกับเพื่อนบ้างบางครั้งบางครั้งก็แยกตัวเล่นคนเดียว แต่การเล่นมักจะเป็นเพศเดียวกันกับตนเองมากกว่าต่างเพศ แต่จะเล่นกันไม่นานเพราะมีเรื่องขัดใจกันเสมอ เมื่อโกรธกันแล้วไม่นานเด็กก็จะเล่นรวมกันได้อีก

ระยะที่สามอายุ 5 - 6 ขวบ เด็กจะเข้าสังคมดีขึ้นชอบอยู่กับเพื่อน ๆ เล่นด้วยกัน เล่นกับเพื่อนได้โดยไม่เลือกเพศ ช่วยเหลือกันเห็นอกเห็นใจกัน แบ่งปันกับบางครั้งก็ยังทะเลาะกันอยู่แย่งของเล่นกัน

กิเซล (Gesell. 1964) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ของเด็กวัย 3 - 6 ขวบ สรุปได้ว่า

อายุ 3 ขวบ เด็กรู้จักเสียสละความพอใจบางอย่างในขณะนั้นเพื่อให้ได้สิ่งอื่นในภายหลัง ชอบทำให้ถูกใจพ่อแม่ ให้ความร่วมมือได้ บรรดาหน้าที่จะทำให้คนคุ้นเคยพอใจ เชื่อฟังผู้ที่คุ้นเคย วัยนี้รู้จักดูอารมณ์และการแสดงออกของอารมณ์ผู้อื่น และเลียนแบบท่าทางผู้อื่น แม้จะสนใจการเล่นกับผู้อื่น แต่ก็คงชอบเล่นคนเดียว เรียนรู้การเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง รู้จักแบ่งของเล่น

อายุ 4 ขวบ จะชอบอยู่กับเพื่อนไม่ชอบเล่นคนเดียว แต่บางครั้งก็เป็นอิสระแก่ตนเอง เพราะ สามารถช่วยตนเองได้มากขึ้น อยู่ในสังคมกับเพื่อนมากขึ้น ชอบเล่นเป็นกลุ่มระหว่าง

2 - 3 คน มีการเสนอแนะความคิดเห็นในการพลัดเปลี่ยนกันเล่น แสดงลักษณะ เป็นหัวหน้าและ
นำคนอื่นในการเล่น นอกจากนั้นวัย 4 ขวบ เป็นวัยช่างพูด คำพูดของเด็กวัยนี้บ่งชี้ให้ทราบถึง
พัฒนาการทางสังคมและชอบอ้างหลักฐานพยาน แสดงถึงความเอาใจใส่ในความรู้สึกนึกคิดของคนอื่น
ชอบพูดคุยคน

อายุ 5 ขวบ เด็กวัยนี้จะทำสิ่งง่าย ๆ ตามขีดความสามารถของคนอยู่เป็นอิสระสามารถ
เรียนรู้ และประพฤติปฏิบัติตามวัฒนธรรมง่าย ๆ ของสังคม มีความเชื่อฟังผู้ใหญ่ในบ้าน สนใจการ
ช่วยเหลือทำงานบ้าน เช่น กวาดบ้าน ล้างเช็ดถ้วยชาม ดูแลน้อง ๆ จะเห็นว่าเด็กวัยนี้ มีความ
รับผิดชอบดีขึ้น มีความสามารถในการคบเพื่อนจะ เล่นกันเป็นหมู่ หมู่ละ 2 - 5 คน แสดงให้เห็น
ความต้องการมีเพื่อนมากของเด็ก มีความรู้สึกละเอียดใจ และการเสื่อมเสียชื่อเสียง เห็นความ
แตกต่างระหว่างเพศหญิงเพศชาย

ประติพันธ์ อูปรมย์ (2525 : 28 - 29) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่เห็นเด่นชัดที่สุดของเด็ก
ก่อนวัยเรียน คือ การยึดตนเองเป็นศูนย์กลางซึ่งมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมมาก
ลักษณะการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางของเด็ก แสดงออกด้วยการทำอะไรทุกอย่างตามที่ตนเองอยากทำ
ดีที่สุด แข็งแรงที่สุด มีฤทธิ์มากที่สุด พยายามให้คนอื่นคล้อยตามหรือทำตามความต้องการของตน
มากกว่าจะยอมทำตามความต้องการของคนอื่น มักจะตัดสินใจว่าใครดีหรือไม่ดีจากการรับรู้ของ
ตนเองหรือจากปฏิสัมพันธ์ที่ผู้ที่มีต่อคนเท่านั้น โดยไม่สนใจเหตุผลที่แท้จริง ลักษณะของการยึด
ตนเองเป็นศูนย์กลางดังกล่าวนี้จะมียู่มากในระยะแรกของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมีผลมากต่อการ
เข้าสังคมของเด็ก คือ จะขาดความสามารถในการรับรู้ทระณะความคิดเห็นและความรู้สึกของผู้อื่น
เพียเจต์ (ดวงเดือน พันธมนาวิน. 2524 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d) พบว่า
เด็กจะลดการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางโดยผลจากการสื่อความกับเด็กอื่น เพราะถ้าเด็กไม่สนใจหรือ
พยายามเข้าใจ ทระณะของเด็กอื่นแล้ว เขาก็คงจะขัดแย้งกับคนอื่นอยู่เรื่อยไป และคงจะเข้ากับ
เพื่อน ๆ ไม่ได้เลย

✖ บ้านเป็นสิ่งแวดล้อมอันดับแรกที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมของเด็กให้เด็ก
เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เฮอร์ล็อก (Hurlock.
1959 : 766) ได้ให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาลักษณะการปรับตัวที่ดีทางสังคมมี 4 ประการ คือ

1. การแสดงออก ถ้าหากพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นเหมาะสมกับความคาดหวังของกลุ่มอายุและระดับพัฒนาการแล้ว ก็จะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
2. สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกกลุ่ม เด็กบางคนอาจปรับตัวเข้ากับบุคคลในครอบครัวได้ แต่ปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นไม่ได้
3. มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลอื่น
4. มีความพอใจในสิ่งที่ตนเป็นอยู่

พัฒนาการทางอารมณ์-สังคมในช่วงวัยต้นของชีวิตเด็กมีความสำคัญอย่างยิ่ง การที่เด็กได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสม และมีตัวแบบที่ดีสำหรับเด็ก การได้มีโอกาสปะทะสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในสังคม การเล่นกับเพื่อน ๆ จะทำให้เด็กมีโอกาสนในการเลียนแบบและพัฒนาสร้างรูปแบบพฤติกรรมขึ้นเป็นบุคลิกภาพของตนเองต่อไป

1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา

เพียเจต์ (ดางเคื่อน พันธมนาวิน. 2524 : 27 - 29 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d.) ได้ศึกษาถึงความคิดความเข้าใจของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงระยะวัยรุ่น เขามีความเชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กเกิดขึ้นเป็นขั้นตอน และมีความต่อเนื่องกัน และเชื่อว่าพัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับขั้น จะข้ามขั้นไม่ได้ แต่อัตราของพัฒนาการอาจมีความแตกต่างกันในตัวเด็กแต่ละคน ซึ่งความแตกต่างนั้นมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ เพียเจต์ได้แบ่งขั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ออกเป็น 4 ขั้นตอนตามลำดับอายุคือ

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Stage) ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กรู้จักการใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ปาก หู ตา
2. ขั้นความคิดก่อนเกิดปฏิบัติการ (Preoperational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 2 - 6 ปี เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาพูด และเข้าใจ เครื่องหมายท่าทางที่สื่อความหมาย เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถคิดหาเหตุผลและยกเหตุผลขึ้นมาอ้างอิงได้

3. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 7 - 11 ปี ในช่วงอายุดังกล่าวเด็กสามารถใช้เหตุผลกับสิ่งที่แลเห็นได้ เช่น การจัดแบ่งกลุ่มแบ่งพวก มองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

4. ขั้นปฏิบัติการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Stage) อยู่ในช่วงอายุ 11 - 15 ปี เป็นช่วงที่เด็กรู้จักคิดหาเหตุผล และเรียนรู้เกี่ยวกับนามธรรมได้ดีขึ้น สามารถตั้งสมมติฐานและแก้ปัญหาได้ เป็นขั้นที่เกิดโครงสร้างทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์

นักจิตวิทยา คนสำคัญที่กล่าวถึงพัฒนาการทางการรู้การคิดอีกคนหนึ่ง คือ บรูเนอร์ (Bruner. 1960) ทฤษฎีของเขามีส่วนคล้ายคลึงกับทฤษฎีของเพียเจต์ บรูเนอร์ เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมต่อเด็ก ซึ่งมีผลต่อความงอกงามทางสติปัญญา และถือว่าสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางสติปัญญา

วินัย รังสินธ์ (2526 : 271) กล่าวว่า เด็กวัยก่อนเข้าเรียนเป็นวัยที่สามารถจำสิ่งต่าง ๆ ได้ และเรียกชื่อได้อย่างถูกต้อง เช่น สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัว ผลไม้ สัตว์เลี้ยง ของใช้ต่าง ๆ มีพัฒนาการความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วสามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น รู้ถึงผลของการกระทำต่าง ๆ ที่ตามมา มีความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา ตัวเลข สามารถจัดกลุ่มสิ่งของ จำแนกตามเหมือน ความแตกต่างของสิ่งของต่าง ๆ ได้ สามารถเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ และสามารถเปรียบเทียบ สี ขนาด รูปร่าง น้ำหนัก กลิ่น รส สัมผัส เกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษานั้นเด็กวัยนี้อาจทำให้ผู้ใหญ่เข้าใจผิดว่าเด็กรู้มากแล้ว แต่จริง ๆ แล้วเด็กยังไม่เข้าใจความหมายลึกซึ้งเท่าใดนัก เด็กจะใช้ภาษาแทนความคิดของตนเอง และใช้ในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น จินตนา เนียมเบี้ย (2521) พบว่า พัฒนาการทางภาษาด้านถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียนจะสูงขึ้นตามอายุ และเด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางภาษาดีกว่าเด็กชาย

เกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิด และความเข้าใจ เด็กวัยนี้จะมีการสร้างมโนภาพขึ้นในใจ และมีความคิดนั้นในเรื่องต่าง ๆ มากที่สุด นอกจากนั้นจะสามารถใช้เหตุผลเบื้องต้นแต่ยังเป็นการให้เหตุผลไม่ถูกต้องนัก เพราะเด็กวัยนี้ยังยึดความคิด ความต้องการของตนเป็นใหญ่ และจะลดการยึดตนเองและใช้เหตุผลถูกต้องขึ้น เมื่อมีอายุมากขึ้น (อารี รังสินธ์. 2524 : 104)

การสังเกตพัฒนาการของเด็กวัยนี้ อาจเห็นได้จากการเล่น การใช้ภาษา เพราะเด็กวัยนี้ การเรียนรู้ทางสติปัญญาของเด็กก็คือ เรียนด้วยการผ่านประสาทสัมผัสได้และต้อง ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น ได้สัมผัส สิ่งเหล่านี้ช่วยพัฒนาสติปัญญาของเด็ก (จินตนา หมู่ผึ้ง. 2525 : 35)

1.5 พัฒนาการทางจริยธรรม

พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น เพียเจต์และโคลเบอร์ก (Piaget and Kohlberg) มีความเชื่อร่วมกันว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีแนวทางและขั้นตอนเป็นสากล จริยธรรมของเด็กจะเจริญขึ้นตามความสามารถทางการรู้การคิด ความสามารถทางสติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลในการถ่วงหรือเร่ง หรืออาจเร่งพัฒนาการทางจริยธรรมได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก. 2520 : 7 - 40)

จากการศึกษาทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเพียเจต์ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1969 : 405) ได้นำมาเป็นพื้นฐานในการแบ่งจริยธรรมของเด็กโดยแบ่งเป็น 6 ขั้นดังนี้ คือ

1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) บุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้มีอำนาจเหมือนกัน การตัดสินใจเลือกการกระทำจะทำให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่เกิดต่อผู้อื่น ระดับนี้แบ่งออกเป็นสองขั้นคือ

ขั้นที่ 1 หลีกเลี่ยงการลงโทษ เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับการตัดสินว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับพฤติกรรมนั้น ๆ ทำไปแล้วจะถูกลงโทษหรือไม่

ขั้นที่ 2 แสวงหารางวัล การกระทำที่ถูกต้อง คือการกระทำที่นำความพอใจมาให้ แม้การกระทำจะขัดกับผู้อื่นก็ตาม ความยุติธรรมเป็นไปในรูปของเหตุผลของการปฏิบัติมากกว่าเป็นความรู้สึกของความยุติธรรม เช่น เธอตีฉัน ฉันตีเธอ

2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) บุคคลจะทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน โดยไม่คำนึงถึงผลที่ตามมา บุคคลที่มีจริยธรรมในระดับนี้ ยังต้องการการควบคุมจากภายนอกแต่ก็รู้จัก เอาใจเขามาใส่ใจเรา และแสดงบทบาทที่สังคมต้องการได้ ระดับนี้แบ่งเป็นสองขั้นดังนี้

ขั้นที่ 3 การทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ บุคคลจะทำพฤติกรรมที่ดี ถูกต้อง เพื่อที่จะได้รับคำยกย่องชมเชย ในขั้นนี้ บุคคลไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามผู้อื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน

- ขั้นที่ 4 การทำตามหน้าที่ของสังคม บุคคลจะรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จะกระทำตามกฎหมายต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดให้ พฤติกรรมที่ถูกต้อง ประกอบด้วยหน้าที่ในฐานะ และบทบาทที่กำหนดไว้ในสังคม

3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Post Conventional Level) บุคคลตัดสินใจความขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการคิดตรองด้วยตนเอง แล้วตัดสินใจตามความสำคัญมากขึ้น บุคคลจะมีหลักของตนเอง และหลุดพ้นจากกฎเกณฑ์ของสังคม ระดับนี้มีสองขั้นคือ

ขั้นที่ 5 การทำตามความจำเป็นสังคม บุคคลเห็นความสำคัญของคนส่วนมาก ไม่ทำตามให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ พฤติกรรมที่ถูกต้องจะต้องเป็นไปตามสิทธิของแต่ละคนผสมผสานกับมาตรฐาน ซึ่งได้รับการตรวจสอบและยอมรับจากสังคม มีความเชื่อมโยงความนิยมส่วนบุคคลกับความเห็นพ้องของสังคม โดยพิจารณาประโยชน์ของสังคมมากกว่าขั้นที่ 4

ขั้นที่ 6 แร้งยุดอุดมคติสากล บุคคลยึดถือความถูกต้องเป็นสากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในสังคม มีความยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายในเป็นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ การเคารพในคุณค่าของมนุษย์

นอกจากโคลเบอร์กจะกล่าวถึงลำดับขั้นของพัฒนาการการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทั้งหกขั้นแล้ว โคลเบอร์กยังกล่าวถึงขบวนการในการพัฒนาจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด ซึ่งมีขบวนการดังนี้คือ

1. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้น (Sequential Stage)
2. การรับรู้ทางสังคม การมีบทบาทในสังคมมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม
3. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะสูงขึ้น เมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และสามารถรับรู้ทางสังคม (Social Perception) ในระดับที่สูงขึ้น

โคลเบอร์กเชื่อว่า พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นไปตามขั้นจาก ขั้นที่หนึ่งผ่านไปตามลำดับจนถึงขั้นที่หก จะข้ามขั้นไม่ได้เพราะคนเราจะให้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อน ต่อมาเมื่อได้ประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจประสบการณ์เก่าได้ดีขึ้น ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด และเหตุผลในขั้นที่สูงมากขึ้น ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำกว่าก็จะถูกละทิ้งไป แต่อาจจะชะงักติดอยู่กับขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งเป็นตัวกำหนดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และเป็นไปไม่ได้ที่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าขั้นของ

พัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์ก พบว่า เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นปฏิบัติการด้วย
 รูปธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สองเท่านั้น
 ส่วนผู้ที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นปฏิบัติการนามธรรมขั้นต้น ๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึง
 ขั้นที่สาม หรือสี่ และผู้ใหญ่ส่วนมากมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สี่เท่านั้น (Kohlberg.
 1972 : 31 - 52)

จรรยา สุวรรณทัต (2526 : 30 - 31) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎี
 ของโคลเบอร์กไว้ว่า จริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน จะอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์ กล่าวคือ เด็ก
 จะอยู่ในระยะที่ยอมเชื่อฟังคำสั่งแต่การเชื่อฟังคำสั่งนั้นเป็นไปเพื่อหลบการถูกลงโทษมากกว่าที่จะ เป็น
 การเชื่อฟังโดยเหตุผลอื่นที่แสดงวุฒิภาวะที่สูงกว่า เช่น การเชื่อในเหตุผลและการเคารพตนเอง
 การที่เด็กหนีการลงโทษก็เพราะคิดว่าการที่ผู้ใหญ่ไม่ลงโทษนั้นเป็นความดี ความดีความงาม ลักษณะ
 นามธรรมยังเป็นเรื่องที่ไกลต่อความเข้าใจของเด็กวัยนี้อย่างมาก

*พัฒนาการด้านจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนนี้ เด็กสามารถซึมซับทุกสิ่งทุกอย่าง และเป็น
 วัยที่มีการเลียนแบบทั้งในด้านของการกระทำ และความคิด ฉะนั้นในการปูพื้นฐานที่ถูกต้องให้แก่เด็ก
 จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเริ่มตั้งแต่ยังอายุน้อยที่สุด แม้ว่าเด็กจะยังไม่เข้าใจในเรื่องเหตุผลนัก
 แต่ผู้ใหญ่ก็ควรจะต้องเป็นตัวแทนที่ดีให้กับเด็กในด้านของการใช้เหตุผล และการกระทำที่สอดคล้องกับ
 หลักของศีลธรรมและจริยธรรม เพราะโดยปกติแล้วเด็กจะเลียนแบบอย่างผู้ใหญ่ที่เลี้ยงดูและ เป็น
 ผู้รักเด็ก

2. การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

เด็กควรจะได้รับ การตอบสนองตามขั้นตอนของความต้องการและความพร้อมในแต่ละช่วงอายุ
 การให้การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่จึง เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กวัยนี้

2.1 ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบิดามารดา หรือบุคคล

อื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และนอกจากนี้ ยังให้การแนะนำสั่งสอนอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ได้มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้นำให้เห็นถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู ดังเช่น เซียร์และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็นกระบวนการที่ส่งผลต่อเนื่องตลอดชีวิตของเด็ก มัสเสน (Mussen. 1963) กล่าวว่า พฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้น

2.2 ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน

บิดามารดา และครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมและพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้อนุเคราะห์ให้เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม ทั้งด้านอนุสัยและอารมย์

นักจิตวิทยาหลายท่านได้นำถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ว่ามีผลต่อพัฒนาการของลูกดังนี้ ฟรอยด์ (Freud. 1949 : 26 - 29) ได้เน้นถึงความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด และได้ตั้งทฤษฎีจิตวิเคราะห์ขึ้น โดยกล่าวว่าในช่วง 1 - 5 ปี แรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาบุคลิกภาพเมื่อชีวิตผ่านพ้นวัยทารกมา บุคลิกภาพของคนได้พัฒนาขั้นพื้นฐาน และโครงสร้างเรียบร้อยแล้ว อีริคสัน (นิภาทองไทย. 2525 : 11 - 12 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1950) ได้เน้นถึงการปฏิบัติของพ่อแม่ที่มีต่อลูก ซึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพ อีริคสันเน้นความสำคัญของเด็กเล็กกว่าเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ ฉะนั้น สิ่งรอบตัวเด็กจึงเป็นสิ่งแปลกใหม่และน่าตื่นเต้น ซึ่งหากว่าสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสมอยู่ทำให้เด็กมีความสุขจะมีผลทำให้เด็กเป็นมุมมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความไว้วางใจต่อผู้อื่น แต่ถ้าหากในวัยเด็กประสบกับสิ่งที่ไม่พึงพอใจ จะทำให้เด็กขาดความสุขเป็นมุมมองโลกในแง่ร้าย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น การที่เด็กจะเรียนรู้โลกอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับเด็กเคยได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นพัฒนาการต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

มัสเสน (Mussen. 1963 : 193) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู ในระยะต้นของชีวิต ความมีพื้นฐานในการให้ความรักและความอบอุ่นเป็นสำคัญ และ เมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อม ที่จะสร้างเสริมพัฒนาการของเขาให้กว้างออกไป ซึ่งสภาพที่แวดล้อมเด็กและทัศนคติของพ่อแม่จะเข้ามามีอิทธิพลต่อเด็ก โดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้น การเรียนรู้ทางสังคมครั้งแรกของเด็กจะเกิดขึ้นที่บ้าน จากการที่เด็กได้มีสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผู้ที่ เป็นแม่ของเขา ดังนั้นวิธีการอบรมเลี้ยงดูทารกของแม่จึงมีผลต่อพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจของทารกทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต

โฮสเลอร์ (Hostler. 1969 : 82 - 83) กล่าวถึง การเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อลูกว่า หากเด็กคนใดไม่มีแม่ให้การอบรมเลี้ยงดู เด็กคนนั้นจะเจริญเติบโตได้ไม่เต็มที่ในด้านที่เกี่ยวกับอารมณ์-สังคม และการติดต่อกับผู้อื่น เพราะแม่เป็นเสมือนแม่ก่อดังสิ่งเหล่านี้ให้แก่เด็ก โดยเด็กจะได้รับการเรียนรู้ที่จะรักจากการพูดและการกระทำของแม่ ซึ่งถึงแม้ว่าเด็กขาดแม่จะมีความสำเร็จในตนเองเท่ากับเด็กอื่น ๆ ที่มีแม่อยู่ก็ตาม แต่แม่ย่อมเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก

เพียเจท์ (Maier. 1965 : 87 - 89 ; อ้างอิงมาจาก Piaget. n.d) เสนอขั้นตอนเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กว่า เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญามาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์เมื่ออายุ 15 ปี โดยโครงสร้างทางสติปัญญาของเด็กจะไม่มีการพัฒนาข้ามขั้น โดยจะพัฒนาตามลำดับอายุ และตามลำดับขั้น แต่อัตราของการพัฒนาจะแตกต่างกันในเด็กแต่ละคนโดยความแตกต่างนี้จะมาจากสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อเด็กคือพ่อแม่ตนเอง ซึ่งถือว่าในช่วงนี้พ่อแม่มีส่วนช่วยอย่างมากในการที่จะสร้างและเลือกสิ่งแวดล้อมมาให้แก่เด็กก่อนวัยเข้าเรียน

ซีร์ส และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1975 : 1 - 4, 372) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง การอบรมเลี้ยงดูนั้นเป็นหน้าที่ของทุกคนในครอบครัว ไม่ใช่เป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น พ่อ หรือ แม่ และความรักของพ่อแม่เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาจริยธรรมในตัวเด็ก เด็กที่ได้รับการรัก ความอบอุ่นจะเกิดความสุขและมีความสุข

เมื่ออยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดู เด็กจะเลียนแบบผู้เลี้ยงดูโดยไม่รู้สึกรู้สีกตัว ถ้าเด็กต้องอยู่ห่างเหินจากผู้เลี้ยงดู ความว้าวุ่น ความวิตกกังวลจะเกิดขึ้น เด็กจะแก้ความรู้สึกนี้ได้โดยการแสดงการกระทำที่คล้ายคลึงกับผู้เลี้ยงดู จึงเกิดการเลียนแบบลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดู

อารี รังสินนท์ (2527 : 167) กล่าวว่า บิคมารดา คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก ซึ่งได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-สังคมและด้านสติปัญญา การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กที่แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูง ก็เป็นผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดานั่นเอง

จากข้อคิดเห็นที่กล่าวมาข้างต้นได้ยืนยันถึงความสำคัญของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นวัยสำคัญช่วงหนึ่งต่อการพัฒนาบุคคล

2.3 บทบาทของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

สมาคมศัลยศาสตร์แห่งประเทศไทย (2514 : 328 - 347) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ดังต่อไปนี้

1. การส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย กล่าวแล้วว่าพัฒนาการทางกาย หมายถึงการที่เด็กมีน้ำหนักและส่วนสูงเพิ่มขึ้นและเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี สามารถใช้อวัยวะ เคลื่อนไหวคล่องแคล่วขึ้น ฉะนั้นการที่จะให้เด็กมีพัฒนาการทางกาย พ่อแม่ต้องเน้นเรื่องอาหารและให้โอกาสเด็กใช้อวัยวะ เคลื่อนไหว

1.1 การส่งเสริมทางด้านโภชนาการ อาหารสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนมีความสำคัญมากสำหรับชีวิตของเด็กในวัยนี้และในระยะต่อไป เพราะเด็กในวัยนี้มีอัตราความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การได้กินอาหารที่ถูกต้องสัดส่วนจะช่วยวางรากฐานที่ดีสำหรับอนาคตของเด็ก ทั้งจะต้องฝึกให้มีสุขนิสัยที่ดีในการรับประทานอาหาร เช่น การรับประทานอาหารให้เป็นเวลา อย่าให้เด็กหิวจัด อดอาหารบางมื้อ หรือเหนื่อยมากเกินไปก่อนกินอาหาร นอกจากอาหารที่ทำให้เด็กมีสุขภาพดีแล้ว ควรให้เด็กได้อยู่ในที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ ได้เล่นได้ออกกำลังกาย และได้พักผ่อนอย่างเพียงพอ ให้ได้รับการตรวจร่างกายและตรวจรักษาเมื่อเกิดเจ็บป่วยหรือเมื่อพบสิ่งใดผิดปกติ พร้อมทั้งได้รับการฉีดวัคซีน การปลูกฝีป้องกันโรคต่าง ๆ ตามคำแนะนำของแพทย์ ควรฝึกเด็กให้

ขั้วถ่ายเป็นเวลา ซึ่งเป็นการสร้างสุขนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ดูแล ความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกาย
ของเด็ก สนับสนุนให้เด็กรักษาความสะอาดพันโดยการมีแปรงสีฟันประจำตัวและหัดทำฟันเป็นนิสัย

1.2 การส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสดำใช้วัยต่าง ๆ เคลื่อนไหวให้คล่องแคล่วขึ้น
นั้น จะต้องให้เด็กมีโอกาเล่น ทำงานจับถือของอยู่เสมอ ทักษะที่จะช่วยทำให้กล้ามเนื้อคล่องแคล่ว
ขึ้นได้แก่การตัดการบิดด้วยแป้ง เบี่ยง เล่นกับขี้ฉ้อ การเลื้อย ระบายสี ด้วยนิ้วมือ เย็บผ้าด้วยเข็ม
เล่มโต และควรวีให้เด็กได้มีโอกาสวิ่ง กระโดด ใต้ เต้น ขี่จักรยานสามล้อ เต้นเข้ากับจังหวะดนตรี
หรือไม่ก็ควรวีให้เด็กมีโอกาช่วยผู้ใหญ่งานเล็กน้อยที่เหมาะสมกับกำลัง ความสามารถและความ
สนใจของเด็ก เช่น เช็ดจาน เช็ดโต๊ะ ตากผ้า เก็บผ้า กวาดบ้าน ถูเรือน และรดน้ำต้นไม้
เป็นต้น เด็กยิ่งเจริญเติบโตขึ้นเพียงใด ความสำคัญของการเคลื่อนไหวก็ยิ่งจำเป็นมากขึ้น
เพียงนั้น ทักษะในการเคลื่อนไหวมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็ก คือช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทุก ๆ
ด้าน คือ

ในด้านร่างกาย เมื่อมีโอกาสดำใช้มือ แขน ขา และเท้า อยู่เสมอ กล้ามเนื้อ ได้
ออกกำลังกายได้คล่องแคล่ว ทรงตัวดีขึ้น ร่างกายย่อมแข็งแรง เติบโต

ในด้านอารมณ์เด็กจะรู้สึกแจ่มใสเพลิดเพลินและชื่นชมในความสำเร็จของตน เป็นแรงจูงใจ
ให้อยากค้นคว้าทดลองทำกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งที่ทำได้คนเดียวและที่ทำร่วมกับผู้อื่น เมื่อมีความสำเร็จ
ในเรื่องหนึ่งก็ย่อมอยากทำให้สำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

ในด้านสังคม ทักษะในการเคลื่อนไหวช่วยให้เด็กเล่นกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้ ช่วยให้เป็น
ที่ยอมรับของหมู่คณะ และเพื่อนมากขึ้น

ในด้านสติปัญญา เด็กที่มีทักษะในการเคลื่อนไหว ย่อมมีโอกาสมากขึ้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ
แปลก ๆ เป็นการเพิ่มพูนสติปัญญาจากประสบการณ์ที่ได้ทำหรือได้พบเห็นมา ตรงกันข้ามเด็กที่ไม่
สามารถใช้อวัยวะเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว ร่างกายย่อมไม่แข็งแรง เพราะกล้ามเนื้อไม่มีโอกาส
ทำงาน เมื่อร่างกายไม่เติบโตแข็งแรง อารมณ์ย่อมไม่แจ่มใส มักเล่นกับใครไม่ได้ ทำให้ไม่มีเพื่อน
โอกาสที่จะทำหรือพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ ก็น้อยลง สติปัญญาก็ไม่มีทางที่จะงอกงามเท่าที่ควร

2. การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางอารมณ์เป็นผลมาจากการ
อบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง

ได้รับทั้งความรักความอบอุ่น ความมั่นใจ ตลอดจนการฝึกอบรมในทางที่ถูกที่ควรที่จะก่อให้เกิดพลัง และสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่ไม่มีปัญหาเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยอมรับเขา มีบรรยากาศอบอุ่นและได้รับความรักความเอาใจใส่อย่างเพียงพอ ตรงกันข้ามเด็กที่ประสบกับปัญหาเกิดมาจากครอบครัวที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์และทอดทิ้งไม่เอาใจใส่ ลูกทุกคนต้องการความรู้สึกปลอดภัย มั่นคง มีเจ้าของ การยอมรับและได้รับความรัก ถ้าขาดสิ่งเหล่านี้ไป เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ การที่เด็กมีความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นกับพ่อแม่ ทำให้เด็กเรียนรู้การรู้จักทักทายให้เป็นมิตรกับผู้อื่นเมื่อเขาโตขึ้น การสร้างบรรยากาศในบ้าน เพื่อสนองความต้องการทางด้านอารมณ์ของเด็ก ทำได้ดังนี้ คือ

2.1 ให้ความรักและต้องการเด็ก พ่อแม่ควรช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ โดยแสดงว่าพ่อแม่รักเขาด้วยใจจริงไม่ว่าเขาจะมีรูปร่างหน้าตาอย่างไรหรือเพศอะไร ความรู้สึกที่พ่อแม่มีต่อลูกมีอิทธิพลต่อเขามาก เด็กยังคงต้องการให้พ่อแม่แสดงความรัก ความเมตตาปรานี ต้องการความช่วยเหลือที่จะเตรียมเขาให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัวได้

2.2 เข้าใจเอกลักษณ์ของเด็ก การช่วยให้เด็กมีกำลังใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้สำเร็จก็คือ ไม่เปรียบเทียบผลสำเร็จของงาน ความสามารถ ทำทาง หรือสิ่งอื่น ๆ ของเด็กกับเด็กอื่น สนับสนุนให้เด็กได้ทำงานตามความสามารถและแสดงความสามารถของตนตามกำลัง ชมเชยและยกย่องในความสามารถของเด็กและสิ่งที่เด็กทำดี ให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กได้แสดงออก ให้โอกาสเด็กได้แก้ตัวในเรื่องที่เด็กผิดพลาด พ่อแม่อาจพูดถึงความผิดพลาดที่ผ่านมาเพื่อให้สิ่งที่ทำไปแล้วเป็นประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กแต่ควรทำในทางองที่ไม่ให้เด็กคิดว่าผู้ใหญ่ตำหนิ จาเป็นที่จะช่วยให้เด็กรู้ว่ายังมีโอกาสแก้ตัวได้ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับความสามารถที่ตนเองมี ทั้งพ่อแม่เองก็ต้องยอมรับความจริงว่าเด็กแต่ละคนมีเอกลักษณ์ เจริญเติบโตได้ภายในขอบเขตที่พันธุกรรมกำหนดไว้และเท่าที่สิ่งแวดล้อมจะอำนวย การจัดสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ช่วยได้

2.3 ฝึกฝนให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิด ความเข้าใจของเด็กว่าตนเองไม่ดี สามารถไม่สามารถอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับเจตนาที่พ่อแม่มีต่อเขาเป็นอันมาก ถ้าพ่อแม่เชื่อและบอกให้เด็กรู้ว่าเด็กสามารถ เด็กก็จะได้กำลังใจอย่างมากที่จะช่วยให้เขามีความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง จะทำอย่างนี้ได้โดยที่ผู้ใหญ่ให้โอกาสเด็กได้ทำสิ่งซึ่งอยู่ในขอบเขตกำลังความสามารถของเด็ก

เมื่อเด็กทำได้ดีมีความสำเร็จ ความสำเร็จนี้ก็จะ เป็นบันไดช่วยให้เกิดความสำเร็จในสิ่งที่ยากยิ่ง ๆ ขึ้นไป ความสำเร็จที่เกิดขึ้นแต่ละครั้งนั้นเป็นเครื่องมือสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นเสมือน สิ่งยั่วยุหรือแรงจูงใจที่จะทำงานต่าง ๆ ได้ต่อไป

2.4 ปลุกฝังความรู้สึกอบอุ่น มั่นคง ปลอดภัย ทำได้โดยให้เด็กมีประสบการณ์ หลาย ๆ ครั้งในการเลือกตัดสินใจในเวลาเดียวกันเด็กต้องเรียนรู้ว่าทุกสิ่งทุกอย่างมีขอบเขต ขอบเขตบางอย่างเด็กเป็นผู้อาวุโสเองได้ บางอย่างต้องเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่กำหนดกฎเกณฑ์ วินัยที่สร้างขึ้นอย่างมีเหตุผลและมีขอบเขตนี้เองช่วยให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นมั่นคงในการใช้ชีวิต พ่อแม่ต้องแสดงความเมตตาและทำคนเป็นเพื่อนกับลูกที่สำคัญที่สุดคือ วินัยที่ใช้กับเด็กต้องให้เด็ก เห็นด้วยและยอมรับ พ่อแม่ที่ฉลาดย่อมจะรักษากฎที่ตั้งไว้อย่างคงเส้นคงวา การทำตามกฎบ้าง ไม่ทำบ้างจะทำให้เด็กอยุ่ยากใจและไม่เข้าใจชัดเจนว่าผู้ใหญ่มีความต้องการอย่างไร

2.5 ให้อิสระภาพบางประการ เนื่องจากเด็กยังมีประสบการณ์น้อยเด็กย่อมไม่รู้ว่า สิ่งใดเป็นอันตราย ผู้ใหญ่จึงต้องวางขอบเขตและแนะแนวให้เด็กปฏิบัติหรือประพฤติ เด็กต้องการ อิสระภาพมากในการคิดและทำ ซึ่งช่วยให้เขารู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง เด็กจะรู้สึกคับข้องใจต่อ คำห้ามปรามต่าง ๆ ของผู้ใหญ่ ทำให้เขารู้สึกขาดอิสรภาพ ไม่มีความอบอุ่นมั่นคง ดังนั้น คำว่า "อย่า" จึงควรใช้แต่จำเป็นและควรอธิบายให้เด็กเข้าใจ ให้เกิดความพอใจและเห็นด้วยเสียก่อน ผู้ใหญ่ต้องตระหนักว่าเด็กเจริญเติบโตขึ้นได้ด้วยความรู้ในบุคคลที่ตนเกี่ยวข้องกับ ถ้าผู้ใหญ่ ยอมให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ไม่เกิดผลร้ายได้บ้าง เด็กย่อมเกิดการเรียนรู้ว่าสิ่งใดควรทำ จะทำอย่างไร และจะได้ผลอย่างไรบ้างสำหรับการกระทำนั้น ๆ

3. การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม ความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัว จะช่วยให้เด็กรู้จักสร้างมิตรภาพกับผู้อื่น และรักษาไมตรีไว้ได้นาน วิธีที่พ่อแม่ช่วยปรับปรุงการสังคม ของลูกหรือช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางสังคม คือ สร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับลูก ทำให้บ้านเป็น ศูนย์กลางที่เด็ก ๆ จะทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้ นอกจากนั้นจะต้องหมั่นฝึกอบรมและ เป็นแบบอย่าง ที่ดีให้ลูก พ่อแม่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมให้แก่บุตรหลาน เช่น การ กราบไหว้ เคารพบูชา รู้จักปฏิบัติในเรื่องการขอบคุณ ขอโทษ ผิดให้เด็กรู้จักมีความเชื่อมั่นในตนเอง และเรียนรู้การแพ้ชนะการให้และการรับทุกคราวที่เด็กทำกิจกรรมสำเร็จ พ่อแม่ควรให้กำลังใจว่า

เขามีความสามารถ การเป็นนักกีฬาที่ยอมรับความแพ้ชนะ ไม่เล่นโกงหรือเอาเปรียบผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องฝึกให้กับเด็ก เพราะเป็นคุณลักษณะที่ทำให้การสังคมกว้างขวางขึ้น นอกจากนี้ควรให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมภายในบ้านบ้าง เพราะการปล่อยให้เด็กรับผิดชอบต่อการดูแลบ้านเป็นบางครั้งบางคราว นอกจากจะเป็นการฝึกให้เด็กดูแลตัวเองและต่อครอบครัวแล้วยังจะเป็นการสร้าง ความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเด็กจะสามารถนำไปใช้ในสังคมนอกบ้านได้อย่างดียิ่ง

4. การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสติปัญญา พัฒนาการทางปัญญาเป็นผลจากการเรียนรู้ นับตั้งแต่เกิดเด็กมีการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาจากสิ่งแวดล้อม เด็กจะเกิดการเรียนรู้มากขึ้นเพียงใดย่อมอาศัยบทบาทของพ่อแม่ที่หาทางส่งเสริม ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าเด็กวัยนี้มีความช่างพูด ช่างรู้ อยากเห็น อยากหยิบโน่นฉวยนี่และมีความอยุ่ตลอดเวลา ฉะนั้นพ่อแม่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองทำ ลงมือปฏิบัติจริงโดยจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก และพยายามตอบคำถามเด็กอย่างถือว่าเป็นสิ่งที่น่ารู้ค่า นอกจากนั้นพ่อแม่ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้น่าอยู่ มีบรรยากาศที่ดีและมีสิ่งกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ เช่น จัดหาหนังสือที่ดีเหมาะสำหรับวัยของเด็กให้เด็กได้อ่าน หรือพ่อแม่เป็นผู้ที่นำเด็กหัดอ่านหัดเขียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กรักการอ่านการเขียนเมื่อเด็กเข้าสู่วัยเข้าโรงเรียน ถ้ามีเวลาวางครุจะหาโอกาสพาเด็กไปเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น สวนสัตว์หรือสถานที่สำคัญ นอกจากจะเป็นการพักผ่อนแล้วยังเปิดโอกาสให้เด็กได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นการเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กอีกทางหนึ่ง

อาหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความสามารถทางปัญญาของเด็ก มีการสำรวจงานเรื่องน้ำหนักส่วนสูง เทียบกับความสามารถทางการเรียนของเด็กไทยในโครงการวิจัยประสิทธิภาพโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมปีที่สามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีน้ำหนักและส่วนสูงน้อยกว่าเด็กในภาคอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในกรุงเทพฯ ในขณะที่เดียวกันพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของเด็กในกรุงเทพฯ เท่านั้นจึงน่าจะกล่าวได้ว่าเด็กที่มีน้ำหนักส่วนสูงน้อยกว่ามีโอกาสได้รับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเด็กที่มีน้ำหนักมาก น้ำหนักกับส่วนสูงย่อมเป็นดัชนีบ่งบอกถึงความสมบูรณ์ทางร่างกายของเด็กได้

คือเด็กที่มีความงอกงามทางร่างกายสูงกว่ามักจะเรียนได้ดีกว่า (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522 : 3)

ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กวัยนี้ ควรได้รับการตอบสนองตามความต้องการและความพร้อมของเด็ก อันได้แก่ การได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานในการกินอยู่หลับนอนและการขับถ่าย รวมทั้งการได้รับความอบอุ่นเอาใจใส่จากบิดามารดาและคนใกล้ชิด นอกจากนี้ เด็กควรได้รับการส่งเสริมในด้านการพัฒนาบุคลิกที่พึงปรารถนาอื่น ๆ ด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านต่าง ๆ

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับผลของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กนั้น มีเป็นจำนวนมากและที่ผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไปนี้มีได้เน้นการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะเดียวกับที่ผู้วิจัยทำการศึกษา กล่าวคือในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามการอบรมเลี้ยงดูในแง่ของพฤติกรรมการส่งเสริมพัฒนาการเด็กแต่สำหรับงานวิจัยที่จะเสนอนั้นนิยามในลักษณะที่แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นวิธีต่างๆที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าผลงานวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองดังกล่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูในประเทศไทยนั้น คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจ เรื่องการเลี้ยงดูและอบรม (2526) ได้สรุปจากการสำรวจรายงานการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเท่าที่ได้กระทำมาแล้วในประเทศไทยว่า มีการแบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไว้หลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งรวมเรียกว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ยังมีการเลี้ยงดูแบบรักษาสัญญา แบบปล่อยปละละเลย แบบควบคุมหรือเข้มงวดกวดขัน แบบคาดหวังเอาจากเด็ก แบบให้พึ่งตนเองช้าหรือเร็ว แบบได้รับหรือไม่ได้รับความอบอุ่น แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูแบบที่เน้นการฝึกฝนในด้าน เช่นการฝึกความเป็นอิสระ การฝึกความสัมฤทธิ์ผล เป็นต้น รูปแบบหรือวิธีการอบรมเลี้ยงดูต่าง ๆ นี้ มีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือจิตใจของเด็กในลักษณะที่แตกต่างกันไปเช่น การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็ก

มีความก้าวร้าวน้อย ส่วนการเลี้ยงดูฝึกให้เด็กพึ่งตนเองเร็ว เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมฆ่าตัวตมที่สูง นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่พิจารณาวิธีการอบรมเลี้ยงดูหลาย ๆ แบบรวมกัน เป็นสองมิติหรือมากกว่า เช่นพบว่า การเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมน้อยจะทำให้เด็กมีความเป็นผู้นำที่สูงสุด หรือการให้ความรักสนับสนุนให้พึ่งตนเองตั้งแต่เล็ก ไม่ควบคุมหรือเรียกร้อง เอาจากเด็กจะทำให้เด็กมีลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศเป็นต้น (คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม. 2526)

สำหรับการนิยามการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้นมีเพียงงานวิจัยของ วันเพ็ญ พิศาลพงศ์และคนอื่น ๆ (2526) เท่านั้น โดยวันเพ็ญ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาการทางด้านร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็ก ส่วนงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมของเด็ก โดยใช้แบบประเมินที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารและงานวิจัยที่กล่าวถึงผลของการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่อการพัฒนาการด้านต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยเรียบเรียงมามีดังนี้คือ

3.1 การอบรมเลี้ยงดูกับการพัฒนาการด้านร่างกาย

การอบรมเลี้ยงดูเด็กมีผลต่อสุขภาพอนามัยและร่างกายของเด็ก โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่จะแสวงหาปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างสมบูรณ์ให้แก่บุตรของตน ภาวะโภชนาการมีผลต่อการเจริญเติบโตทางร่างกายและทางสมองของเด็กมาก ถ้าเด็กมีภาวะทุพโภชนาการจะทำให้พัฒนาการในสองด้านนี้ช้ากว่าปกติจึงจะเห็นได้จากงานวิจัยของ กลยา นาคเพ็ชร (2521) ศึกษาในเด็กวัย 2 - 5 ปี จำนวน 60 คน พบว่า ภาวะโภชนาการของเด็กมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับอาหารที่เด็กบริโภคและนิสัยการบริโภค ซึ่งจะขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความเชื่อ ระดับการศึกษา และอาชีพของมารดาเป็นสำคัญ การวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิณี ชิตเชิดวงษ์ (2521) พบว่าความแตกต่างในด้านการศึกษาของพ่อแม่ ขนาดของครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ ความเชื่อในการบริโภคและการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ต่างกัน มีผลทำให้การเจริญเติบโตของเด็กต่างกันด้วย นอกจากนี้ บิยารณ วิรัชชัย (2521) พบว่า ความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลของมารดาในการเลี้ยงดูเด็ก มีผลต่อสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน กล่าวคือ เด็กที่มารดามีความเชื่อเกี่ยวกับการ

เลี้ยงดูเด็กอย่างไม่มีเหตุผลน้อย จะมีสุขภาพดีกว่าเด็กที่มารดามีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมาก ทั้งในด้านความสูงและน้ำหนัก และยังพบว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาและฐานะทาง เศรษฐกิจสูง จะเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อยลง มารดาที่ทำงานในบ้านมีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลมากกว่ามารดา ที่ทำงานนอกบ้าน มารดาที่มีอาชีพรับราชการมีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลน้อยกว่ามารดาที่มีอาชีพ ค้าขาย เกษตรกรรม รับจ้าง สำหรับบิดาที่มีอาชีพเกษตรกรรม มีความเชื่ออย่างไม่มีเหตุผลสูงกว่า บิดาที่มีอาชีพค้าขายและรับราชการ

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพัฒนาการทางร่างกายมีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรม เลี้ยงดูเป็นอย่างยิ่ง เพราะเด็กจะมีพัฒนาการทางร่างกายเป็นไปตามปกติ มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความเชื่อ และการปฏิบัติของบิดามารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู เช่น เกี่ยวกับการ บริโภคและการมีสุขนิสัยที่ดี เป็นต้น นอกจากนั้นฐานะ เศรษฐกิจ ขนาดของครอบครัว และ ระดับการศึกษาก็เป็นองค์ประกอบสำคัญเช่นกัน เด็กที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ ยังเจริญเติบโต และ มีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในทิศทางที่ดีอีกด้วย

การชั่งน้ำหนักหรือวัดสัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย มีประโยชน์มากต่อการศึกษาความ เจริญเติบโตของเด็ก การชั่งน้ำหนักหรือวัดส่วนสูงเพื่อการศึกษา ในเชิงปฏิบัติจะทำได้ง่ายและ สะดวก น้ำหนักของร่างกายเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายที่สุดตามภาวะโภชนาการ สำหรับส่วนสูง ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ภาวะโภชนาการอีกอย่างหนึ่ง ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนแปลงจะใช้เวลามากกว่า และ การวัดจะต้องพิถีพิถัน แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาวะโภชนาการของเด็ก สำหรับในงานวิจัย ครั้งนี้ จะทำการศึกษาพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็ก โดยมุ่งไปทางด้านความสามารถใน การใช้กล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่ ผู้วิจัยจึงทำการควบคุมความแตกต่างทางด้านภาวะโภชนา การของเด็ก โดยกำหนดให้เด็กมีน้ำหนักอยู่ในเกณฑ์ปกติตามเกณฑ์ของแพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนบุรีติ

การชั่งน้ำหนักของเด็กตามอายุ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องบ่งชี้ภาวะโภชนาการของเด็กไทย ใช้เกณฑ์ที่แพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนบุรีติ แห่งภาควิชากุมารเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี ได้ทำขึ้นไว้สำหรับเด็กไทย โดยดัดแปลงมาจากเกณฑ์ของ โภเมซ (สมาใจ วิชัยดิษฐ์. ม.ป.ป. ; อ้างอิงมาจาก Gomez. n.d.) โดยนำรายละเอียดมาสร้างเป็นกราฟ (แผนภาพที่ 1) แกนนอน

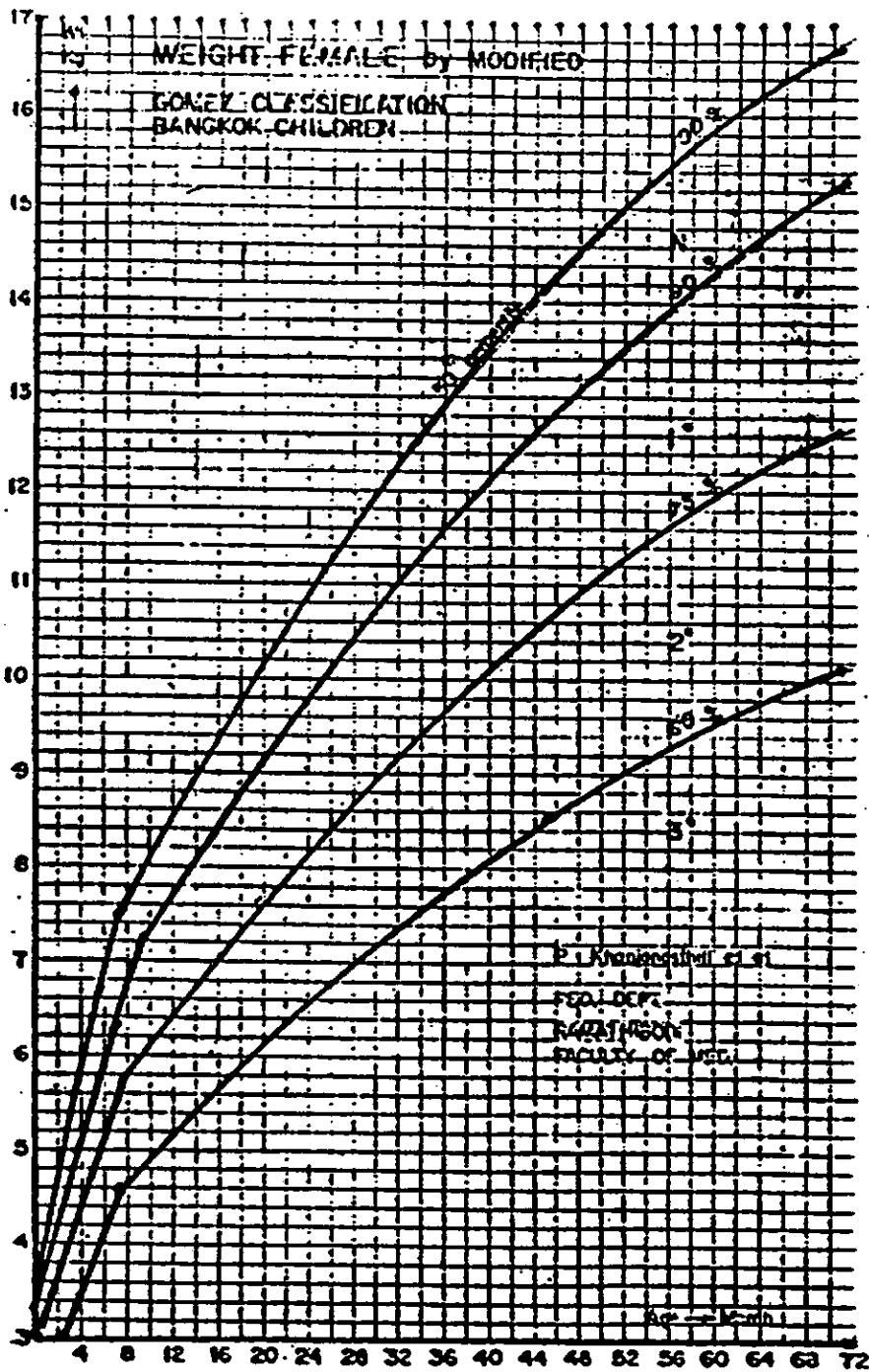
ของกราฟแสดงอายุ 0 - 72 เดือน และแกนตั้งแสดงน้ำหนักเป็นกิโลกรัม จากกราฟที่สร้างขึ้น
ค่าน้ำหนักที่อยู่ระหว่างเส้นต่าง ๆ จะมีความหมายดังนี้

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 90 - 100 เปอร์เซนต์ ถือว่าเป็นค่าปกติ

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 75 - 89 เปอร์เซนต์ ถือว่ามีการขาดโปรตีน และ
กำลังงานระดับเริ่มต้น (ระดับ 1)

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างเส้น 60 - 74 เปอร์เซนต์ ถือว่ามีการขาดโปรตีน และ
กำลังงานระดับปานกลาง (ระดับ 2)

ค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ต่ำกว่าเส้น 60 เปอร์เซนต์ลงมา ถือว่าขาดโปรตีน และกำลังงาน
ระดับรุนแรง (ระดับ 3)

ภาพประกอบ 2 แสดงน้ำหนักตามอายุ

แหล่งที่มา : สมาจ วิทยศิษร ม.บ.บ. หน้า 2

จากการศึกษาของ โจฮานสัน (Johansson. 1965) พบว่า ในการวัดสัดส่วนของร่างกายเด็กนั้น น้ำหนักเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดของความพร้อมทางการเรียน สำหรับส่วนสูงนั้นไม่สามารถใช้ทำนายความพร้อมทางการเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่ โคเฮนราซ (Kohen-Raz. 1977 : 127) ได้สรุปไว้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าวิจัยจึงควบคุมตัวแปรพัฒนาการเด็กโดยคัดเลือกเฉพาะ เด็กที่มีน้ำหนักไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติคือมีค่าน้ำหนักเฉลี่ยที่อยู่ระหว่างและเหนือเส้น 90 - 100 เปอร์เซนต์ ตามกราฟเท่านั้น ส่วนสูงจะไม่นำมาพิจารณาประกอบ

3.2 การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านอารมณ์สังคม

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็คนั้น พบว่า ลักษณะและบรรยากาศในการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ จะส่งผลโดยตรงต่ออารมณ์ของเด็ก ซึ่งตามแนวความคิดของ ฟรอยด์และอีริกสัน (Freud and Erikson) เชื่อว่า หากพ่อแม่ให้ความอบอุ่นและสนองตอบต่อความต้องการของเด็กในช่วงระยะต้นของชีวิต จะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจและมีอารมณ์ที่ดีแจ่มใสได้ ซึ่ง มิลเลอร์ (นิภา ทองไทย. 2525 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Miller. n.d.) เชื่อว่ายิ่งแม่เข้มงวดกับลูกมากเท่าใด ลูกก็จะเกิดความหงุดหงิดและคับข้องใจมากขึ้นเท่านั้น และถ้าเด็กมีความคับข้องใจมากขึ้นเพียงใด เด็กก็จะเกิดความก้าวร้าวมากขึ้น เป็นเงาตามตัว และจากการวิจัยของ ทัดพงษ์ สุนทรพิพิธ (2517) ท้าการศึกษาเด็กและเยาวชนที่ทำผิด พบว่า เด็กและเยาวชนเหล่านี้มีปัญหาทางอารมณ์และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมทั้งสิ้น และส่วนใหญ่มักจะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่ขาดการอบรมเด็กอย่างสม่ำเสมอ เด็กขาดความอบอุ่นและขาดความเข้าใจกันระหว่างครอบครัว รวมทั้งพ่อแม่เองก็มีพฤติกรรมที่ขัดต่อสังคม นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ยังส่งผลต่อความก้าวร้าวของเด็กได้เช่นกัน ดังผลการวิจัยของประพันธ์ สุทธาวาส (2519) พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและแบบให้ความคุ้มครองเกินไปมีความก้าวร้าวไม่แตกต่างกัน แต่เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูทั้งสองแบบจะมีความก้าวร้าวสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และจากการวิจัยของ วิกรม กมลสุโขศล (2518) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองเกินไปมีความวิตกกังวลไม่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองแบบจะมีความวิตกกังวลสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้อง

กับการศึกษาของ วินิจ เกตุชา (2515) ที่เลือกศึกษาการอบรมเลี้ยงดูสามแบบ คือ ให้ความรัก
 ลงโทษ และเรียกร้องเอาจากเด็ก ได้ผลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษไม่สัมพันธ์กับ
 ความวิตกกังวล แต่มีแนวโน้มว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักจะสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตก
 กังวล และการอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็กนั้น ก็มีเพียงแนวโน้มว่าจะสัมพันธ์กับ
 ความวิตกกังวลในทางบวก ส่วนการศึกษาของ สมัญญา เสียงใส (2521) ได้ศึกษาเด็กนักเรียน
 มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร แต่สนใจการอบรมเลี้ยงดู
 แบบได้รับความอบอุ่นกับแบบไม่ได้รับความอบอุ่น และนอกจากจะศึกษาความวิตกกังวลเป็นตัวแปร
 สำคัญแล้ว ยังได้ศึกษาวิธีลดความวิตกกังวลอีกด้วย เมื่อเปรียบเทียบปริมาณความวิตกกังวล
 ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ได้รับความอบอุ่น จะมีความวิตกกังวลด้านสังคม
 ด้านส่วนตัว และด้านการเรียนกับอาชีพมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบได้รับ
 ความอบอุ่น

นอกจากนี้ การวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2524)
 เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและสุขภาพกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต
 ของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพฯ และสงขลา ได้ผลว่า วัยรุ่นที่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดู
 แบบใช้เหตุผลมาก เป็นผู้ที่สุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้
 เหตุผลน้อย

การอบรมเลี้ยงดูยังมีผลต่อจิตลักษณะที่พึงประสงค์ต่อสังคมบางประการของเด็กก่อนวัยเรียน
 ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ สมาน กาญจเนติ (2520) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบ
 ประชาธิปไตยจะปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และแบบให้ความคุ้มครองเกินไป

นอกจากนี้ยังพบว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกรับผิดชอบของเด็ก
 ก่อนวัยเรียน ซึ่งได้มีผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะทำให้เด็กมี
 ความรับผิดชอบสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ได้แก่ การวิจัยของ ชูศรี หลักเพชร
 (2517) ประศม เล็กสวาสดี. (2517 : 93) และคณีย งามมานะ (2518) พบว่า เด็กที่ได้รับ
 การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความรับผิดชอบน้อยกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่
 เกินไป ดวงเดือน พันธมนาวิน (2519 : 16 - 17) ได้กล่าวว่าความรู้สึกรับผิดชอบนี้จะขึ้นอยู่กับ

การฝึกหัดบุตรมีระเบียบวินัยด้านการกินอยู่ การรักษายาวของเครื่องใช้ และการฝึกให้บุตร
ระงับพฤติกรรมก้าวร้าว จะทำให้บุตรมีความรับผิดชอบสูง ส่วนครอบครัวที่ฝึกด้านต่าง ๆ เหล่านี้
ให้บุตรน้อยจะมีความรู้สึกรับผิดชอบต่ำ ความรู้สึกรับผิดชอบนี้จะ ไม่ขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของ
บิดามารดา

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีผลต่อความมีระเบียบวินัยของเด็ก ความมีวินัยนี้จะรวมทั้ง
การมีวินัยตนเองและการมีวินัยทางสังคม ซึ่งพบว่ามีผลเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูทั้งสิ้น
จากผลการวิจัยของ วาห์วัน มุลสถาน (2522) พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความ
สัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเอง นอกจากนี้ ตัวพยากรณ์ที่ส่งเสริมความมีวินัยในตนเอง
ได้แก่ระดับการศึกษาของแม่ อาชีพของแม่และสถานภาพสมรสของพ่อแม่ พงษ์เทพ มั่นตรึง
(2527) ได้ศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีบทบาทในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมี
วินัยในตนเองมากกว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น ๆ และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูง มีบทบาทใน
การปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเองมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ ส่วนด้านการมี
วินัยทางสังคมนั้น วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) พบว่าวัยรุ่นที่รายงานว่า ตนถูกเลี้ยงดูแบบ
รักมาก จะมีวินัยทางสังคมสูงกว่าวัยรุ่นที่ถูกเลี้ยงดูแบบรักน้อย และวัยรุ่นที่คิดว่าพ่อแม่ควบคุมตน
น้อยจะมีวินัยสูงกว่าวัยรุ่นที่เชื่อว่าตนถูกควบคุมมาก

พัฒนาการทางด้านอารมณ์สังคมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบุคลิกภาพที่ดีของเด็กในอนาค
อย่างมาก หากเด็กได้รับประสบการณ์หรือได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์สังคมดี เด็กก็จะ
เรียนรู้ในการที่จะมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ดีในวัยต่อไป นอกจากนี้ พัฒนาการทางด้านอารมณ์
สังคม ยังมีผลต่อพัฒนาการทางด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ พัฒนาการทางกาย พัฒนาการทางสติปัญญา
และพัฒนาการทางจริยธรรม

3.3 การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านสติปัญญา

ในปัจจุบันนี้ได้ยอมรับกันทั่วไปว่า องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการทางสติปัญญานั้นขึ้นอยู่กับ
กับอาหาร สิ่งแวดล้อม และการศึกษา

ภาวะโภชนาการของเด็ก จะมีผลต่อการพัฒนาการทางสมอง จากผลการวิจัยของ อุไรวรรณ หงษ์เหมื่อน (2521) ได้พบว่าภาวะโภชนาการที่แตกต่างกัน จะทำให้เด็กมีเขาว์ปัญญาต่างกัน โดยเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาสูง จะมีภาวะโภชนาการที่ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและการศึกษาค่ำ และดัชนีภาวะโภชนาการ โดยเฉพาะน้ำหนัก และส่วนสูงจะมีความสัมพันธ์กับเขาว์ปัญญาในทุกกลุ่มอายุ จากการศึกษาของ ออปเปอร์ (Oppen. 1971 : 238) ได้พบว่าเด็กไทยมีพัฒนาการด้านความคิดช้ากว่าเด็กในวัฒนธรรมตะวันตกหนึ่งปี และโดยเฉพาะเด็กไทยในต่างจังหวัดจะมีพัฒนาการด้านความคิดช้ากว่าเด็กในวัฒนธรรมตะวันตกถึงสองปีที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวไทย โดยเฉพาะครอบครัวในชนบทยังขาดความรู้ในด้านโภชนาการที่ถูกต้องเหมาะสม เด็กไทยในชนบทจึงได้รับการเลี้ยงดูในด้านอาหารไม่เหมาะสม มีผลทำให้พัฒนาการทางสมองต้องล่าช้ากว่าเด็กในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งได้รับการเลี้ยงดูในด้านโภชนาการที่เหมาะสมและถูกต้องดีกว่าไทย

ในด้านระดับสติปัญญา ได้มีผลการวิจัยหลายเรื่องพบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ กับระดับสติปัญญาของนักเรียน บุนมา เพือก่อง (2523) และมนต์ชัย คมสาคร (2522) ได้พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับแบบปล่อยปละละเลย มีส่วนทำให้พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เฉลิมพล ต้นสกุล (2521) ได้พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีสติปัญญา และความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือ เด็กที่มีสติปัญญาสูงเท่าใดก็มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นเท่านั้น สำหรับเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก็มีการค้นพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา คือ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากเท่าใดจะมีระดับสติปัญญาสูงเท่านั้น (จำลอง รี้ละชาติ. 2522) ส่วน วรณงาม รุ่งพิสุทธิพงษ์ (2522) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยน่าจะทำให้มีระดับสติปัญญาสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองแบบนี้เป็นตัวแทนายระดับสติปัญญาของเด็กที่มีอายุนานจากการทำนายสูงกว่าตัวแปรอื่น ๆ ที่ศึกษา แต่อย่างไรก็ตามยังมีผลการวิจัยบางเรื่องที่ขัดแย้งกันกับข้อค้นพบดังกล่าว เช่น มานะ เรืองมิตร (2523) พบว่า ระดับสติปัญญาของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันสามแบบ ไม่มีความแตกต่างกัน

ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.มอว์ และวิลสัน (Morrow and Wilson. 1961 : 501 - 510) ได้ศึกษาพบว่า ครอบครัวของเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นครอบครัวที่ เกื้อหนุนเด็ก เพ็ญศรี คมสาคร (2524) ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการเรียน ของนักเรียน มณฑาทิพย์ พัวพาณิชย์ (2516) ได้ศึกษาพบว่า การอบรมสั่งสอนในลักษณะของการฝึก ความเป็นอิสระจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กทั้งชายและหญิง และ ถ้าฝึกความสัมฤทธิ์ผลแก่เด็กร่วมกับการฝึกความเป็นอิสระแล้ว จะทำให้ผลการเรียนของเด็กสูงตาม ไปด้วย ส่วนความเข้มงวดกวดขัน การให้รางวัลและการลงโทษเด็กในปริมาณที่มากเกินไปจะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

✧ จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่า สติปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ สติปัญญานั้นสามารถส่งเสริมได้ด้วยภาวะโภชนาการที่ดีและการให้การอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้อง เหมาะสม

3.4 การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการด้านจริยธรรม

นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 6 - 25) ได้กำหนดไว้ว่าจริยธรรม หมายถึง ค่านิยมที่ควบคุมการปฏิบัติส่วนตัว และการปฏิบัติต่อผู้อื่น ทั้งสองส่วนนี้แยกจากกันโดยเด็ดขาดไม่ได้ ค่านิยมจริยธรรมคือ สิ่งที่สังคมนั้น ๆ เห็นดีเห็นควรในการยึดถือปฏิบัติต่อกัน การขาดหรืออ่อนในค่านิยมเหล่านี้ ย่อมกระทบต่อคนอื่นและ สังคมโดยตรง ตัวอย่างค่านิยมจริยธรรม เช่น ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความรับผิดชอบ การ ให้อภัยและการอ่อนน้อมเชื่อฟัง ฯลฯ ค่านิยมบางอย่างมุ่งเน้นไปที่ส่วนบุคคล และบางอย่างก็มุ่ง เน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ความสำคัญของการพัฒนาเชิงจริยธรรมก็คือ หากเด็กได้รับการสนองตอบอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ก็จะเป็นการวางรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับเด็ก เพื่อให้โตเป็นผู้ใหญ่ที่มีเหตุผลมีผล รู้ผิดรู้ชอบ รู้ความเหมาะสม มีหลักเกณฑ์ในการยึดถือปฏิบัติและบังคับตนเองพอสมควร รู้จักรับและรู้จักให้ เป็นต้น

จิตลักษณะ เหล่านี้เป็นรากฐานของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ อันเป็นผลของกระบวนการพัฒนาทางจิตลักษณะเชิงสังคมของคนที่ได้รับการปฏิบัติอย่างดีมาตั้งแต่เด็ก

ฮาวิกเฮิร์สต์ (Havighurst. 1953) กล่าวว่า ในการที่จริยธรรมของทารกหรือเด็กจะพัฒนาได้ จะต้องประกอบด้วยพื้นฐาน ต่อไปนี้

1. ทารกหรือเด็กจะต้องมีสุขภาพกายที่แข็งแรง เพราะเด็กที่ร่างกายแข็งแรงจะทนต่อสิ่งเข้าชวนได้ดีกว่าเด็กที่มีร่างกายอ่อนแอหรือเป็นโรคเรื้อรัง
2. ทารกหรือเด็กจะต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ รู้สึกว่าตนเป็นที่รักที่ต้องการของพ่อแม่เป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ในบรรยากาศของครอบครัวเช่นนี้ ทารกจะเรียนรู้ที่จะรักตอบ ทารกที่พัฒนาในครอบครัวดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องชดเชยความรู้สึกขาดความรักด้วยการแยกตัวเองหรือด้วยการก่อกวน หรือชดเชยด้วยการพูดเพื่อให้เป็นที่รัก
3. ทารกหรือเด็กจะต้องมีกิจกรรมหรือมีโอกาสแสดงออกของอารมณ์ที่ตื่นเต้น ผจญภัยในแนวทางที่สังคมยอมรับ เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดหาความสนุกตื่นเต้นผจญภัยแบบนอกกลุ่มนอกทาง
4. ทารกหรือเด็กจะต้องได้รับการอบรมให้อยู่ในระเบียบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาทักษะในการควบคุมตนเองให้เป็นไปตามวัย อย่างไรก็ตามพ่อแม่ควรจะต้องคำนึงถึงความต้องการตามธรรมชาติและความวัยของเด็กด้วย ไม่ควรหวังให้ลูกควบคุมตนเองได้ดีเท่าพ่อแม่
5. ทารกหรือเด็กจะต้องได้รับการอบรมให้รู้จักสิทธิของผู้อื่น และรู้จักเห็นใจ เข้าใจ ตลอดจนเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น วิทยาศาสตร์เป็นองค์ประกอบในการเสริมสร้างจริยธรรมให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น พัฒนาการด้านจริยธรรม เกิดขึ้นได้ 2 แบบ คือ

1. ไม่ทำ เพราะรู้ว่าเป็นสิ่งไม่ดี หรือ ทำ เพราะว่าเป็นสิ่งที่ดี จริยธรรมแบบนี้จะฝังอยู่ในจิตใจ ทำให้เกิดการควบคุมตนเองจากภายใน รู้จักอดกลั้นและทนต่อสิ่งเข้าชวนได้ ทำให้ประพฤติดนอยู่ในกรอบของจริยธรรมอันดีงาม

2. ไม่ทำ เพราะทำแล้วจะมีความผิดตามกฎหมาย อาจถูกลงโทษ หรือทำแล้วผิดระเบียบ จะถูกตำหนิ หรือ ทำ เพราะเป็นกฎเกณฑ์ที่วางไว้ หรือมีกฎหมายบังคับอยู่ จริยธรรมแบบนี้เกิดจากการถูกควบคุมจากภายนอก ซึ่งบางครั้งอยู่ภายใต้อิทธิพลของภาวะแวดล้อมมาก การละเมิดจริยธรรมอันดีงามเกิดได้ง่ายกว่าแบบแรก

ในมนุษย์เราจะมีจริยธรรมทั้ง 2 แบบพัฒนาพร้อม ๆ กันอยู่ตลอดเวลา และจริยธรรมทั้ง 2 แบบนี้ จะผสมผสานเข้าไปอยู่ในมโนธรรมของเด็ก และคิดว่าไปเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพในอนาคต

งานวิจัยในประเทศไทยที่ได้ทำการศึกษาในด้านการอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรมนั้น มีการศึกษากันในหลายแง่หลายมุมทั้งในด้านความซื่อสัตย์ พัฒนาการทางจริยธรรม การตัดสินใจทางจริยธรรม การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นต้น เกี่ยวกับความซื่อสัตย์นั้น อوبرตัน โพธิโกสม (2523) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลกับความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างเห็นได้ชัด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์ทางลบกับความซื่อสัตย์ และมีลันท์ สาเกาเงิน (2524) พบว่าพฤติกรรมความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย สำหรับการวิจัยในเรื่องพัฒนาการจริยธรรมนั้นได้ศึกษากับเด็กหลายกลุ่ม ทิพย์สุดา นิลสินธ์ (2523) พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน โดยเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษและแบบปล่อยปละละเลย ส่วนเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบลงโทษ จะมีจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยกับเด็กวัยรุ่นของบัทเซอร์ แก้วส่อง (2522) กล่าวคือ เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กในกลุ่มอื่น ๆ และเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบเข้มงวด จะมีจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก และเด็กที่มารดาเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมาก มีคะแนนการตัดสินใจทางจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่มีลักษณะตรงกันข้าม และการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลนี้สัมพันธ์ทางบวกกับการตัดสินใจเชิงจริยธรรม และโกศล มีคุณ (2524) ก็พบผลเช่นเดียวกันคือ ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากเป็นผู้ที่มีคะแนนความเข้าใจเหตุผลเกี่ยวกับความยุติธรรมสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่มีลักษณะตรงกันข้าม แต่ ฉางช่วยโต (2521) พบผลที่ขัดแย้งกันคือ การได้รับอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก หรือรักน้อย แบบให้เหตุผลมากหรือน้อย ไม่ทำให้นักศึกษา (วิทยาลัยครูสงขลา) ที่เข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรม มีการพัฒนาด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมหรือทัศนคติเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ในด้านกาให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจุบัน (2520) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูมีส่วนเกี่ยวข้องกับจริยธรรมของบุคคลมากและอิทธิพลดังกล่าวนี้จะมี ความคงทนไปถึงผู้ใหญ่ การถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและใช้เหตุผลมาก สัมพันธ์กับการมีเหตุผลเชิง จริยธรรมสูงของผู้ถูกศึกษาทุกระดับอายุ ส่วนการถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากใช้เหตุผลมาก และ ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งรวมเรียกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น พบผลจาก การวิจัยภาคสนามว่า ถ้าครอบครัวยากจนเลี้ยงดูลูกแบบนี้แล้วอาจเป็นไปได้ว่าจะช่วยให้ลูกมี จริยธรรมสูงได้ ผลการวิจัยนี้ตรงกับที่อีกหลายคนค้นพบ เช่น เดช วิโย (2522) พบว่า เด็กที่ ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงที่สุด และเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบ เข้มงวด ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และวิเชียร ทองนุช (2521) พบว่า เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็ก ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน นอกจากนี้โกศล มีคุณ (2524) ยังพบว่าการเลี้ยงดู แบบรัก (ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย) เป็นตัวแปรสำคัญที่ใช้ทำนายคะแนน การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ดี และเสริมเกียรติ พรหมนุช (2522) ก็พบความสัมพันธ์ทางบวก ระหว่างการเลี้ยงดูแบบรักกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชำวลี (2524) ได้ศึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก มีความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูต่อเวที ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ และการยึดบาปบุญมากกว่านักเรียนที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย ส่วนนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากก็มีลักษณะดังกล่าว มากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

ในต่างประเทศได้มีผู้ประมวลผลการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ความรักความอบอุ่นกับพฤติกรรมการทำความดีละเว้นความชั่วของเด็ก ได้แก่ ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 261-360) ได้ประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กกับ พัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก พบว่า มีการวิจัยด้านนี้อยู่ 5 เรื่อง ซึ่งศึกษาเด็กอายุตั้งแต่ 4 ขวบถึง 13 ปี ผลปรากฏพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก พบมากในเด็กที่ทำผิดแล้วจะยอม สารภาพผิดและยอมรับความผิด ผลนี้พบในเด็กทุกระดับอายุที่ศึกษา นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ

สตาบ (Staub. 1975 : 113-136) ซัลท์สไตน์ (Saltzstein. 1976 : 253-266) และโฮเวอร์ (Hower. 1980 : 158-191) ซึ่งยืนยันว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและยอมรับ เด็กของบิดามารดา มีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางด้านจริยธรรมและลักษณะที่พึงงามของเด็ก

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบประชาธิปไตย แบบให้เหตุผลมาก และลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย จะมีผลต่อการตัดสินใจ เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กทั้งยังมีผลต่อลักษณะความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ และการยึด บาบบุญของเด็กด้วย

* ผลที่ได้รับจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนที่ได้ ยกมาอ้างอิงทั้งหมดนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพ่อแม่ การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ความเชื่อของพ่อแม่ รวมทั้งการปฏิบัติตนของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพล ต่อพัฒนาการของเด็ก มีผลให้การพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่พึง ประสงค์ ดังนั้น ในการที่พัฒนาคุณภาพของ เด็ก จึงควรที่จะ เริ่มต้นที่พ่อแม่ของเด็กซึ่งถือว่าเป็น "เบ้าหลอม" แรกในการวางพื้นฐานของการพัฒนาการ และเนื่องจากพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มีความเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู อาทิเช่น พัฒนาการทางด้านร่างกายและสมองซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับโภชนาการที่ถูกต้องเหมาะสม พัฒนาการทางอารมณ์ พัฒนาการทางบุคลิกภาพและพัฒนาการ ทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม รวมทั้งการพัฒนาคูลักษณะที่พึงประสงค์บางประการ ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ซึ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่จะส่งผลให้เด็กเกิดพัฒนาการที่ดี และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น พบว่า ควรที่จะใช้วิธีการอบรมแบบประชาธิปไตย ให้ความรักมาก ความนุ่มนวล และให้เหตุผลแก่เด็ก

4. องค์ประกอบที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก

การที่ผู้ปกครองจะให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างไร และเด็กมีพัฒนาการเหมาะสมเพียงไร นั้น องค์ประกอบทางด้านลักษณะชีวสังคม มีความเกี่ยวข้องอย่างมาก ดังจะเห็นได้จาก เอกสารและ งานวิจัย พบว่า ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กับรูปแบบในการอบรมเลี้ยงดู

และลักษณะต่าง ๆ ของเด็ก เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ชัดเจนขององค์ประกอบเหล่านี้ ผู้วิจัยจึงเรียบเรียงเอกสารงานวิจัยตามองค์ประกอบหรือตัวแปรดังต่อไปนี้

4.1 สภาพการทำงานของมารดา

ในต่างประเทศ ได้มีการศึกษาถึงผลกระทบจากการทำงานนอกบ้านของมารดาที่มีต่อพัฒนาการของบุตร ดังเช่นในปี ค.ศ.1982 ได้มีการอ้างหลักฐานที่บ่งว่าการทำงานนอกบ้านของมารดามีแนวโน้มที่จะมีผลดีต่อบุตรสาว แต่อาจมีอิทธิพลทางลบต่อบุตรชาย และผลงานการศึกษาค้นคว้าหลายชิ้น ยังชี้ให้เห็นว่า บุตรสาวจากครอบครัวที่มารดาทำงานนอกบ้านมีแนวโน้มที่จะนิยมชมชอบมารดามากขึ้น มีความคิดรวบยอดในทางที่ดีขึ้นต่อบทบาทของเพศหญิง และมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้นำที่มีความอิสระ (Bronfenbrenner. 1982 ; อ้างอิงมาจาก Bandura. 1967 ; Baruch. 1972 ; Below. 1969 ; Douvan. 1963 ; Smith. 1969) ยิ่งถ้ามารดามีการศึกษาดำเนินแล้ว อิทธิพลต่อบุตรสาวก็จะทวียิ่งขึ้น ดังเช่นการศึกษาของ Stuckey และคนอื่น ๆ (1982) พบว่า มารดาที่มีการศึกษาคดี ซึ่งประกอบอาชีพนอกบ้าน จะมีอิทธิพลในทางบวกในการอบรมสั่งสอนบุตรสาวมากกว่าบุตรชาย และบุตรชายได้รับความสนใจมากกว่าในครอบครัวที่มารดาไม่ได้ประกอบอาชีพ ขณะที่บุตรสาวได้รับความสนใจมากกว่าในครอบครัวที่มารดาประกอบอาชีพ

สำหรับในประเทศไทย จรรยา สุวรรณทัต (2524 : 134) ทำการวิจัยเกี่ยวกับมารดาในแหล่งแออัดในกรุงเทพฯ ศึกษามารดาที่ทำงานอาชีพเปรียบเทียบกับมารดาที่ไม่ทำงานอาชีพ พบว่า มารดาที่ทำงานให้ลูกหย่านมเร็วกว่า ควบคุมเด็กน้อยกว่า ฝึกให้เด็กรู้จักรับผิดชอบเร็วกว่า (3-6 ปี) และใช้วิธีการสอน โดยการให้รางวัล ชมเชย เพื่อฝึกเด็กมากกว่ามารดาที่ไม่ทำงาน ส่วน วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2526) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มารดาประกอบอาชีพมีความพร้อมด้านความคล่องแคล่วทางภาษา การคิดและการแสดงออกมากกว่าเด็กที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ ซึ่งอภิปรายว่าอาจเป็นเพราะมารดาที่ประกอบอาชีพน่าจะมีความคล่องแคล่วทางภาษาการคิดและการแสดงออกมากกว่ามารดาที่ไม่ประกอบอาชีพ จึงมีผลให้เด็กได้รับอิทธิพลด้านนี้จากมารดา

* จากผลงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพหรือไม่ประกอบอาชีพของมารดา มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรและต่อพัฒนาการของบุตรด้วย กล่าวคือ เด็กที่มารดาประกอบอาชีพมี

แนวโน้มว่าจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีกว่าและจะมีพัฒนาการสูงกว่าเด็กที่มารดาไม่ประกอบอาชีพ

4.2 สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว

กานดา ณ กลาง (2511 : 19) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของเด็กไว้ตอนหนึ่งว่า ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมอีกสิ่งหนึ่งของเด็กตั้งแต่แรกเกิด ครอบครัวที่มีฐานะทางการเงินดี ย่อมมีปัจจัยที่จะเตรียมสิ่งที่จำเป็นและไม่จำเป็นไว้สำหรับลูกได้ดีกว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจการเงินไม่ดี ซึ่งแม้จะมีความรักใคร่พอ ๆ กัน การเตรียมเท่า ๆ กัน แต่ไม่มีกำลังทางการเงินพอที่จะทำให้สำเร็จทั้งนี้ย่อมรวมไปถึงสภาพของสถานที่อยู่อาศัย ความสะอาดถูกหลักอนามัยที่ฐานะเศรษฐกิจจะอำนวยความสะดวก ซึ่งเป็นการเตรียมไว้ให้แก่เด็กที่เกิดมาอยู่ในสภาพนั้น ๆ ด้วย ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจึงอาจช่วยเสริมเด็กได้

ในการศึกษาเรื่องนี้ ชูจิตต์ พัทธกษผล (2505) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวระดับต่ำในจังหวัดธนบุรี พบว่า แม้จากครอบครัวฐานะเศรษฐกิจสังคมต่ำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กตามประสบการณ์ที่ตนเคยได้รับการอบรมเลี้ยงดูมา ส่วนพ่อจะช่วยเลี้ยงดูเด็กเฉพาะเมื่ออยู่ในวัยทารกเท่านั้น สำหรับแม่ถึงแม้ว่าจะรักลูก แต่ก็ใช้การลงโทษอย่างหนัก และข่มขู่เด็กให้เชื่อฟังตน

ผลจากการอบรมของครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517) พบว่า มีการเข้มงวดควบคุมมากเกินไปกับเด็กที่ยังมีวุฒิภาวะไม่สมบูรณ์จะเป็นการทำลายสุขภาพจิตเด็ก เช่น เกิดความวิตกกังวลเคร่งเครียด การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากไม่ได้ทำให้เด็กมีวินัยดีขึ้นหรือมากเท่าที่คาดหวังไว้ วิกเตอร์ (Victor. 1977 : 5364 - A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเกี่ยวกับเชื้อชาติ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษาของครอบครัว ขนาดของครอบครัว ความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยตลอดจนการได้รับนมคุ้มกันโรคกับระดับสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ทุกองค์ประกอบของสังคมมีความสัมพันธ์กับระดับสุขภาพและความเจ็บป่วยของเด็ก นอกจากนั้นโอกาสด้านสุขภาพยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านฐานะทางสังคมด้วย อุไรวรรณ หงษ์เหมือน (2521) ได้ศึกษาความสัมพันธ์

ระหว่างเขาวินิจฉัยกับบรรณานุกรมของ โภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในสถานรับเลี้ยง เด็กกลางวัน ในกรุงเทพมหานคร พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและการศึกษาสูงจะมี โภชนาการดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจและการศึกษาค่ำ และภาวะ โภชนาการที่แตกต่างกันจะทำให้เขาวินิจฉัยแตกต่างกัน นอกจากนี้จินตนา เนียมเบี้ย (2521) พบว่า สถานภาพทาง เศรษฐกิจ และสังคมของบิดามารดา มีผลทำให้พัฒนาการทางภาษาของเด็ก ก่อนวัยเรียนต่างกัน เฉลิมพล ต้นสกุล (2521) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ต่างกัน มีผลทำให้สติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนต่างกัน ทั้งนี้ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจสูงจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาดีกว่าเด็กที่มาจาก ครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจต่ำ ส่วนพัฒนาการทางด้านจริยธรรมนั้น ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจปานกลาง มีคะแนน จริยธรรมตามทฤษฎีของ เพียเจต์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจต่ำ

จากการวิจัยดังกล่าวพบว่าสถานภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัวสัมพันธ์กับพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และมีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก โดยครอบครัวที่มี เศรษฐกิจดีมีแนวโน้มที่จะส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กดีกว่าครอบครัวที่มี เศรษฐกิจต่ำว่า สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แยกศึกษาสถานภาพทาง เศรษฐกิจตามการรับรู้ของ ผู้ปกครองโดยการให้ประเมินสภาพความเป็นอยู่ของคน และรายได้ของครอบครัวต่อสมาชิกภายใน บ้าน เพื่อศึกษาว่าเศรษฐกิจของครอบครัวตามการรับรู้กับรายได้จริงนั้น ตัวแปรใดที่ส่งผลต่อการ อบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็ก

✓ 4.3 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

สคาร์ท (Scarth. 1973 : 3168 - A) ได้ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อ ความพร้อมของเด็กอนุบาล พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นตัวทำนายความพร้อมของเด็ก และระดับ การศึกษา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับฐานะทาง เศรษฐกิจของผู้ปกครอง นั่นคือระดับการศึกษา ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อินคิฮาร์

(Indehar. 1974 : 3299 - A) ซึ่งได้ศึกษาพบว่าการศึกษาของบิดามีความสัมพันธ์กับความสามารถด้านคำศัพท์และความเข้าใจทางภาษาของเด็ก

ในประเทศไทยได้มีผู้ทำการวิจัยมากมายในเรื่องความแตกต่างของการอบรมเลี้ยงดูบุตรในบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เช่น เกษมสุข เจริญศักดิ์ (2521) พบว่า มารดาที่มีการศึกษาค่ำ มีความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากกว่าที่มารดาที่มีการศึกษานานกลาง และมารดาที่มีการศึกษานานกลาง มีความเชื่อที่ไม่มีเหตุผลมากกว่ามารดาที่มีการศึกษาสูง ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววัลลี (2524) พบว่านักเรียนที่บิดามารดาที่มีการศึกษาสูง ได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ ด้านความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ ความกตัญญูกตเวที ความเอื้อเฟื้อและการยึดถือบาปบุญมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาที่มีการศึกษาค่ำ ผลของการอบรมเลี้ยงดูนี้ จินตนา เนียมเบี้ย (2521) พบว่า การศึกษาของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็กก่อนวัยเรียน ทศนีย์ เมธาคุปต์ (2527) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่บิดามารดาได้รับการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษาจะมีบริบทนิสัยดีกว่าเด็กที่บิดามารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า เฉลิมพล ต้นสกุล (2521) พบว่า เด็กที่ผู้ปกครองมีการศึกษาสูงจะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สูงกว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีการศึกษาระดับปานกลางและต่ำ นอกจากนี้ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาสูง มีคะแนนจริยธรรมตามทฤษฎีของเพียเจต์และทฤษฎีของโคลเบอร์กสูงกว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาค่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ (2526 : 77) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่มารดาที่มีการศึกษาสูง จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เน้นการพัฒนาด้านจริยธรรมสูง

ผลของการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อพัฒนาของเด็กนั้น อาจสรุปได้ ดังที่น้อมถดี จงพหุทะ และคนอื่น ๆ (2518 : 73) กล่าวว่า บิดามารดาที่มีการศึกษาดี ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูและแนะนำบุตรได้ดีกว่าบิดามารดาที่มีการศึกษาน้อย เช่น รู้จักการจัดอาหารให้ลูกตามหลักโภชนาการ แบ่งเวลาให้ลูกด้วยความอบอุ่นและสุขใจ ดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก รักษาพยาบาลเด็กยามเจ็บป่วย อบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทสังคม วัฒนธรรม ศีลธรรม ระเบียบต่าง ๆ และการแนะนำในการปรับตัว

าให้เหมาะสม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็ก ดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า เด็กที่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงได้เปรียบเด็กที่มีผู้ปกครองที่ไม่ได้รับการศึกษาคำ ซึ่งสอดคล้องกับคำสรุปรายงานตอนหนึ่งของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2517 : 39) ซึ่งกล่าวถึง เรื่อง การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองว่าผู้ปกครองในชนบทมักไม่ได้เรียนต่อในระดับสูงกว่าประถมศึกษา จึงทำให้โอกาสได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กน้อย เพราะวิชาที่เกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กมีสอนในระดับที่สูงกว่าประถมศึกษา คนเหล่านี้จึงมักได้รับความแนะนำ และบอกเล่าจากการคาดคะเนผู้ใหญ่ ส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งเป็นประสบการณ์ของบุคคลเหล่านั้นมากกว่า ความถูกต้องทางวิชาการสมัยใหม่

งานวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้วนี้มีบางฉบับที่ศึกษาระดับการศึกษาของบิดา บางฉบับศึกษาระดับการศึกษาของมารดาและบางฉบับก็ศึกษาทั้งบิดาและมารดาโดยกล่าวรวมว่า เป็นระดับการศึกษาของผู้ปกครอง สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า ระดับการศึกษาของบิดาหรือมารดาตัวแปรใดที่จะมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนจึงแยกทำการศึกษาทั้งระดับการศึกษาของบิดาและมารดาเป็น 2 ตัวแปร

4.4 อายุของมารดา

การศึกษาในเรื่องอายุของมารดาต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้น มอร์ริส (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2530 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Morris, 1981) กล่าวว่า สตรีที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ปกติจะมีวุฒิภาวะทางกายพร้อมที่จะให้กำเนิดบุตรได้จริง แต่สตรีเหล่านั้นจะไม่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์หรือได้รับการศึกษามากอย่างเพียงพอที่จะเผชิญต่อความรับผิดชอบ รับภาระอันเกิดจากการแต่งงานและรับบทบาทการเป็นมารดา งานวิจัยของ โรเทนเบิร์ก (สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์, 2530 : 11 ; อ้างอิงมาจาก Rothenberg, 1981) ได้กล่าวไว้ว่าในสหรัฐอเมริกาและยุโรป บุตรของมารดาที่ยังอยู่ในวัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา และสติปัญญา (Cognitive and Intellectual Development) น้อยกว่ากลุ่มมารดาอายุมากซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522 : 102) ซึ่งพบว่า มารดาที่มีอายุมากหรือมากกว่า 30 ปี อบรมเลี้ยงดูบุตรก่อน

วัยเรียนแบบรักและแบบใช้เหตุผล มากกว่ามารดาที่มีอายุน้อย ผลครั้งนี้อาจเนื่องมาจาก มารดาอายุมากเป็นผู้มีประสบการณ์ชีวิตที่มากกว่า โดยเฉพาะประสบการณ์ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก นอกจากนี้ ยังมีโอกาสเตรียมตัวที่จะเป็นมารดาที่ดีในระยะที่นานกว่าจึงมีความพร้อมและความเข้าใจธรรมชาติตามต้องการของเด็กในวัยนี้ได้ดีกว่า

สำหรับตัวแปรอายุนี้ จากเอกสารที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่ามีผลต่อภาวะทางกายและทางอารมณ์ของมารดา ซึ่งจะส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก โดยที่มารดาที่อายุมากมีแนวโน้มจะทำให้การอบรมเลี้ยงดูที่ดีกว่า และส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก ดีกว่ามารดาที่อายุน้อย อย่างไรก็ตาม ในสภาพสังคมปัจจุบัน ผู้ที่ให้การดูแลเด็กอาจเป็นบิดาหรือบุคคลอื่น ดังนั้นเพื่อให้ครอบคลุมผลของภาวะทางอารมณ์ของผู้ดูแลเด็ก จึงศึกษาอายุของผู้ปกครองซึ่งหมายถึง อายุของผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการอบรมดูแลเด็กประกอบการวิจัยครั้งนี้ด้วย

4.5 จำนวนบุตร

จากการศึกษาของฟาร์กัส (Farkas. 1972 : 426 - A) พบว่า นอกจากรายได้ อาชีพของบิดามารดา และจำนวนสมาชิกในบ้านซึ่งเป็นผู้ใหญ่ จะมีอิทธิพลต่อความพร้อมของเด็กก่อนวัยเรียนแล้วจำนวนพี่น้องของเด็กก็มีอิทธิพลด้วย และผลที่พบนี้ยังคล้ายคลึงกับผลการวิจัยของ ทวี สุรเมธี (2521) ที่พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่มีพี่น้องจำนวน 1 - 2 คน มีความพร้อมในการอ่านสูงสุด เด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง 3 - 4 คน มีความพร้อมรองลงมา ส่วนเด็กก่อนวัยเรียนที่มีจำนวนพี่น้องมากกว่า 4 คน จะมีความพร้อมต่ำสุด วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ (2526 : 118) พบว่าจำนวนบุตรเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางความพร้อมแบบรวมและแบบแยกด้าน คือ ด้านความรู้ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเล่นแบบ กล่าวคือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 1 คน และ 2 คน มีความพร้อมทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าวใกล้เคียงกัน แต่มากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีบุตร 3 คน หรือมากกว่า โดยได้อภิปรายผลไว้ว่า อาจเป็นเพราะว่าในครอบครัวที่มีจำนวนบุตร 1 - 2 คน บิดามารดา มีโอกาสได้ใกล้ชิดบุตรเป็นรายบุคคลสามารถพูดคุยรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนชี้แนะสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้บุตรได้สัมผัสจนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ได้มากกว่าครอบครัวที่มีบุตร 3 คน หรือ

มากกว่าบุตรในครอบครัวที่มีบุตร 1 - 2 คน จึงมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบ ตลอดจนความพร้อมทั่ว ๆ ไป มากกว่าเด็กในครอบครัวใหญ่ซึ่งบุตรมีโอกาสดูแล เล่น และใกล้ชิดสนิทสนมกับพี่น้อง ซึ่งเป็นเด็ก ๆ ด้วยกันมากขึ้น แต่กลับมีโอกาสดูแลใกล้ชิดกับบิดามารดา หรือ ญาติผู้ใหญ่อื่น ๆ น้อยลง

งานวิจัยของวัลดรอพ และ เบลล์ (Waldrop and Bell. 1964 : 1184 - 1195) ศึกษาเด็กอนุบาลจำนวน 44 คน ผู้มาจากครอบครัวที่มีบุตรตั้งแต่ 2 - 8 คน ผลปรากฏว่า จำนวนบุตรในครอบครัวมีมากขึ้นเท่าไร เด็กอายุ 2 ขวบครึ่ง จะได้รับการดูแลใกล้ชิดกับมารดาน้อยลงเท่านั้น

งานวิจัยดังกล่าวนี้สรุปได้ว่า จำนวนบุตรในครอบครัวมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูและส่งผลต่อการพัฒนาการของเด็กด้วย โดยที่ครอบครัวที่มีจำนวนบุตรน้อย บุตรจะมีโอกาสได้รับการอบรมเลี้ยงดู และมีพัฒนาการดีกว่าครอบครัวที่มีบุตรมาก

4.6 ลำดับการเกิดของบุตร

จากการสังเกตของแอดเลอร์ (แก้วตา คณะวราณ. 2510 : 3 ; อ้างอิงมาจาก Adler. 1939 : 229 - 241) เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรที่มีลำดับการเกิดต่างกัน พบว่าบุตรคนแรกได้รับความเอาใจใส่จากบิดามารดาอย่างมาก จนกระทั่งมีบุตรคนที่สองเกิดมา ทันทีที่มีน้อง บุตรคนแรกจะถูกปล่อยปละละเลย ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกว่าน้องมาแย่งความรักของบิดามารดาจากตน เป็นเหตุให้ความสำคัญของตนลดไป นอกจากนี้แอดเลอร์ยังพบว่าคนไข้ที่เป็นโรคประสาท อาชญากร ดิฉสุรา ยาเสพติด มักเป็นบุตรคนแรก สำหรับบุตรคนรองมักจะมีคามไม่มั่นคง เหยอะยาน และปรับตัวได้ดีกว่า แต่มักเป็นคนกระด้างกระเดื่องและขี้อิจฉา ส่วนบุตรคนสุดท้ายมักได้รับการตามใจ และโดยมากก็เป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ที่มีปัญหาพอ ๆ กับบุตรคนแรก จากการสังเกตของแอดเลอร์นี้ แสดงถึงบุคลิกภาพของเด็กที่มีลำดับการเกิดต่างกัน แต่รากฐานที่ทำให้เด็กมีลักษณะต่างกันก็คือ การได้รับการเลี้ยงดู เอาใจใส่จากบิดามารดาในลักษณะที่ต่างกันนั่นเอง

งานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเรื่องนี้ คือ วินิจ เกตุชา (2515 : 59) พบว่า วัยรุ่นที่เป็นลูกคนกลางมีความรู้สึกว่าได้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อยกว่าวัยรุ่นที่เป็นลูกคนแรก

และลูกคนสุดท้าย แต่ผลการศึกษานั้นเป็นการเปรียบเทียบจากจำนวนร้อยละ เท่านั้น ต่อมา ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522 : 162) ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของมารดาต่อบุตรที่มีลำดับการเกิดต่าง ๆ กัน โดยแบ่งเป็น 3 พวก คือ บุตรที่มีลำดับการเกิดเป็นคนโตหรือคนแรก ที่มีพี่น้องแล้ว คนรองที่อยู่ในสภาพที่มีทั้งพี่และน้อง และคนเล็กสุดหรือยังไม่มีน้อง ผลปรากฏว่ากลุ่มมารดาของเด็กที่มีลำดับการเกิดเป็นบุตรคนรอง อบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด และมารดาของบุตรคนรองอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลน้อยกว่ามารดาของบุตรคนเล็กอย่างเด่นชัด ซึ่งสรุปได้ว่าเด็กที่เกิดเป็นบุตรคนเล็กที่สุดนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและแบบใช้เหตุผลจากมารดามากกว่าเด็กที่เกิดเป็นบุตรคนรอง

ส่วนอิทธิพลของลำดับการเกิดที่มีผลต่อจิตลักษณะของเด็กนั้น ประพนธ์ เล็กสาวิสัย (2517 : 97) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของจริยธรรม พบว่าลำดับการเกิดมีผลต่อความรับผิดชอบของเด็กชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยแสดงว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรกและลูกคนรอง ได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบสูงกว่าลูกคนสุดท้าย แต่ลูกคนแรกและลูกคนรอง ได้คะแนนความรู้สึกรับผิดชอบไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเฮอร์ล็อค (Hurlock. 1967 : 192 - 193) ที่พบว่า เด็กที่เป็นลูกคนแรกมักถูกฝึกให้มีความรู้สึกรับผิดชอบมากกว่าลูกคนที่ 2 ในครอบครัว ซึ่งเท่ากับช่วยให้เด็กที่เป็นลูกคนแรกเรียนรู้ถึงความรับผิดชอบด้วย วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ (2526 : 118) พบว่าเด็กที่เกิดเป็นบุตรคนที่ 1 และที่ 2 มีความพร้อมทางด้านความรู้เกี่ยวกับจำนวนและตำแหน่งแหล่งที่ของสิ่งของ และด้านการรับรู้ทางประสาทสัมผัส และความสามารถในการเลียนแบบมากกว่าเด็กที่เกิดเป็นบุตรคนที่ 3 หรือถัดไป

จากงานวิจัยดังกล่าวพบว่ามีความขัดแย้งระหว่างผลการวิจัยแต่ละเล่ม อย่างไรก็ตามก็พบว่า มีแนวโน้มว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและใช้เหตุผลของบิดามารดามีให้กับบุตรคนสุดท้ายมากกว่าบุตรคนแรก ๆ ส่วนการรับผิดชอบจะส่งเสริมให้แก่บุตรคนแรกมากกว่า

4.7- ความรู้เรื่องพัฒนาการด้านต่าง ๆ ในเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง

เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของบิดามารดาผู้ปกครองในเรื่องการพัฒนาเด็กนี้ มาร์โซลโล และ ลอยด์ (Marsollo and Loyd. 1972 : 4 - 7) ได้แสดงความคิดเห็นว่า เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้มากน้อย รวดเร็วตามพัฒนาการหรือไม่ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมตัวเด็กบ้านจะเป็นสถานที่แห่งแรกที่ใกล้ชิดเด็ก^{พ่อแม่} ผู้ปกครองควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและสั่งสอนตามหลักจิตวิทยา เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเต็มที่ก่อนที่จะออกสู่โลกภายนอก และได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองดังนี้

1. จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะต่าง ๆ ที่เด็กจะต้องเรียนรู้
2. จัดหากิจกรรมและวัสดุที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้
3. มีความสนใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก
4. ช่วยเสริมหรือขยายประสบการณ์
5. ช่วยเชื่อมโยงความรู้ของเด็กให้กว้างขวางครอบคลุมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของเด็ก

6. มีความอดทนต่อความไม่ได้เรื่องต่าง ๆ ของเด็กและชมเชยให้กำลังใจเด็กเสมอ
โคห์เลอร์ (Kohler. 1975 : 225 - 223) กล่าวว่าในการเลี้ยงดูเด็กนั้น เด็กต้องตอบสนองต่อทัศนคติต่าง ๆ ของผู้ปกครอง จากการศึกษาพบว่าผู้ปกครองพยายามปรับการเลี้ยงดูให้เข้ากับทักษะและการเรียนรู้ของเด็ก แต่การปรับการเลี้ยงดูนั้นบางครั้ง อาจเป็นไปโดยไม่รู้ตัวก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเป็นสำคัญ ดังนั้นความแปรปรวนต่าง ๆ ของพฤติกรรมในวัยเด็กจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อม หรือผู้ปกครองเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2522 : 6 - 26) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาและประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคมจริยธรรมของเด็กไทยว่า ผู้ปกครองที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทางสังคมบุคลิกภาพของเด็ก เป็นผู้สร้างพื้นฐานที่ไม่มั่นคงแก่เด็ก เป็นเหตุที่ทำให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพจนก่อให้เกิดปัญหาต่อทั้งตัวเองและสังคมได้

จากการที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ความเข้าใจในเรื่องเด็กของผู้ปกครองนี้เอง ปัจจุบันจึงมีโครงการพัฒนาเด็กโดยให้ความสำคัญของวิธีการใช้บ้านหรือครอบครัวเป็นหลัก

(Home - based approach) และมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับผลของการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเด็กของผู้ปกครอง เช่น บุคเกอร์ (Booker. 1986) ได้ทำการวิจัยผลของการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเด็ก อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและสถานที่ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้แก่มารดาวัยรุ่นนาคาโดยจัดเข้าโปรแกรมการเรียนรู้ ใช้เวลา 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง พบผลว่า ภายหลังการให้ความรู้แล้วมารดามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและแหล่งที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โรสเบิร์ก (Rosberg. 1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความรู้แก่มารดาเด็กก่อนวัยเรียน โดยวัดทัศนคติที่มีต่อพัฒนาการเด็ก การให้ประสบการณ์ทางการเรียนแก่เด็กวัย 3 - 5 ปี ก่อนที่เด็กจะเข้าเรียนชั้นอนุบาลและหลังจากเด็กเข้าเรียนแล้ว 4 เดือน พบผลว่า มารดามีทัศนคติที่เปลี่ยนแปลงภายหลังจากการได้รับความรู้แล้ว โดยได้อภิปรายผลไว้ว่า มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่อทัศนคติของมารดาอยู่หลายองค์ประกอบ เช่น จำนวนเด็กในครอบครัว อายุและระดับการศึกษาของมารดา รายได้ของครอบครัว

สำหรับในประเทศไทยนั้น แม้ว่าจะได้มีการตระหนักถึงการให้ความสำคัญของการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองดังจะ เห็นได้จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ในนโยบายการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยระบุวัตถุประสงค์ไว้ข้อที่ 7 ว่า "เพื่อจัดให้มีกิจกรรมการให้การศึกษาแก่บิดามารดา บุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน" แต่งานวิจัยเกี่ยวกับการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ยังไม่มีการศึกษามากนัก ได้แก่

พรณิภา สันติพงษ์ (2526 : 76) ได้สร้างชุดการสอนเพื่อช่วยผู้ปกครองให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิชาการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน พบว่า ภายหลังการเรียนรู้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเตรียมความพร้อมแก่เด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพร้อมทางการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน ภายหลังจากผู้ปกครองได้รับความรู้เข้าใจแล้วเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครอง ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง แต่การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองนั้น

มีภูมิหลังของครอบครัวเป็นตัวแทนที่เกี่ยวข้องด้วยอยู่มาก การศึกษาครั้งนี้จึงสามารถให้คำตอบได้ว่า ตัวแปรใดที่สามารถทำนายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองได้ดีที่สุดและตัวแปรใดสำคัญรอง ๆ ลงมา นอกจากนี้ยังศึกษาถึงตัวแปรที่สามารถทำนายพัฒนาการของเด็กและลำดับความสำคัญของตัวแปรด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม

สมมติฐานในการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก . 919.
2. ตัวแปรแต่ละตัวทางชีวสังคมของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในสถานการณ์ ซึ่งควบคุมตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว จะมีค่าลดลงไปจากสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว
4. ตัวแปรแต่ละตัวทางชีวสังคมของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และการอบรมเลี้ยงดู สามารถทำนายพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยภาคสนาม มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งหลายเสนอแนะว่า มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยศึกษาเด็กก่อนวัยเรียนและผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวในโรงเรียนอนุบาลเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติ คือ บิดามารดา และเด็กอยู่ด้วยกัน และบิดามารดามีได้หย่าร้าง
 2. เป็นนักเรียนที่ไม่เคยผ่านการเรียนในชั้นเด็กเล็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่ไหนมาก่อน เพื่อศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อเด็ก
 3. เป็นนักเรียนที่มีอายุตามปฏิทินในวันที่เก็บข้อมูล อยู่ระหว่าง 4 ปี ถึง 5 ปี
- บริบูรณ์
4. เป็นนักเรียนที่ไม่มีความผิดปกติทางร่างกายใด ๆ
 5. เป็นนักเรียนที่มีน้ำหนักน้ำหนักไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กไทย ตามกราฟของแพथ์นดิงเพนุศรี กาญจนชริติ และคณะ ดังที่กล่าวรายละเอียดไว้ในหน้า 39

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และผู้ปกครองของนักเรียนดังกล่าวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 ซึ่งมีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในลักษณะของประชากร จำนวน 266 คู่ จากโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 5 โรงเรียน รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
อนุบาลพิบูลเวศม์	68
อนุบาลสามเสน	50
อนุบาลวัดปรินายก	55
อนุบาลทุ่งมหาเมฆ	45
อนุบาลวัดนางนอง	48
รวม	266

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย แบบสังเกตพัฒนาการ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น รายละเอียดลักษณะ เครื่องมือและขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังต่อไปนี้ คือ

1. แบบสังเกตพัฒนาการ เป็นแบบสังเกตพัฒนาการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสังเกตพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2531 และแบบประเมินพัฒนาการ ซึ่งใช้สำหรับเด็กที่มีอายุระหว่าง 4 - 5 ปี จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ลักษณะของแบบสังเกตพัฒนาการ มีลักษณะ เป็นข้อความที่กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวครอบคลุมลักษณะของพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ดังที่ได้นิยามไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะ หน้า 9

พัฒนาการแต่ละด้านประกอบด้วยพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ

1.2 เกณฑ์ในการให้คะแนน ในแต่ละข้อของแบบสังเกตมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ คือ

เครื่องหมาย / เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถนั้นได้ ให้คะแนน 1 คะแนน
 " X เมื่อเด็กไม่สามารถแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถนั้น ๆ
 ให้คะแนน 0 คะแนน

1.3 วิธีการประเมิน ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้สังเกตและให้คะแนนตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 2 สัปดาห์ โดยกำหนดให้นักเรียนที่ครูประจำชั้นสังเกต ไม่เกิน 20 คน ต่อครูประจำชั้น 1 คน

ตัวอย่างแบบสังเกตพัฒนาการ

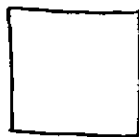
พัฒนาการทางด้านร่างกาย

0) ยืนขาเดียว 10 วินาที ทำได้ $\frac{2}{3}$ ครั้ง

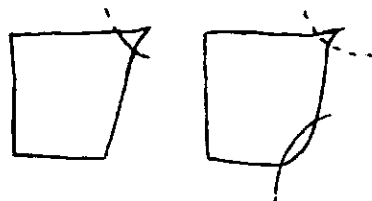
วิธีการ แสดงให้เด็กดูก่อนโดยไม่ต้องเกาะอะไรทั้งสิ้น ให้เด็กทำ 3 ครั้ง
 การให้คะแนน 1) ✓ ถ้าเด็กทำได้นาน 10 วินาที 2 ใน 3 ครั้ง
 1) x ถ้าเอาขาลงก่อน 10 วินาที มากกว่า 1 ใน 3 ครั้ง

00) วาดรูป จ ตามแบบ

วิธีการ ส่งกระดาษที่มีภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้เด็กดูโดยไม่ต้องเรียกชื่อและ
 ไม่ต้องวาดให้ดู บอกให้เด็กวาดตามให้เหมือนภาพ
 การให้คะแนน 1) ✓ ถ้าวาดโดยมีมุม 4 มุม อาจเกิดจากเส้นตรงตัดกันก็ได้
 แต่จะต้องไม่กลมหรือแหลม
 1) x ถ้าวาดโดยมีมุมใดมุมหนึ่งใน 4 มุม เป็นมุมแหลมหรือโค้งกลม

1) ✓

1) x

พัฒนาการทางอารมณ์-สังคม

0) คำนึงถึงในความพอใจ ไม่พอใจของเพื่อน

วิธีการ สังเกตเวลาเพื่อนไม่พอใจหรือผู้ใหญ่ไม่พอใจเด็กทำอย่างไร

การให้คะแนน 1 ให้ ✓ ถ้าแสดงสีหน้าสลด ร้องไห้ หรือยอม

1 ให้ X ถ้าแสดงความไม่สนใจหรือไม่หยุดยั้งการกระทำที่เพื่อนไม่ชอบ

00) การรู้จักใช้ช้อนส้อม

วิธีการ สังเกตในขณะที่ได้รับประทานอาหารกลางวัน

การให้คะแนน 1 ให้ ✓ เมื่อเด็กจับช้อนส้อมได้ถูกต้องและตักอาหารรับประทานได้
ถึงแม้จะหกบ้าง

1 ให้ X เมื่อเด็กใช้ช้อนส้อมไม่เป็นหรือใช้มือข้างเดียวถือทั้งช้อนและ
ส้อมตักอาหาร หรือใช้แค่ช้อนเมื่อเดียวตักอาหาร โดยไม่ใช้ส้อมเลย

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

0) รู้จักแยกซ้าย ขวา

วิธีการ บอกให้เด็กยกแขนตามคำสั่งทีละคำสั่ง ซ้าย ขวา ซ้าย

การให้คะแนน 1 ให้ ✓ ถ้ายกแขนได้ถูกต้องทุกครั้ง

1 ให้ X ถ้าเด็กทำถูกต้องน้อยกว่า 3 คำสั่ง

00) ขานชื่อวันในสัปดาห์ได้

วิธีการ 1 ให้ถามคำถาม "วันนี้นะอะไร"

การให้คะแนน 1 ให้ ✓ ถ้าขานชื่อวันได้ แม้จะไม่ตรงกับความจริง

1 ให้ X ถ้าเด็กไม่สามารถขานชื่อวันได้

พัฒนาการทางด้านการจริยธรรม

0) ประพฤติปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบของชั้นเรียน

วิธีการ	สังเกตพฤติกรรมการประพฤติดูปฏิบัติตัวตามกฎระเบียบของชั้นเรียนของเด็ก
การให้คะแนน	ให้ / ถ้าเด็กประพฤติตามกฎระเบียบของชั้นเรียนหรือทำผิดไม่เกิน 2 ครั้งต่อสัปดาห์ ให้ x ถ้าเด็กประพฤตินอกกฎระเบียบของชั้นเรียนมากกว่า 2 ครั้งต่อสัปดาห์

00) ช่วยทำงานเมื่อได้รับคำสั่ง

วิธีการ	สังเกตว่าเด็กรู้จักช่วยงานง่าย ๆ เช่น เก็บตุ๊กตา เก็บของเล่นใบไม้ที่เมื่อได้รับคำสั่ง
การให้คะแนน	ให้ / ถ้าเด็กสามารถทำได้ ช่วยได้ ให้ x ถ้าเด็กไม่ยอมทำ

1.4 วิธีสร้างแบบสังเกตพัฒนาการดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1.4.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์

พฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน

1.4.2 ศึกษาตัวอย่างแบบสังเกตพัฒนาการของเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2531) แบบทดสอบเพื่อศึกษาพัฒนาการของเด็กไทย ซึ่งดัดแปลงจาก Denver Development Screening Test โดย พญ. สุภา มาลากุล และพงษ์ มีทรัพย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2523) แบบสังเกตวัฏลักษณะพฤติกรรมในการเข้าสังคมของเด็ก ของจรจรา สุวรรณทัต (2529) แบบวัดพัฒนาการทางด้านนิสัยส่วนบุคคลและสังคม ของถวิล รักชลธี (2526) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบทดสอบวัดพัฒนาการของกริฟฟิธ (Griffiths. 1967) แบบประเมินพัฒนาการระดับอนุบาลของโรงเรียนอนุบาลสามเสน (2532)

แบบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ของสมาชิกรัฐสภา (2531) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสังเกตพัฒนาการเด็ก

1.4.3 เขียนนิยามพัฒนาการเด็ก ซึ่งสรุปมาจากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดถือพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ตามที่ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ในหน้า 9

1.4.4 เขียนพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ด้านละ 23 ข้อ 4 ด้าน รวมจำนวน 92 ข้อ

1.4.5 ตรวจสอบแบบสอบถามเบื้องต้นด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ 2 ท่าน ทางด้านการศึกษาปฐมวัย 1 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสังเกตพัฒนาการว่า พฤติกรรมการสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดความหมายไว้หรือไม่ โดยถือเกณฑ์การตัดสินของผู้เชี่ยวชาญต้องมีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในขั้นตอนนี้คัดเลือกข้อสอบเหลือเพียงด้านละ 20 ข้อ รวม 80 ข้อ

1.4.6 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำข้อสอบไปทดลองใช้กับเด็กที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ เด็กก่อนวัยเรียนจำนวน 20 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้แล้วในหน้า 60 - 61 โดยวิธีสังเกตร่วมกันระหว่างครูประจำชั้นเด็ก และใช้เวลาสังเกตรวม 12 วัน ในระหว่างนี้ยังได้นำคู่มือการสังเกต 3 ชุด ไปให้ครูประจำชั้นของนักเรียน 3 ห้องเรียน ได้ทดลองใช้และทำการประเมินเด็กไปพร้อมกันด้วย จากนั้นผลการประเมินระหว่างครูประจำชั้นและผู้วิจัยมาหาค่าสหสัมพันธ์ คัดเลือกข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.475 ถึง 1.00 พร้อมกับผลการประเมินของครูประจำชั้นทั้ง 3 ท่านมาพิจารณาร่วม เพื่อคัดเลือกข้อที่ไม่สามารถแยกเด็กได้ คือ เด็กสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้ทุกคน หรือข้อที่ไม่มีเด็กคนใดสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้เลย ขั้นตอนนี้คัดเลือกแบบสังเกตได้ 36 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสังเกตแบบคู่ขนาน (Interjudge reliability) ด้วยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันได้ค่า 0.9706 ซึ่งอยู่ในขั้นที่ยอมรับได้สูง จากนั้นปรับปรุงข้อความและภาษาตามข้อเสนอแนะของครูผู้ทดลองใช้

แบบสังเกตอีก 3 ท่าน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ได้พฤติกรรมการสังเกตเพิ่มขึ้นอีก 4 ข้อ รวมเป็น 40 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาตามนิยามศัพท์

2. แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ปกครอง เป็นสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร และลำดับที่เกิดของบุตร แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้สร้างข้อความโดยศึกษาตัวอย่างจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปริมาณการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ

3.1 ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นประโยคประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 5 หน่วย จากพฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติว่า ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ปฏิบัติน้อยครั้ง หรือไม่เคยปฏิบัติเลยดังแสดงไว้ในหน้าต่อไป

ตัวอย่าง

ข้อความ	ปฏิบัติ เป็นประจำ	ปฏิบัติ บ่อย ครั้ง	ปฏิบัติ เป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อย ครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
0) ข้าพเจ้านุโลมให้ลูกเข้านอน โดยมิได้แปรงฟัน					
00) ข้าพเจ้าให้คนสอสีกับลูก เพื่อให้เขา ขีดเขียนเล่นในกระดานที่จัดไว้					
000) ข้าพเจ้าลงโทษทันทีเมื่อลูกแสดง ความโกรธหรือปฏิเสธคำสั่ง ของข้าพเจ้า					

3.2 เกณฑ์การให้คะแนน ในข้อความที่มีความหมายเชิงบวก คือ ข้อความที่แสดงถึงการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่นข้อ 00

คำตอบ ปฏิบัติเป็นประจำ จะได้ 5 คะแนน
 ปฏิบัติบ่อยครั้ง จะได้ 4 คะแนน
 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง จะได้ 3 คะแนน
 ปฏิบัติน้อยครั้ง จะได้ 2 คะแนน
 ไม่เคยปฏิบัติเลย จะได้ 1 คะแนน

ในข้อความที่มีความหมายเชิงลบ คือ ข้อความที่แสดงถึง การกระทำที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เช่น ข้อ 0, 000

คำตอบ	ปฏิบัติเป็นประจำ	จะได้	1	คะแนน
	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	จะได้	2	คะแนน
	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	จะได้	3	คะแนน
	ปฏิบัติน้อยครั้ง	จะได้	4	คะแนน
	ไม่เคยปฏิบัติเลย	จะได้	5	คะแนน

3.3 วิธีสร้าง ตำนานงานตามลำดับดังนี้

3.3.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

3.3.2 ศึกษาตัวอย่างแบบสอบถามจากแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูของ จรรยา สุวรรณทัต (2524) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ของวันเพ็ญ พิศาลพงศ์ (2526) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ของถวิล รักชลธี (2526) และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาทของ ผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ของ บุญเรือน ประกอบแสง (2528) เพื่อเป็น แนวทางในการกำหนดความหมายและสร้างข้อความเกี่ยวกับ การอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน

3.3.3 เขียนนิยามการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งสรุปมาจากทฤษฎี เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยยึดถือแนวทางการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ครอบคลุมทุกด้าน ตามที่ได้นิยามไว้ใน นิยามศัพท์เฉพาะ หน้า 10 - 11

3.3.4 เขียนข้อความคำถามตามนิยามของการอบรมเลี้ยงดู ให้ครอบคลุม ทุกด้าน ด้านละ 42 ข้อ จำนวน 168 ข้อ

3.3.5 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามเบื้องต้น ด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยาพัฒนาการ 2 ท่าน ทางด้านการศึกษาระดับ 1 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูว่า ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะของการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตรงตามที่ได้กำหนดความหมายไว้หรือไม่ โดยถือเกณฑ์การตัดสินของผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการและการศึกษาระดับ 1 ท่าน ต้องมีความเห็นตรงกันทั้ง 3 ท่าน แล้วนำผลการตรวจสอบมา

ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนนี้คัดเลือกข้อสอบเหลือเพียง
ด้านละ 30 - 32 ข้อ รวม 126 ข้อ

3.3.6 ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำข้อสอบไปทดลองใช้
กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะ คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ เป็นผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียน
ชั้นอนุบาล 1 ของโรงเรียนอนุบาลเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 72 ท่าน นำผลที่ได้มาตรวจ
ให้คะแนนและวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ (Construct
Validity) ด้วยวิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายด้านกับคะแนนเฉพาะข้อนั้น ๆ
โดยใช้สูตรการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)
โดยถือว่าคะแนนรวมรายด้านเป็นคะแนนที่แทนโครงสร้างรวมของตัวแปรที่ต้องการจะวัด ดังนั้น
ข้อคำถามใดก็ตามที่มีค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนรวมรายด้านต่ำ แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่ได้วัดด้านสิ่ง
ที่เป็นโครงสร้างของตัวแปรนั้น จึงต้องตัดข้อคำถามนั้นออกไป ซึ่งการวิเคราะห์หาความ
เที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในลักษณะนี้ เป็นการวิเคราะห์หาความน่าเชื่อถือของข้อสอบรายข้อ
(Item Analysis) ไปในคราวเดียวกัน ค่าสหสัมพันธ์ที่คัดเลือกระหว่างคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวมรายด้านอยู่ในระหว่าง .2101 ($P = .038$) ถึง .7316 ($P = .000$)
ในขั้นตอนนี้ได้คัดเลือกข้อคำถามเหลือด้านละ 15 ข้อ รวม 60 ข้อ

3.3.7 นำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 3.3.6 มาหาค่าความเชื่อมั่น
โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7681
และเมื่อผู้วิจัยนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ
.9053 เมื่อแยกรายด้านได้ค่า ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	= .7077
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการอารมณ์-สังคม	= .6253
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญา	= .9006
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการจริยธรรม	= .6400

4. แบบวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครอบคลุมเนื้อหาความรู้ทางด้านการพัฒนาการและแนวทางส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

4.1 ลักษณะของแบบทดสอบ แบบทดสอบนี้มี 2 ตอน คือ ตอนแรกมีลักษณะเป็นข้อความโดยให้ผู้ตอบใส่เครื่องหมายถูก (✓) ลงในหน้าข้อที่เห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมายผิด (X) ลงในหน้าข้อที่เห็นว่าผิด ข้อสอบตอนนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 40 ข้อ ตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ คือ ประกอบด้วยข้อคำถาม 1 คำถาม แล้วมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ โดยให้ผู้ตอบเลือกข้อที่คิดว่าถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

ตัวอย่างข้อสอบตอนที่ 1

- _____ 1. ควรฝึกให้เด็กแปรงฟันเมื่อฟันแท้ขึ้นหมดแล้ว
- _____ 2. ความเข้มงวดกวดขันในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อาจทำให้เด็กพฤติกรรมดื้อได้
- _____ 3. การปล่อยให้เด็กลองผิดลองถูกในเรื่องที่ไม่เป็นอันตรายนัก จะช่วยพัฒนาความคิดเด็ก
- _____ 4. เมื่อเด็กสารภาพผิด ผู้ใหญ่ควรดูว่า เพื่อเด็กจะได้ไม่ทำผิดอีก

ตัวอย่างข้อสอบตอนที่ 2

- 0) เมื่อเด็กเล็กวัย 4 - 5 ปี อยากเล่นกรรไกร คำตอบข้อใดเหมาะสมมากที่สุด
- ก. ไม่ควรให้เด็กเล่น อธิบายให้เด็กฟังว่าอันตราย
 - ข. เอากรรไกรตลอดจนของมีคมต่าง ๆ ไปเก็บให้มิดชิด
 - ค. หากกรรไกรที่ปลายมนและค่อนข้างทื่อ พร้อมด้วยกระดาษให้เด็กเล่น
 - ง. ปล่อยให้เด็กได้เล่นลองผิดลองถูกด้วยตนเอง เมื่อเจ็บจะได้รู้จักระวัง

4.2 เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อสอบตอนที่ 1 ข้อความที่ตอบถูกในข้อที่ถูก เช่น ดังในตัวอย่างข้อที่ 2 และ 3 จะได้คะแนน 1 คะแนน ข้อความที่ตอบผิดในข้อที่ผิด ดังตัวอย่างในข้อที่ 1 และ 4 จะได้คะแนน 0 คะแนน ถ้าตอบผิดไปจากนี้ จะได้ 0 คะแนน

ข้อสอบตอนที่ 2 จากตัวเลือกทั้ง 4 ตัวเลือก ในแต่ละข้อจะมีข้อที่ถูกที่สุดอยู่เพียงข้อเดียว ถ้าผู้ตอบกาตัวเลือกถูกจะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบกาตัวเลือกที่ผิดซึ่งหมายถึงอีก 3 ตัวเลือก จะได้คะแนน 0 คะแนน เช่นข้อ 0 ข้อ 3 เป็นข้อที่ถูกที่สุด ถ้าผู้ตอบเลือกกาข้อ 3 จะได้คะแนน 1 คะแนน ถ้าผู้ตอบเลือกกาข้อ 1, 2 หรือ 4 จะได้คะแนน 0 คะแนน และถ้าผู้ตอบไม่เลือกข้อใดเลยหรือเลือกมากกว่า 1 ตัวเลือก จะได้คะแนน 0 เช่นกัน

4.3 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ในการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ ผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการและแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับ ดังนี้

4.3.1 ศึกษาเนื้อหา ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมในเด็กก่อนวัยเรียน รวมทั้งแนวทางที่ควรส่งเสริมพัฒนาการนั้น ๆ จากทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.3.2 สร้างตาราง วิเคราะห์ น้าหนัก เนื้อหา และข้อสอบ เพื่อให้ข้อสอบมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

4.3.3 สร้างแบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ จากตาราง วิเคราะห์ น้าหนัก จำนวน 160 ข้อ โดยมีข้อสอบตอนที่ 1 จำนวน 80 ข้อ ข้อสอบตอนที่ 2 จำนวน 80 ข้อ

4.3.4 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบเบื้องต้นด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบทดสอบว่า ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสามารถวัดได้ตรงตามที่ได้นิยามศัพท์ไว้

ในขั้นตอนนี้คัดเลือกข้อสอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นตรงกัน เหลือเพียง 126 ข้อ
แบบสั่เครื่องหมายถูกผิด 63 ข้อ แบบเลือกตอบ 63 ข้อ

4.3.5 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกได้จากข้อ 4.3.4 ไปทดลองใช้
กับผู้ปกครองของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตกรุงเทพมหานครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 62 คน
แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าความยากง่าย (P) และอำนาจจำแนก
ของแบบทดสอบ (r) โดยใช้วิธีหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมรายด้าน กับคะแนนเฉพาะ
ข้อนั้น ๆ

4.3.6 เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .28
ถึง .88 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .24 ถึง .58 ได้ข้อสอบตอนที่ 1 จำนวน
40 ข้อ และตอนที่ 2 จำนวน 40 ข้อ ข้อสอบแต่ละชุดมี 4 ด้าน ด้านละ 10 ข้อ จากนั้นนำ
ข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาหาความเชื่อมั่นโดยวิธี KR - 20 ของ Kuder Richardson - 20
ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบตอนที่ 1 เท่ากับ .7653 และแบบทดสอบตอนที่ 2 เท่ากับ
.7673 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ หลังจากได้แบบทดสอบแล้วนำข้อสอบข้อที่มีค่าความยากง่าย
ไม่เหมาะสม คือ ค่าหรือสูงมากไป เช่น .250 หรือ .88 จำนวน 5 ข้อ มาปรับปรุงเนื้อหาให้
มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เมื่อนำมาคำนวณซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นรวมของตอนที่ 1
เท่ากับ .8609 โดยแต่ละด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย = .5905

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการอารมณ์-สังคม = .6389

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการสติปัญญา = .5342

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการจริยธรรม = .6676

ตอนที่ 2 ได้ค่าความเชื่อมั่นรวม เท่ากับ .8408 โดยแต่ละด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย = .5311

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการอารมณ์-สังคม = .6208

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการสติปัญญา = .5768

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการจริยธรรม = .5720

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการวิจัยในโรงเรียนที่สังกัดเขตกรุงเทพมหานคร
2. นำหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อติดต่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดเขตกรุงเทพมหานครทั้งหมด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ทำการคัดเลือกเด็กจากทะเบียนประวัติ ตามคุณสมบัติที่ตั้งไว้
4. นำเด็กที่ได้จากข้อ 3 มาชั่งน้ำหนัก เพื่อคัดเลือกเด็กที่มีน้ำหนักไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในการสังเกต และประเมินพัฒนาการ โดยกำหนดให้การสังเกตนั้นมีเด็กไม่เกิน 20 คน ต่อครู 1 คน ในการสังเกตครั้งนี้การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาและด้านร่างกายบางข้อ จำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อทดสอบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง พร้อมด้วยผู้ช่วยผู้วิจัยอีก 3 ท่าน ทำการทดสอบเป็นรายบุคคล ใช้เวลาในการทดสอบเด็ก คนละประมาณ 15 นาที โดยประเมินเฉพาะกรณีที่ครูประจำชั้นมีเด็กในความดูแลมาก คือ เกิน 35 คน โดยไม่มีครูที่เลี้ยง หรือเด็กที่ประเมินมีมากกว่า 15 คนขึ้นไป เวลาที่ใช้ในการสังเกตทั้งสิ้น 2 สัปดาห์
5. ขณะเดียวกันได้ส่งแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวไปยังผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเหล่านั้น
6. หลังจากได้แบบสอบถามในข้อที่ 5 คืนมาแล้ว ส่งแบบสอบถามวัดความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการไปยังผู้ปกครองของนักเรียนชุดเดิม
7. เมื่อได้ข้อมูลทั้งสามชุดแล้ว นำแบบสอบถามที่มีความเรียบร้อยสมบูรณ์แล้วมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package For the Social Sciences : SPSS^x) และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นต่อไปนี้

1. แยกคะแนนตามกลุ่มตัวแปรต้นที่ศึกษา
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวนของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูตามระดับตัวแปรอิสระ
3. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ด้วย t - test (Garrett. 1966 : 143)

$$r = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

r	หมายถึง สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับตัวแปร Y
$\sum X$	หมายถึง ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร X
$\sum Y$	หมายถึง ผลรวมของข้อมูลที่ได้จากตัวแปร Y
$\sum XY$	หมายถึง ผลรวมของผลคูณระหว่างค่าของตัวแปร X และ Y
$\sum X^2$	หมายถึง ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร X
$\sum Y^2$	หมายถึง ผลรวมกำลังสองของข้อมูลจากตัวแปร Y

$$t = r \sqrt{\frac{N - 2}{1 - r^2}}$$

เมื่อ t เป็นการแจกแจงของค่า t

N หมายถึง จำนวนคน

$$df = N - 2$$

4. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 และ 4 โดยการสร้างสมการถ้อยทำนายและทดสอบนัยสำคัญ
ของสัมประสิทธิ์ถ้อยทำนาย ใช้สถิติดังนี้

4.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรทำนายที่เข้า
สมการ (Multiple Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร (Nie.et.al.
1975 : 330)

$$R = \sqrt{\frac{SS_{reg}}{SS_y}}$$

R หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรทำนาย
กับตัวแปรเกณฑ์

SS_{reg} หมายถึง ความแปรปรวนของตัวแปรเกณฑ์ที่สามารถอธิบาย
ได้ด้วยตัวแปรทำนาย

SS_y หมายถึง ความแปรปรวนทั้งหมดของตัวแปรเกณฑ์

4.2 ทดสอบนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) ดังนี้ (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2523 : 3 - 28)

Source of Variance	SS	df	MS
Regression	$(\sum Y^2) R^2_{y.1.2 \dots p}$	P	$(\sum Y^2) \frac{R^2_{y.1.2 \dots p}}{P}$
Residual	$(\sum Y^2) (1 - R^2_{y.1.2 \dots p})$	n-p-1	$(\sum Y^2) \frac{(1 - R^2_{y.1.2 \dots p})}{n - p - 1}$
Total	$\sum Y^2$	n - 1	

$$F = \frac{R^2 (n - p - 1)}{(1 - R^2) p}$$

โดยมี df สำหรับค่า F คือ p, n - p - 1

p = จำนวนตัวแปรทำนาย

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างสหสัมพันธ์พหุคูณเดิมกับ
สหสัมพันธ์พหุคูณที่เพิ่มตัวแปรทำนายครั้งละหนึ่งตัว (Stepwise Multiple Regression)
ใช้สูตร (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2523 : 3 - 29)

$$F = \frac{(R_{y.1.2...p}^2 - R_{y.1.2...q}^2) / (p - q)}{(1 - R_{y.1.2...p}^2) / (n - p - 1)}$$

- p หมายถึง จำนวนตัวแปรทำนายของค่า R ที่มากกว่า
q หมายถึง จำนวนตัวแปรทำนายของค่า R ที่น้อยกว่า
n หมายถึง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

4.4 หาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวแปรทำนายในรูปคะแนนดิบ

(b : Unstandardized Regression Coefficient)

$$b = B_j \frac{S_y}{S_j}$$

- B_j หมายถึง beta weight ของตัวแปร j หาได้โดยการใช้วิธี Matrix algebra
 S_y หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรเกณฑ์
 S_j หมายถึง ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรทำนาย

4.5 ทดสอบความมีนัยสำคัญของสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ (b) ของตัวแปรทำนายแต่ละตัว ที่เข้ามาในสมการถดถอย เพื่อพิจารณาตัวแปรทำนายแต่ละตัวที่เข้ามามีนัยสำคัญหรือไม่ดังนี้ (Nie et al. 1975 : 337)

$$\text{ตัวแปรแรก } F = \frac{r_{Y.1}^2 / 1}{(1 - R_{Y.12,\dots,p}^2) / (N - p - 1)}$$

$$\text{ตัวแปรที่ 2 } F = \frac{r_{Y(2.1)}^2 / 1}{(1 - R_{Y.12,\dots,p}^2) / (N - p - 1)}$$

$$\text{ตัวแปรที่ 3 } F = \frac{r_{Y(3.12)}^2 / 1}{(1 - R_{Y.12,\dots,p}^2) / (N - p - 1)}$$

ตัวแปรต่อไปมีวิธีการหาค่า F ในทำนองเดียวกันตามลำดับ

$r_{Y.1}^2$	หมายถึง	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของตัวแปรเกณฑ์ (Y) กับตัวแปรทำนายตัวที่ 1
$r_{Y(2.1)}^2$	หมายถึง	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ First order Semipartial ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ (Y) กับส่วนของตัวแปรทำนายตัวที่ 2 ที่ถูกขจัดออกจากตัวแปรทำนายที่ 1
$r_{Y(3.12)}^2$	หมายถึง	ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Second order Semipartial ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ (Y) กับส่วนของตัวแปรทำนายตัวที่ 3 ที่ถูกขจัดออกจากตัวแปรทำนายที่ 1 และ 2

5. ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 โดยใช้สถิติดังนี้ (Neter & Wasserman. 1974 : 405 - 411)

5.1 คำนวณค่า partial correlation โดยใช้สูตร

$$r_{Y1.2.3...P} = \frac{SSE(2,3...P) - SSE(1,2,3...P)}{SSE(2,3...P)}$$

$r_{Y1.2.3...P}$	หมายถึง	partial correlation ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ Y กับตัวแปรทำนาย 1 เมื่อควบคุมตัวแปรทำนาย 2,3...P
$SSE(2,3...P)$	หมายถึง	ความแปรปรวน (ของ Y) ที่เหลือจากการทำนาย ตัวแปรเกณฑ์ Y ด้วยตัวแปรทำนาย 2,3...P
$SSE(1,2,3...P)$	หมายถึง	ความแปรปรวน (ของ Y) ที่เหลือจากการทำนาย ตัวแปร Y ด้วยตัวแปรทำนาย 1,2,3 ...P
P	หมายถึง	จำนวนตัวแปรทำนายทั้งหมด

5.2 ทดสอบนัยสำคัญโดยใช้สูตร

$$t = \frac{r_{Y1.2.3...P} \sqrt{(n - p - 3)}}{\sqrt{1 - r_{Y1.2.3...P}^2}}$$

t	หมายถึง	ค่าสถิติที่มีการแจกแจงแบบ t
df	หมายถึง	$n - p - 3$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้
เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายและเพื่อความสะดวกต่อการนำเสนอผล ผู้วิจัยได้
กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

X_1	แทน	สภาพการทำงานของมารดา
X_2	แทน	สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X_3	แทน	รายได้ของครอบครัว
X_4	แทน	ระดับการศึกษาของบิดา
X_5	แทน	ระดับการศึกษาของมารดา
X_6	แทน	อายุของมารดา
X_7	แทน	อายุของผู้ปกครอง
X_8	แทน	จำนวนบุตร
X_9	แทน	ลำดับที่เกิดของบุตร
X_{10}	แทน	ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย
X_{11}	แทน	ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
X_{12}	แทน	ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา
X_{13}	แทน	ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม
X_{14}	แทน	ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม
X_{15}	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
X_{16}	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
X_{17}	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
X_{18}	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม

60

am

60

60

X_{19}	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม
Y_1	แทน	พัฒนาการด้านร่างกาย
Y_2	แทน	พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
Y_3	แทน	พัฒนาการด้านสติปัญญา
Y_4	แทน	พัฒนาการด้านจริยธรรม
Y	แทน	พัฒนาการรวม
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์ของการทำนาย
R^2_{change}	แทน	สัมประสิทธิ์ของการทำนายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อเพิ่มตัวทำนายทีละตัว
F	แทน	ค่าสถิติเอฟ (F) ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญของการเพิ่มตัวทำนายเข้าไปครั้งละ 1 ตัว
$S.E._{est}$	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการทำนาย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวทำนายในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการทำนายในรูปคะแนนดิบ
$\tilde{X}_{19}$	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
$\tilde{X}_{16}$	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
$\tilde{X}_{17}$	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
$\tilde{X}_{18}$	แทน	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ

- $\tilde{X}_i$ แทน การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม
- $\tilde{Y}_1$ แทน พัฒนาการด้านร่างกายที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
- $\tilde{Y}_2$ แทน พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
- $\tilde{Y}_3$ แทน พัฒนาการด้านสติปัญญาที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
- $\tilde{Y}_4$ แทน พัฒนาการด้านจริยธรรมที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
- $\tilde{Y}$ แทน พัฒนาการรวมที่ได้จากการทำนายซึ่งอยู่ในรูปของคะแนนดิบ
- สมการทำนาย แทน สมการถดถอยพหุคูณที่ใช้ทำนายการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการ
- p แทน ค่าของระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
- $*$ แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- $**$ แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- $***$ แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความชัดเจนผู้วิจัยจะนำเสนอผลตามลำดับของจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งมี 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

ตอนที่ 2 การทำนายการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว (ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร และลำดับที่เกิดของบุตร) เป็นตัวแปรทำนาย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของผู้ปกครองในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ให้คงที่กับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว

ตอนที่ 4 การทำนายพัฒนาการโดยใช้การอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของผู้ปกครอง และลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวเป็นตัวแปรทำนาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวก" ผลที่ได้แสดงไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการในแต่ละด้านและรวม
ของเด็กก่อนวัยเรียน (205 คน)

พัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดูที่	ด้านร่างกาย (Y ₁)	ด้านอารมณ์- สังคม (Y ₂)	ด้านสติปัญญา (Y ₃)	ด้านจริยธรรม (Y ₄)	พัฒนาการรวม (Y)
ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านร่างกาย (X _๕)	.4232*** p = .000	.1433* p = .020	.2281** p = .001	.1445* p = .019	.2885*** p = .000
ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านอารมณ์-สังคม (X _๖)	.2876*** p = .000	.3910*** p = .000	.3228*** p = .000	.2058** p = .002	.3647*** p = .000
ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านสติปัญญา (X _๗)	.2217*** p = .001	.2827*** p = .000	.4064*** p = .000	.2050** p = .003	.3522*** p = .000
ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านจริยธรรม (X _๘)	.1874** p = .004	.3149*** p = .000	.2478*** p = .000	.3257*** p = .019	.3225*** p = .000
ส่งเสริมพัฒนาการ รวม (X _๙)	.3908*** p = .000	.3892*** p = .000	.4171*** p = .000	.3058*** p = .000	.4611*** p = .000

จากตาราง 3 จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย (X) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม และพัฒนาการรวม โดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านร่างกาย (Y) สูงสุด

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม (X) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม (Y) สูงสุด

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา (X) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านสติปัญญา (Y) สูงสุด

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม (X) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านจริยธรรม (Y) สูงสุด

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม (X) มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพัฒนาการทุกด้าน โดยมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการรวม (Y) สูงสุด

สรุปได้ว่า จากการพิจารณาว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทั้งรายด้านและรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าถ้าผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กดี เด็กก็จะมีพัฒนาการดีด้วย ในทางตรงกันข้ามการที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กไม่ดี เด็กก็จะมีพัฒนาการไม่ดีทั้งรายด้านและรวม

ตอนที่ 2 การทำนายการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวเป็นตัวแปรทำนาย โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ตัวแปรแต่ละตัวทางชีวสังคมของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้"

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ตัวแปรเกณฑ์รวม 5 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม โดยแต่ละตัวแปรเกณฑ์จะใช้ตัวแปรทำนาย 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 9 ตัวแปร (คือ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทาง

- เศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร และลำดับที่การเกิดของบุตร) กับตัวแปรความรู้ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการอีก 1 ตัวแปร ทั้งนี้ตัวแปรเกณฑ์เป็นพัฒนาการด้านใด ก็จะใช้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเฉพาะด้านนั้น ๆ เป็นตัวแปรทำนาย เช่น เมื่อใช้การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายเป็นตัวแปรเกณฑ์ ก็จะใช้ตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ด้านร่างกายเป็นตัวทำนาย เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม นอกจาก จะศึกษาโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวมเป็นตัวแปรทำนายแล้ว เพื่อให้ผลการวิจัย ครั้งนี้เด่นชัดมากขึ้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาโดยแยกความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเป็น 4 ด้านอีกด้วย นั่นคือ สำหรับตัวแปรเกณฑ์การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม การทำนายจะเป็น 2 แบบ คือ แบบแรกใช้ตัวแปรทำนายรวม 10 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 9 ตัวแปร ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม 1 ตัวแปร และแบบที่ 2 ใช้ตัวแปรทำนายรวม 13 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 9 ตัวแปร และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้าน ร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม อีก 4 ตัวแปร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

2.1 คำสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์กับตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปร

ดังแสดงไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ คือ การอบรมเลี้ยงดู (X_{15} ถึง X_{19}) กับตัวแปรทำนายคือลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ (X_1 ถึง X_{14}) (กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 266 คน)

ตัวแปรทำนาย	ตัวแปรเกณฑ์ (การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ)				
	ด้านร่างกาย X_{15}	ด้านอารมณ์-สังคม สังคม X_{16}	ด้านสติปัญญา X_{17}	ด้านจริยธรรม X_{18}	รวม X_{19}
สภาพการทำงานของมารดา (X_1)	.043	.063	.123	.040	.088
สถานภาพทางเศรษฐกิจ					
ของครอบครัว (X_2)	.151	.199	.138	.141	.187
รายได้ของครอบครัว (X_3)	.151	.115	.143	.085	.152
ระดับการศึกษาของบิดา (X_4)	.179	.225	.219	.189	.246
ระดับการศึกษาของมารดา (X_5)	.238	.253	.257	.219	.294
อายุของมารดา (X_6)	-.003	-.097	-.004	.017	-.024
อายุของพ่อปกครอง (X_7)	-.035	-.070	.002	.048	-.016
จำนวนบุตร (X_8)	-.020	-.036	-.050	.095	-.010
ลำดับการเกิดของบุตร (X_9)	.060	.006	-.004	.119	.048
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ					
- ด้านร่างกาย (X_{10})	.188				.285
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})		.279			.353
- ด้านสติปัญญา (X_{12})			.198		.256
- ด้านจริยธรรม (X_{13})				.266	.318
- รวมทุกด้าน (X_{14})					.344

จากตาราง 4 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย ระดับการศึกษาของบิดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว (r มีค่า .238, .188, .179, .151 และ .151 ตามลำดับ)

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว (r มีค่า .279, .253, .225, .199 และ .115 ตามลำดับ)

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา รายได้ของครอบครัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (r มีค่า .257, .219, .198, .143 และ .138 ตามลำดับ)

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 5 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (r มีค่า .266, .219, .189, .141 และ .119 ตามลำดับ)

*การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนายลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 4 ตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว (r มีค่า .294, .246, .187, และ .152 ตามลำดับ) นอกจากนี้ ก็ยังมีความสัมพันธ์กับตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการทุกตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา (r มีค่า .353, .344, .318, .285 และ .256 ตามลำดับ)

เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า ตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับ ตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านเดียวกับตัวแปรเกณฑ์ ระดับการศึกษาของมารดา ระดับการศึกษาของบิดา และสถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว นอกจากนี้ตัวแปรเกณฑ์ทุกตัวแปรก็ยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายได้ของครอบครัว ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม พัฒนาการด้านจริยธรรมเท่านั้น และพบว่าตัวแปรเกณฑ์ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม พัฒนาการด้านจริยธรรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวทำนาย ลำดับที่การเกิดของบุตร ในขณะที่ตัวแปรอื่น ๆ ไม่พบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ กับตัวแปรทำนายนี้เลย

2.2 ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ศึกษารายด้านและรวม รายละเอียด ของการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 10 ถึง 15 ของภาคผนวก ซึ่งสรุปได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 ลำดับความสำคัญ (ตัวเลขหน้าวงเล็บ) และร้อยละของการทำนาย (ตัวเลขในวงเล็บ) ของตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูรายด้านและรวม

ตัวทำนาย	ตัวแปรแฝด (การอบรมเลี้ยงดู)					
	ด้านร่างกาย X_{15}	ด้านอารมณ์-สังคม X_{16}	ด้านสติปัญญา X_{17}	ด้านจริยธรรม X_{18}	รวม (แบบ 1) X_{19}	รวม (แบบ 2) X_{19}
สภาพการทำงานของมารดา (X_1)						
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_2)						
รายได้ของครอบครัว (X_3)						
ระดับการศึกษาของบิดา (X_4)						
ระดับการศึกษาของมารดา (X_5)	1 (5.68)	2 (1.66)	1 (6.58)	2 (1.53)	2 (1.91)	2 (1.76)
อายุของมารดา (X_6)		3 (1.85)				
อายุของบุตร (X_7)						
จำนวนบุตร (X_8)						
ลำดับที่เกิดของบุตร (X_9)				3 (1.71)		
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ						
- ด้านร่างกาย (X_{10})		-	-	-	-	
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})	-	1 (7.78)	-	-	-	1 (12.46)
- ด้านสติปัญญา (X_{12})	-	-	-	-	-	
- ด้านจริยธรรม (X_{13})	-	-	-	1 (7.10)	-	
- รวม (X_{14})	-	-	-	-	1 (11.85)	-
รวมจำนวนตัวแปรที่ทำนายได้	1	3	1	3	2	2
ร้อยละของการทำนายรวม	5.68	11.31	6.58	10.34	13.76	14.22

หมายเหตุ - เป็นตัวแปรที่ไม่ได้ใช้เป็นตัวทำนาย

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่ามีตัวแปรเพียง 1 ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 คือ ระดับการศึกษาของมารดา โดยสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายได้ร้อยละ 5.68

๑ ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร ตัวแปรที่หนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 7.78 ตัวแปรที่สอง คือ ระดับการศึกษาของมารดา สามารถทำนายร่วมกับตัวแปรที่หนึ่ง โดยทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.66 และตัวแปรที่สาม คือ อายุของมารดา สามารถทำนายร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งและสอง โดยทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.85 โดยตัวแปรทำนายทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ได้ร้อยละ 11.31

ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญามีเพียง 1 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษาของมารดา โดยสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาได้ร้อยละ 6.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

๑ ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 3 ตัวแปร ตัวแปรที่หนึ่ง คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม ทำนายได้ร้อยละ 7.10 ตัวแปรที่สอง คือ ระดับการศึกษาของมารดา สามารถร่วมทำนายกับตัวแปรตัวที่ 1 ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 และตัวแปรที่สาม คือ ลำดับที่การเกิดของบุตรสามารถทำนายร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งและสองทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.71 โดยตัวแปรทำนายทั้ง 3 นี้สามารถร่วมกันทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมได้ร้อยละ 10.34

๑ ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 2 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการซึ่งทำนายได้ร้อยละ 11.85 และตัวแปรที่สอง คือ ระดับการศึกษาของมารดา สามารถร่วมทำนายกับตัวแปรที่หนึ่งทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.91 โดยตัวทำนายทั้ง 2 สามารถร่วมกันทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมได้ร้อยละ 13.76

๑ เมื่อทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมโดยศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการแยกด้านร่วมกับลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว พบว่า มีตัวแปรที่ทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ซึ่งสามารถ

ทำนายได้ร้อยละ 12.46 และตัวแปรที่สอง คือ ระดับการศึกษาของมารดา สามารถร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.76 โดยตัวแปรทำนายทั้ง 2 สามารถร่วมกันทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมได้ร้อยละ 14.22

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว (ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร และลำดับที่เกิดของบุตร) ให้คงที่กับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวจะมีค่าลดลงไปจากสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว"

การหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวให้คงที่ ใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพาร์เซิล (Partial correlation coefficient) และ สถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว ใช้ค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS *)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการแต่ละด้านและรวมในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวกับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว

ลำดับ ที่	ตัวแปรที่หาความสัมพันธ์	พหุคูณสหสัมพันธ์ Pearson Correlation coefficient		พหุคูณสหสัมพันธ์ Partial Correlation coefficient	
		r	$r^2 \times 100$	r	$r^2 \times 100$
1	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย (X_8) กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย (X_{10})	.1878** (p = .001)	3.53	.0978 (p = .059)	00.94 (ไม่มี ความ สัมพันธ์)
2	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม (X_{10}) กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})	.2791*** (p = .000)	7.79	.1558** (p = .006)	1.34
3	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา (X_{11}) กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา (X_{12})	.1983** (p = .001)	3.93	.0960 (p = .063)	00.92 (ไม่มี ความ สัมพันธ์)

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ตัวแปรที่หาความสัมพันธ์	Pearson Correlation coefficient		Partial Correlation coefficient	
		r	$r^2 \times 100$	r	$r^2 \times 100$
4	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ ด้านจริยธรรม ($X_{๒}$) กับ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ด้านจริยธรรม ($X_{๗}$)	.2665*** (p = .000)	7.10	.1983** (p = .001)	3.93
5	การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ รวม ($X_{๑}$) กับ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ รวม ($X_{๑}$)	.3443*** (p = .000)	11.85	.2294*** (p = .000)	5.26

จากตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient) แสดงว่า การอบรมเลี้ยงดูจะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของแต่ละด้านย่อย หรือด้านรวมที่สอดคล้องกัน เช่น การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม สัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม เป็นต้น แต่เมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรดังกล่าวจะลดลง โดยทางด้านร่างกายและด้านสติปัญญา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพาร์เชียล (Partial correlation coefficient) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรทั้งสองจะไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ ($p > .05$)

ส่วนทางด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรม ตัวแปรทั้งสองยังมีความสัมพันธ์กันอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ปริมาณความสัมพันธ์ลดลง คือ จาก 7.79 เป็น 1.34 สำหรับด้านอารมณ์-สังคม และจาก 7.10 เป็น 3.93 สำหรับด้านจริยธรรม

สรุปได้ว่า ปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการทั้งรายด้านและรวม ในสถานการณ์ที่ควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวลดลงไปจากสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุม

ตอนที่ 4 การทำนายพัฒนาการโดยใช้การอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวเป็นตัวแปรทำนาย โดยมีสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า "ตัวแปรทางชีวสังคมของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และการอบรมเลี้ยงดูจะสามารถทำนายพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนได้"

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ตัวแปรเกณฑ์รวม 5 ตัวแปร คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านจริยธรรม และพัฒนาการรวม โดยแต่ละตัวแปรเกณฑ์จะใช้ตัวแปรทำนาย 11 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 9 ตัวแปร ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ 1 ตัวแปร และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมอีก 1 ตัวแปรทั้งนี้ ตัวแปรเกณฑ์เป็นพัฒนาการด้านใด ก็จะใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและ

และการอบรมเลี้ยงดูด้านนั้น ๆ เป็นตัวแปรทำนาย เช่น เมื่อใช้พัฒนาการด้านร่างกายเป็นตัวแปรเกณฑ์ที่ใช้ตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นตัวแปรทำนาย เป็นต้น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำนายพัฒนาการรวม นอกจากจะศึกษาโดยใช้การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวทำนายแล้ว เพื่อให้ผลการวิจัยมีความเด่นชัดมากขึ้น ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์โดยแยกการอบรมเลี้ยงดูเป็น 4 ด้านย่อยอีกด้วย นั่นคือ สำหรับตัวแปรเกณฑ์พัฒนาการรวม การทำนายจะเป็น 2 แบบ คือ แบบแรกใช้ตัวแปรทำนายรวม 11 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว 9 ตัวแปร ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม 1 ตัวแปร และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม 1 ตัวแปร แบบที่ 2 ใช้ตัวแปรทำนายรวม 14 ตัวแปร คือ ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคม 9 ตัวแปร ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม 1 ตัวแปร และการอบรมเลี้ยงดูอีก 4 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

4.1 คำสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวเกณฑ์กับตัวแปรทำนายแต่ละตัวแปร

ดังแสดงผลไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกณฑ์ คือ พัฒนาการ (Y_1 ถึง Y_4 และ Y) กับตัวแปรทำนายลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ (X_{10} ถึง X_{14}) และการอบรมเลี้ยงดู (X_{15} ถึง X_{16})

ตัวแปรทำนาย	ตัวแปรเกณฑ์ (พัฒนาการ)				
	ด้านร่างกาย Y_1	ด้านอารมณ์-สังคม Y_2	ด้านสติปัญญา Y_3	ด้านจริยธรรม Y_4	รวม Y
สภาพการทำงานของมารดา (X_1)	.055	.043	.158 ^{***}	-.011	.082
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_2)	.046	-.003	.067	.029	.037
รายได้ของครอบครัว (X_3)	.125 [*]	.040	.084	-.021	.095
ระดับการศึกษาของบิดา (X_4)	.020	.096	.084	.106	.138
ระดับการศึกษาของมารดา (X_5)	.080	.094	.085	.073	.153 [*]
อายุของมารดา (X_6)	-.115	-.137 [*]	-.065	-.066	-.114
อายุของพี่คนรอง (X_7)	-.076	-.117	.057	-.034	-.091
จำนวนบุตร (X_8)	-.097	-.109	-.119 [*]	-.115 [*]	-.059
ลำดับการเกิดของบุตร (X_9)	-.047	-.070	-.055	.145 [*]	-.003
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ					
- ด้านร่างกาย (X_{10})	-.052				
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})		.212 ^{***}			
- ด้านสติปัญญา (X_{12})			-.002		
- ด้านจริยธรรม (X_{13})				.240 ^{***}	
- รวม (X_{14})					.213 ^{***}
การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้เลี้ยงดู					
- ด้านร่างกาย (X_{15})	.373 ^{***}				.391 ^{***}
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{16})		.391 ^{***}			.389 ^{***}
- ด้านสติปัญญา (X_{17})			.407 ^{***}		.417 ^{***}
- ด้านจริยธรรม (X_{18})				.332 ^{***}	.306 ^{***}
- รวม (X_{19})					.461 ^{***}
	n = 229	n = 206	n = 244	n = 211	n = 205

จากตาราง 7 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ พบว่าพัฒนาการด้านร่างกายมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย และรายได้ของครอบครัว (r มีค่า .373 และ .125 ตามลำดับ)

พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 3 ตัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และอายุของมารดา (r มีค่า .391, .212 และ -.137 ตามลำดับ)

พัฒนาการด้านสติปัญญา มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา สภาพการทำงานของมารดา และจำนวนบุตร (r มีค่า .407, .158 และ -.119 ตามลำดับ)

พัฒนาการด้านจริยธรรม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนาย 4 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม ลำดับที่การเกิดของบุตรและจำนวนบุตร (r มีค่า .332, .240, .145 และ -.115 ตามลำดับ)

พัฒนาการรวม มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-สังคม และด้านจริยธรรม (r มีค่า .461, .417, .391, .389 และ .306 ตามลำดับ) นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม และระดับการศึกษาของมารดา (r มีค่า .213 และ .153 ตามลำดับ)

กล่าวโดยสรุปจะเห็นว่า พัฒนาการเด็กทุกด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรทำนายการอบรมเลี้ยงดู และยังมีความสัมพันธ์กับตัวแปรทำนายความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการอีกด้วย ยกเว้นด้านร่างกายและสติปัญญาเท่านั้น ที่พบว่าพัฒนาการไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ

4.2 ตัวแปรที่สามารถทำนายพัฒนาการทั้งรายด้านและรวม รายละเอียดของการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 16 ถึง 21 ของภาคผนวก ซึ่งสรุปได้ดังตาราง 8

ตาราง 8 ลำดับความสำคัญ (ตัวเลขหน้าวงเล็บ) และร้อยละของการทำนาย (ตัวเลขในวงเล็บ) ของตัวแปรที่สามารถทำนาย พัฒนาการรายด้านและรวม

ตัวแปรทำนาย	ตัวแปรเกณฑ์ (พัฒนาการ)					
	ด้านร่างกาย Y_1	ด้านอารมณ์-สังคม Y_2	ด้านสติปัญญา Y_3	ด้านจริยธรรม Y_4	รวม (แบบ 1) Y	รวม (แบบ 2) Y
สภาพการทำงานของมารดา (X_1)						
สถานภาพทางเศรษฐกิจ						
ของครอบครัว (X_2)						
รายได้ของครอบครัว (X_3)						
ระดับการศึกษาของบิดา (X_4)						
ระดับการศึกษาของมารดา (X_5)						
อายุของมารดา (X_6)						
อายุของบุตรแรกเกิด (X_7)						
จำนวนบุตร (X_8)						
ลำดับพี่การเกิดของบุตร (X_9)						
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ						
- ด้านร่างกาย (X_{10})	2 (1.74)	-	-	-	-	-
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})	-	-	-	-	-	-
- ด้านสติปัญญา (X_{12})	-	-	-	-	-	-
- ด้านจริยธรรม (X_{13})	-	-	-	2 (1.79)	-	-
- รวม (X_{14})	-	-	-	-	-	-
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ						
- ด้านร่างกาย (X_{15})	1 (13.91)	-	-	-	-	3 (2.04)
- ด้านอารมณ์-สังคม (X_{16})	-	1 (15.28)	-	-	-	2 (3.43)
- ด้านสติปัญญา (X_{17})	-	-	1 (16.60)	-	-	1 (17.40)
- ด้านจริยธรรม (X_{18})	-	-	-	1 (11.02)	-	-
- รวม (X_{19})	-	-	-	-	1 (21.27)	-
รวมจำนวนตัวแปรทำนายได้	2	1	1	2	1	32
ร้อยละของการทำนายรวม	15.65	15.28	16.60	12.81	21.27	22.87

หมายเหตุ - เป็นตัวแปรที่ไม่ได้ใช้เป็นตัวแปรทำนาย

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์หัตถดงยพหุคพบว่ สำหรับพัฒนาการค้ำนร่างกาย มีตัวแปรเพียง 2 ตัวแปร สามารถที่ทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนร่างกายทำนายได้ร้อยละ 13.91 และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ค้ำนร่างกาย ซึ่งรวมทำนายกับตัวแปรที่หนึ่งได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 ซึ่งตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปร จะสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 15.65

พัฒนาการค้ำนอารมณ์-สังคม มีตัวแปรเพียง 1 ตัวแปร ที่สามารถทำนายได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนอารมณ์-สังคม โดยสามารถทำนาย ได้ร้อยละ 15.28

พัฒนาการค้ำนสติปัญญา มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้เพียง 1 ตัวแปรเช่นกัน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม พัฒนาการค้ำนสติปัญญา โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 16.60

พัฒนาการค้ำนจริยธรรม มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้ 2 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนจริยธรรม สามารถทำนายได้ร้อยละ 11.02 และความรู้ความเข้าใจเรื่อง พัฒนาการค้ำนจริยธรรมทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.79 ทั้ง 2 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายได้ ร้อยละ 12.81

ตัวแปรที่ทำนายพัฒนาการรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 1 ตัวแปร คือ การอบรม เลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 21.27

เมื่อนำมาทำนายพัฒนาการรวม โดยศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแยกค้ำน พบว่ามีตัวแปรที่ทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ตัว คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนสติปัญญามทำนายได้ ร้อยละ 17.40 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนอารมณ์-สังคม สามารถร่วมกับตัวแปรที่หนึ่ง ทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.43 และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการค้ำนร่างกายสามารถร่วมกัน ทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.04 โดยตัวแปรทำนายทั้งสาม สามารถร่วมกันทำนายพัฒนาการได้ ร้อยละ 22.87

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
2. เพื่อทำนายการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการกับตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร และลำดับที่เกิดของบุตร เป็นตัวแปรทำนาย
3. เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของผู้ปกครองในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวให้คงที่กับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว
4. เพื่อทำนายพัฒนาการโดยมี การอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว เป็นตัวแปรทำนาย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 และผู้ปกครองของเด็กดังกล่าว
ในโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เขตกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533 โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก 5 ข้อ ดังนี้ คือ
 - 1.1 เป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวปกติ คือ บิดามารดาและเด็กอยู่ด้วยกันและบิดามารดามีได้หย่าร้าง
 - 1.2 เป็นนักเรียนที่ไม่เคยผ่านชั้นเด็กเล็กหรือสถานรับเลี้ยง เด็กที่เฒ่าก่อน

1.3 เป็นนักเรียนที่มีอายุตามปฏิทินในวันเก็บข้อมูลอยู่ระหว่าง 4 ถึง 5 ปีบริบูรณ์

1.4 เป็นนักเรียนที่ไม่มีความผิดปกติทางร่างกายใด ๆ

1.5 เป็นนักเรียนที่มีน้ำหนักไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของเด็กไทยตามเกณฑ์ของแพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนันธิ และคณะ

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังกล่าวในการคัดเลือกนักเรียนและผู้ปกครองของเด็กจากโรงเรียนจำนวน 5 โรงเรียน คือ อนุบาลพิบูลเวศม์ อนุบาลสามเสน อนุบาลวัดปิ่นนาถ อนุบาลทุ่งมหาเมฆ อนุบาลวัดนางนอง ได้จำนวน 420 คู่ เมื่อคัดเลือกข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้เหลือ

จำนวน 266 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบทดสอบ และ แบบสังเกต รวม 4 ชุด ได้แก่

2.1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา อาชีพของผู้ปกครอง สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว เป็นต้น

2.2 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดปริมาณ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม ด้านละ 15 ข้อ รวม 60 ข้อ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้ปกครองเด็กนักเรียน ชั้นอนุบาล 1 ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .7681 หลังจากได้นำไปวัดกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้คำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่งได้ค่าดังนี้ คือ ค่าความเชื่อมั่น รวมทั้งฉบับเท่ากับ .9053 เมื่อแยกรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย	= .7077
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	= .6253
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา	= .9006
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม	= .6400

2.3 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบใส่เครื่องหมายถูก (/) หน้าข้อที่เห็นว่าถูก และใส่เครื่องหมายผิด (X) หน้าข้อที่เห็นว่าผิด ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ โดยมีข้อคำถาม 1 คำถาม และมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบให้ผู้ตอบเลือกข้อที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว ในแต่ละตอนประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม ด้านละ 10 ข้อ ดังนั้น แต่ละตอนจะมี 40 ข้อ เมื่อนำมาทดลองใช้กับผู้ปกครองชุดเดียวกับข้อ 2.2 แล้ว นำมาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธี KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้ คือ

แบบทดสอบแบบถูกผิด รวมทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7653 และ เมื่อวัดกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยอีกครั้งหนึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .8609 และได้ค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย	= .5905
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	= .6389
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา	= .5342
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม	= .6676

แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .7637 เมื่อวัดกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยอีกครั้งหนึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .8408 และรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย	= .5311
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม	= .6208
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา	= .5768
ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม	= .5720

2.4 แบบสังเกตพัฒนาการเด็ก เป็นแบบสังเกตพัฒนาการที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสังเกตพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ แบบสังเกตประกอบด้วยพฤติกรรมซึ่งแสดงออกถึงพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม

ด้านละ 10 ข้อ รวม 40 ข้อ โดยครูประจำชั้นเด็กเป็นผู้สังเกต การหาคุณภาพผู้วิจัยได้นำมาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยวิธีการสังเกตแบบคู่ขนานระหว่างผู้วิจัยและครูประจำชั้น ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน (Interjudge reliability) เท่ากับ .9706 โดยเมื่อแยกรายด้านได้ค่า ดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกาย = .8186

พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม = .7272

พัฒนาการด้านสติปัญญา = .8651

พัฒนาการด้านจริยธรรม = .8303

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยทางหนังสือผ่านบัณฑิตวิทยาลัย จัดดำเนินการไปยังผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีการประเมินแบบสังเกตพัฒนาการเด็ก รวมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บแบบสอบถามจากผู้ปกครอง เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบทดสอบครบทั้ง 4 ชุด แล้วจึงนำมาตรวจสอบความเรียบร้อย คัดเลือกเฉพาะชุดที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบทดสอบฉบับที่สมบูรณ์มาลงรหัสในแบบรายการเพื่อนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS[®]) และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทั้งรายด้านและรวม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

2. วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหากลุ่มตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูทั้งรายด้านและรวม

3. เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการทั้งรายด้านและรวมในสถานการณ์ที่ควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว (ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตร) โดยหาค่าใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพาร์เซิล (Partial correlation coefficient) และสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าวหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

4. วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวแปรที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการทั้งรายด้านและรวม

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. การอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการในแต่ละด้านที่สอดคล้องกัน รวมทั้งการศึกษาแบบรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 กล่าวคือ r มีค่า .4232, .3910, .4064, .3257 และ .4611 สำหรับด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม และรวม ตามลำดับ

2. การทำนายการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวเป็นตัวแปรทำนาย ผลปรากฏดังนี้

2.1 ด้านร่างกาย พบว่าระดับการศึกษาของมารดา เป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายได้ โดยสามารถทำนายร้อยละ 5.68

2.2 ด้านอารมณ์-สังคม พบว่ามีตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร ที่สามารถทำนายได้ คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม สามารถทำนายได้ร้อยละ 7.78 ระดับการศึกษาของมารดา ร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.66 และอายุของมารดา ร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งและสองสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.85 โดยตัวแปรทำนายทั้งสามร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 11.31

2.3 ด้านสติปัญญา ระดับการศึกษาของมารดา เป็นตัวแปรเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายได้ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 6.58

2.4 ด้านจริยธรรม มีตัวแปรทำนาย 3 ตัวแปร ที่สามารถทำนายได้ คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรมสามารถทำนายได้ร้อยละ 7.10 ระดับการศึกษาของมารดาสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.53 และลำดับที่เกิดของบุตรกับตัวแปรที่หนึ่ง และตัวแปรที่สองสามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.71 โดยตัวทำนายทั้งสามร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 10.34

2.5 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม ทำนาย 2 แบบ คือ

2.5.1 เมื่อใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวมทำนายร่วมกับลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว พบว่ามีตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ที่สามารถทำนายได้ คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการสามารถทำนายได้ร้อยละ 11.85 และระดับการศึกษาของมารดา ร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 1.91 โดยตัวแปรทำนายทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 13.76

2.5.2 เมื่อใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรายด้านทำนายร่วมกับลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว พบว่ามีตัวแปรที่สามารถทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 12.46 และระดับการศึกษาของมารดา สามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.76 และทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 14.22

3. จากการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในสถานการณ์ที่ควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวกับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุม พบว่าทั้งการศึกษารายด้านและการศึกษารวม ปริมาณความสัมพันธ์ในสถานการณ์ที่ควบคุมมีค่าลดลงไปจากสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุม

* 4. * การทำนายพัฒนาการ โดยใช้การอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวเป็นตัวแปรทำนาย พบว่า

4.1 ด้านร่างกาย มีตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปร ที่สามารถทำนายได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ทำนายได้ร้อยละ 13.91 และความรู้ความเข้าใจเรื่อง

พัฒนาการด้านร่างกาย สามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.74 โดยทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 15.65

4.2 ด้านอารมณ์-สังคม มีตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 15.28

4.3 ด้านสติปัญญา มีตัวแปรเพียงตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 16.60

4.4 ด้านจริยธรรม มีตัวแปรทำนาย 2 ตัวแปรที่สามารถทำนายได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 11.02 และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรมสามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.79 โดยทั้ง 2 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 12.81

4.5 พัฒนาการรวม ทำนาย 2 แบบ คือ

4.5.1 เมื่อใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการแบบรวมทำนายร่วมกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและลักษณะทางด้านชีวสังคมของครอบครัว พบว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เป็นตัวแปรทำนายตัวแปรเดียวที่สามารถทำนายได้ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 21.27

4.5.2 เมื่อใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรายด้านทำนายร่วมกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและลักษณะทางด้านชีวสังคมของครอบครัว พบว่าการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ทำนายได้ร้อยละ 17.40 การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม ร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.43 และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายร่วมกับตัวแปรที่หนึ่งและตัวแปรที่สองสามารถทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.04 ทั้ง 3 ตัวแปรสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 22.87

อภิปรายผล

การอภิปรายผล ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายตามลำดับของความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าดังนี้

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการในแต่ละด้านที่สอดคล้องกันทั้งร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา จริยธรรม พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (r มีค่า .4232, .3910, .4064 และ .3257 ตามลำดับ) และเมื่อศึกษารวมทุกด้าน ตัวแปรทั้ง 2 ก็ยังคงมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (r มีค่า .4611) ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 ที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณา ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งเป็นเด็กนักเรียนชั้นอนุบาล 1 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีการคัดเลือกเด็กเข้าเรียน ด้วยวิธีการจับสลากทำให้ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีการกระจาย และเมื่อพิจารณาเกณฑ์การคัดเลือก กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ 5 ประการ โดยพิจารณาเฉพาะ เด็กที่มาจากครอบครัวปกติ ที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันมิได้มีการหย่าร้าง เด็กไม่เคยผ่านชั้นเด็กเล็กหรือสถานรับเลี้ยงเด็กที่เคยมาก่อน เด็กมีอายุตามปฏิทินอยู่ในระหว่าง 4 - 5 ปีบริบูรณ์ ไม่มีความผิดปกติทางร่างกายใด ๆ และมี น้ำหนักอยู่ในเกณฑ์ปกติของเด็กไทยตามเกณฑ์ของแพทย์หญิง เพ็ญศรี กาญจนบุรีติ และคณะ เกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นความพยายามที่จะควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากตัวแปรที่หาการศึกษา อันอาจมีผลต่อพัฒนาการของเด็กอีกทั้งผู้วิจัยได้พยายามหาการศึกษาในระยะเวลาที่เด็กเริ่มเข้าเรียน คือ หลังจากเปิดเทอมแรกได้เพียง 1 เดือนครึ่ง ดังนั้น พัฒนาการที่สังเกตได้นี้จึงเป็นผลที่ได้รับ อิทธิพลจากทางบ้านค่อนข้างสูง และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพัฒนาการการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม พัฒนาการ พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ผลจากการศึกษาพัฒนาการด้านร่างกายกับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกนั้น หมายความว่า ถ้าผู้ปกครองมีการอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายดี เด็กก่อนวัยเรียนก็จะมีแนวโน้มที่จะมีพัฒนาการด้านร่างกายดี ตามไปด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวความคิดของนักจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งมีความเชื่อว่า

การที่เด็กจะพัฒนาความสามารถในการควบคุมร่างกาย บังคับส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ ภาวะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมดังกล่าว หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย คือการที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายดี เช่น การส่งเสริมการเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกาย รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างมีสัณยาศัยดี ส่งเสริมการทานของกล่ำมเนื้อในเด็กก่อนวัยเรียนในปริมาณที่เหมาะสม เด็กจะมีพัฒนาการด้านร่างกายที่ดีด้วย

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม กับการอบรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งอธิบายได้ว่า การที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจ จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับวารสาร รักรัก (2528) ได้กล่าวไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม ให้ความร่วมมือกับเด็กตามโอกาสที่เหมาะสม ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป จะส่งผลให้เด็กมีลักษณะเปิดเผย เป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล มีความสามารถปรับตัวและแสดงออกอย่างมั่นใจ รวมทั้งรู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ วัตสัน (Watson, 1967 : 141 - 150) พบว่า จากการศึกษาให้ครูประเมินบุคลิกภาพด้านต่าง ๆ ของเด็ก เด็กที่บิดามารดาเลี้ยงดูแบบให้อิสระ มีลักษณะที่พึงตนเองได้ มีสังคมกับผู้อื่นให้ความร่วมมือ และเป็นมิตรต่อผู้อื่นมากกว่า เด็กที่บิดามารดาเลี้ยงดูแบบเข้มงวด

ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการด้านสติปัญญา กับการอบรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งอธิบายได้ว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กวัยก่อนเรียนนี้ พัฒนาได้ด้วยการผ่านประสาทสัมผัส ได้แก่ การที่ได้แตะต้อง ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น ซึ่งทำให้เกิดพัฒนาการด้านความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว สามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมได้มากขึ้น ดังนั้น พัฒนาการด้านสติปัญญา นอกจากจะขึ้นอยู่กับพันธุกรรมแล้ว สิ่งแวดล้อมที่จะเอื้ออำนวย ก็เป็นสิ่งจำเป็นมาก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ สิ่งแวดล้อม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา การที่บิดามารดาให้การ

ส่งเสริม โดยสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ สนใจตอบปัญหาของเด็ก ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้ และจัดหาอุปกรณ์ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก จะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านสติปัญญาสูงสุด ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับงานวิจัยหลายเล่มที่ยืนยันผลเดียวกันนี้ ได้แก่ งานวิจัยของ เอลิมพล ต้นสกุล (2521) ที่พบว่า เด็กไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน จะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกัน และ ซาเยห์ และ เดนนิส (Sayegh & Dennis. 1965) พบว่า เมื่อจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เด็กที่ขาดประสบการณ์ แล้วทำการทดสอบ ปรากฏว่าเด็กกลุ่มดังกล่าวมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ผลการศึกษาเป็นการยืนยันว่าการขาด สิ่งเร้าที่ดีและมีคุณค่าในช่วงชีวิตวัยตอนต้น จะทำให้พัฒนาการของเด็กช้ากว่าปกติ แต่สิ่งที่ขาดไปนั้น สามารถทำให้เกิดขึ้นได้ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าแก่เด็ก นอกจากนี้ เดนนิส และ นาจาเรียน (Dennis and Najarian. 1957 : 71) ศึกษาว่าเด็กในช่วงอายุ 4.5 - 6.5 ปี ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบถูกทอดทิ้ง และแบบให้ความรักอย่างดีนั้น จะมีความสามารถในวัยต้นแตกต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด แต่พออายุมากขึ้น เด็กทั้งสองกลุ่มจะมีความสามารถแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เดนนิสได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การที่เด็กได้รับการเลี้ยงดูที่แตกต่างกันในวัยต้น แล้วมีความสามารถแตกต่างกันมาก เป็นเพราะขาดการเรียนรู้ เนื่องจากถูกจำกัดสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อโตขึ้นและได้รับ สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้พัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กกลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งดีขึ้น *

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการด้านจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม พบว่ามีนัยสำคัญที่ระดับ .001 อาจอธิบายได้เช่นเดียวกับที่ ซีเยร์ส และคนอื่น ๆ (Sears and others. 1957 : 372) กล่าวว่า ความรักของบิดามารดา เป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก ถ้าในช่วงแรก เด็กได้รับความรักความอบอุ่น อย่างเพียงพอเด็กจะมีความสุขและเกิดการเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนเป็นอันดับแรกก่อน จะเน้นการทำตามกฎเกณฑ์ของสังคมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าเด็กไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ภายในบ้านเสียก่อน ข้อค้นพบในการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮอฟแมน (Hoffman. 1970 : 291) ที่พบว่า การเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับลักษณะที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม 4 ประการ คือ การยึดหลักภายในตน การมีความรู้สึกผิด การคำนึงถึงผู้อื่น และความยอมรับและสารภาพผิด ปรากฏว่าเด็กที่ได้รับ

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากทั้งชายและหญิง อายุ 4 ถึง 13 ปี เป็นเด็กที่มีลักษณะทางจริยธรรม ทั้ง 4 ประเภทยิ่งกว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบรักน้อย ทิพย์สุดา นิลสินธ์ (2523) พบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป ผลจากการวิจัยครั้งนี้ แสดงว่าพัฒนาการกับการอบรมเลี้ยงดูทั้งแต่ละด้านที่ สอดคล้องกันหรือด้านรวมมีความเกี่ยวข้องกันจริง

2. การทำนายการอบรมเลี้ยงดูโดยใช้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการกับตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว (ได้แก่ สภาพการทำงานของมารดา สถานภาพทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อายุของมารดา อายุของผู้ปกครอง จำนวนบุตร ลำดับที่เกิดของบุตร) เป็นตัวแปรทำนาย

* จากการศึกษาการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า มีตัวแปรทำนายคือ ระดับการศึกษาของมารดาเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายได้โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 3.86 *

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม พบว่ามีตัวแปรที่สามารถทำนาย ได้ 3 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม การศึกษาของมารดา และอายุของมารดา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 11.31

✓ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา พบว่ามีตัวแปรที่สามารถทำนายได้เพียง ตัวแปรเดียว คือ ระดับการศึกษาของมารดา โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 6.58

✓ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้ 3 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม ระดับการศึกษาของมารดา และ ลำดับที่เกิด โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 10.34

การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้ 2 ตัวแปรคือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม และระดับการศึกษาของมารดาโดยร่วมกับตัวแปรที่หนึ่ง สามารถทำนายได้ร้อยละ 13.76 และเมื่อใช้ตัวแปรทำนายแยกความรู้ความเข้าใจออกเป็น 4 ด้าน พบว่า มีตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายได้ 2 ตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่อง พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และระดับการศึกษาของมารดา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 14.22

เมื่อพิจารณาโดยรวม ๆ จะเห็นว่าตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่สำคัญ มี 2 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษาของมารดา และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ โดยที่ระดับการศึกษาของมารดา จะสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ทุกด้าน ส่วนความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการร่วมกับระดับการศึกษาของมารดาจะสามารถร่วมกันทำนายได้เพิ่มขึ้นเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และด้านจริยธรรมเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าส่วนหนึ่งของคะแนนความรู้ความเข้าใจด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูแต่ไม่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของมารดา กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความรู้ความเข้าใจด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรมจะไม่เกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของมารดา ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการที่ผู้ปกครองจะอบรมเลี้ยงดูเด็กได้ดีเพียงไรนั้นไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษา หรือระดับสติปัญญา

ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญาไม่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญาได้เพิ่มขึ้นจากระดับการศึกษา ทั้ง ๆ ที่ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าความรู้ส่วนที่สัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูส่งผ่านตัวแปรระดับการศึกษาทั้งหมด ดังนั้น เมื่อควบคุมระดับการศึกษาของมารดาให้คงที่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญา จึงไม่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญาได้

* การที่ระดับการศึกษาของมารดาสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ทุกด้าน แสดงให้เห็นถึงความสำคัญในบทบาทของมารดาที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร โดยมารดาที่มีการศึกษายิ่งสูงก็ย่อมที่จะสามารถส่งเสริมสนับสนุนบุตรให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัยได้มากยิ่งขึ้น ส่วนสาเหตุที่ระดับการศึกษาของบิดาไม่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ อาจเป็นเพราะในสังคมไทย การรับผิดชอบดูแลเอาใจใส่บุตรมักมีได้ก็ถือเป็นหน้าที่ของบิดาโดยตรงแต่เป็นความรับผิดชอบของมารดาเป็นส่วนใหญ่ และแม้ว่าสภาพของสังคมปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงไป แต่บทบาทของบิดามารดาในครอบครัวที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูก็ยังไม่เปลี่ยนไปมากนัก

3. การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของผู้ปกครองในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปร ลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวกับสถานการณ์ที่ไม่ได้ควบคุมตัวแปรดังกล่าว

ปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ
ในสถานการณ์ซึ่งควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว ลดลง ไปจากสถานการณ์ที่ไม่ควบคุม
ดังนี้

ด้านร่างกาย	ลดลงจาก	3.53	เป็น	0
ด้านอารมณ์-สังคม	ลดลงจาก	7.79	เป็น	1.34
ด้านสติปัญญา	ลดลงจาก	3.93	เป็น	0
ด้านจริยธรรม	ลดลงจาก	7.10	เป็น	3.93
รวมทุกด้าน	ลดลงจาก	11.85	เป็น	5.26

การที่เมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวแล้ว พบว่า ความสัมพันธ์ของ
การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการลดลง แสดงว่า
ระดับความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ
ขึ้นกับตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวด้วย เพราะ เมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคม
ให้คงที่ ค่าสหสัมพันธ์จะลดลงดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม
พัฒนาการด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา ค่าสหสัมพันธ์จะลดลงจากมีนัยสำคัญ ปริมาณความสัมพันธ์
เป็นศูนย์ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การถดถอยของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริม
พัฒนาการด้านร่างกายและด้านสติปัญญาที่กล่าวมาในข้อ 2 ที่พบว่าความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ
ด้านร่างกายและด้านสติปัญญาไม่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและ
ด้านสติปัญญาได้เพิ่มขึ้นหลังจากที่ตัวแปรระดับการศึกษาของมารดาเข้าไปในสมการทำนายได้แล้ว
ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครอง มิได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจ
เรื่องเด็กของผู้ปกครองเท่านั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านลักษณะทางชีวสังคมของ
ครอบครัวด้วย และตัวแปรทางชีวสังคมที่สำคัญก็คือระดับการศึกษาของมารดานั่นเอง ยิ่งไปกว่านั้น
ผลการวิจัยในส่วนที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
และด้านจริยธรรมกับความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมและด้านจริยธรรม
แม้จะลดลงแต่ยังคงมีความสัมพันธ์กันอยู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่าความรู้ความเข้าใจเรื่อง
พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรมเป็นตัวแปรสำคัญสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดู

ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรมได้จริง ซึ่งหมายความว่าทำให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมและด้านจริยธรรมจึงน่าจะ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการสนับสนุนต่อไป เพราะผลวิจัยชี้แนะว่าถ้าความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และด้านจริยธรรมเพิ่มการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมและ จริยธรรมก็มีแนวโน้มจะ เพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึงลักษณะทางชีวสังคมของบุคคลนั้น

4. การทำนายพัฒนาการโดยใช้ การอบรมเลี้ยงดู ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการของผู้ปกครอง และลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว เป็นตัวแปรทำนาย

ผลการทำนายพัฒนาการด้านร่างกาย พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้เพียง 2 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย ซึ่งร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 15.65

ผลการทำนายพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้เพียง ตัวแปรเดียวคือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม โดยทำนายได้ร้อยละ 15.28

ผลการทำนายพัฒนาการด้านสติปัญญา พบว่า มีตัวแปรที่สามารถทำนายได้เพียงตัวแปรเดียว คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยทำนายได้ร้อยละ 16.60

ผลการทำนายพัฒนาการด้านจริยธรรม พบว่า มีตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายได้ 2 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 12.81

ผลการทำนายพัฒนาการรวม เมื่อมีตัวทำนายด้านลักษณะทางชีวสังคม 9 ตัวแปร ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการรวม 1 ตัวแปร และการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมอีก 1 ตัวแปร รวม 11 ตัวแปร พบว่า มีตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายได้เพียงตัวแปรเดียว คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม โดยทำนายได้ร้อยละ 21.27 และ เมื่อแยกการอบรมเลี้ยงดูรายด้าน 4 ด้าน และตัวทำนายเดิมอีก 10 ตัวแปร รวม 14 ตัวแปร พบว่ามีตัวแปรทำนายที่สามารถทำนายได้ 3 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา อารมณ์-สังคม และร่างกาย โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 22.87

โดยสรุป ตัวแปรที่สามารถทำนายพัฒนาการได้ที่สำคัญมี 2 ตัวแปร โดยตัวแปรที่สำคัญที่สุด คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการในด้านที่สอดคล้องกัน เพราะสามารถทำนายพัฒนาการได้ในทุกด้านที่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านนั้น ๆ รองลงมาคือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการในด้านที่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านนั้น ๆ โดยจะทำนายพัฒนาการด้านร่างกายและด้านจริยธรรมได้เพิ่มขึ้น จากตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายและด้านจริยธรรมจะไม่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและจริยธรรม แต่จะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านร่างกายและจริยธรรมของเด็กโดยตรง ดังนั้นจึงสามารถทำนายพัฒนาการด้านร่างกายและด้านจริยธรรมได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญดังกล่าวแล้ว ผลจากการวิจัยนี้จึงอาจชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายและจริยธรรมเพิ่มขึ้นว่า การให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านร่างกายและจริยธรรมนั้น นอกจากจะส่งผลต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายและจริยธรรมแล้วยังส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายและด้านจริยธรรมโดยตรงด้วย แต่จะส่งผลอย่างไรนั้นงานวิจัยนี้ไม่สามารถอธิบายได้

ผลสรุปที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการอย่างน้อย 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-สังคม และด้านจริยธรรม ซึ่งมีผลต่อทั้งการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองและพัฒนาการเด็กโดยตรง ส่วนความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญานั้นมิได้แสดงอิทธิพลต่อทั้งการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวกำหนดพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ซึ่งมีทั้งพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมนั้น ตัวพันธุกรรมมีความสำคัญมากกว่า

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

ข้อดีของการวิจัย หมายถึง คุณลักษณะสำคัญของการวิจัยที่ทำให้การวิจัยนั้นแปลกแตกต่างไปจากงานวิจัยที่มีอยู่เดิม ทางด้านที่จะก่อให้เกิดการประมวลผลความจริงที่นอกเหนือจากที่มีการประมวลไว้แต่เดิม นอกจากนี้ข้อดีของการวิจัยยังหมายถึงวิธีการวิจัยที่ใช้ ซึ่งจะช่วยในการเก็บข้อมูลและสรุปผลได้อย่างน่าเชื่อถือ ข้อดีของการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้คือ

1. การวิจัยครั้งนี้มีการศึกษาพัฒนาการ โดยได้พยายามควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน ๓ ด้วยการคัดเลือกเด็กซึ่งใช้เกณฑ์การคัดเลือก 5 ประการดังที่กล่าวไว้ในวิธีการดำเนินการวิจัย ในหัวข้อประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ทำให้สามารถสรุปผลการศึกษาค้นคว้าตัวแปรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการเด็กของการวิจัยครั้งนี้ได้ค่อนข้างชัดเจน

2. การวิจัยครั้งนี้มีการเก็บข้อมูลการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการและความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ ใช้ระยะเวลาทั้งช่วงห่างกัน 1 สัปดาห์ ทำให้ค่าความสัมพันธ์ที่ได้เป็นค่าที่สอดคล้องกับความเป็นจริงคือ ผู้ปกครองจะตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูโดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้ที่ได้รับมาก่อน ซึ่งลักษณะนี้ผู้วิจัยได้พยายามป้องกันการเกิดปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะตอบไปตามแนวโน้มของสังคม (Social desirability)

3. การวิจัยครั้งนี้ได้พยายามนำเอาแบบสังเกตพัฒนาการเด็กมาใช้โดยแบ่งออกเป็นด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรม แม้ว่าจะมีข้อที่นำทางดังอยู่บ้าง ดังที่จะกล่าวต่อไปในหัวข้อข้อจำกัดของการวิจัย หากแต่เป็นแนวทางที่ได้พยายามหาตัวบ่งชี้ (Indicator) ที่สามารถชี้ให้เห็นพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน โดยมีได้เน้นไปที่พัฒนาการทางด้านในด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว เพราะเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันทั้งนักการศึกษาและนักจิตวิทยาว่า พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-สังคม สติปัญญา และจริยธรรมมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน แต่ทว่าแบบประเมินความพร้อมหรือแบบประเมินพัฒนาการของเด็กจำนวนมากที่เน้นการวัดทางด้านสติปัญญา และเป็นไปทางด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งเป็นการประเมินที่ไม่สอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็กและนโยบายการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน

4. การวิจัยครั้งนี้ได้ให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนทั้งรายด้านและโดยรวม ทำให้พบผลสำคัญเกี่ยวกับตัวแปรความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการว่าสามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ในบางด้าน เช่น การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม และจริยธรรม และไม่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ในบางด้าน เช่น ด้านร่างกายและสติปัญญา ผลส่วนนี้จึงมีความสำคัญต่อการศึกษาลักษณะอย่างละเอียดในรายด้าน และยังสามารถนำมาเป็นหลักฐานในการเสนอแนะแนวทางเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการแก่ผู้ปกครอง ทั้งยังสามารถนำมาสรุปผลโดยรวมเพื่อทำให้มองเห็นภาพรวม ๆ ของการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนได้เป็นอย่างดี

- ข้อจำกัดในการวิจัย หมายถึง ลักษณะของการวิจัยซึ่งยังไม่สมบูรณ์แบบ ทั้งนี้เนื่องจากการเลือกวิธีการ ตัวแปรและรูปแบบการวิจัย การตระหนักถึงข้อจำกัดของการวิจัย จะช่วยให้ทราบขอบเขตของความรู้ที่ได้มาและ เป็นพื้นฐานในการ เสนอแนะการวิจัยที่ควรกระทำต่อไปด้วย ข้อจำกัดของการวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้คือ

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผลการวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือการทำนายตัวแปร จึงไม่อาจสรุปความเป็นเหตุเป็นผลได้ เช่น ผลการวิจัยที่พบว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมได้ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่าความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมมีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม อาจบอกได้เพียงแนวโน้มหรือความเป็นไปได้เท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการทำวิจัยเชิงทดลองในแง่ของการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง ซึ่งนอกจากจะสามารถควบคุมตัวแปรที่เกี่ยวข้องได้แล้ว ยังสามารถสรุปความเป็นเหตุเป็นผลได้ชัดเจนอีกด้วย

2. การใช้แบบสังเกตพัฒนาการต้องใช้เวลาในการประเมิน และใช้ผู้ช่วยหลายคน การประเมินโดยผู้ประเมินหลายคนเช่นนี้อาจเกิดความไม่เที่ยงตรงและเป็นมาตรฐานเดียวกันจึงเป็นข้อควรระวังสำหรับผู้ที่ทำการวิจัยโดยใช้แบบสังเกตลักษณะนี้ เพราะผู้วิจัยต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนในหัวข้อที่จะประเมิน และสามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ที่จะใช้แบบประเมินนี้ให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้ทุกคน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลของการวิจัยครั้งนี้ พบผลสำคัญว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะทางด้านอารมณ์-สังคม และด้านจริยธรรม ส่วนด้านร่างกายมีผลต่อพัฒนาการด้านร่างกายโดยตรง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจทั้ง 3 ด้านนี้แก่ผู้ปกครองควรอย่างยิ่งที่จะได้รับการส่งเสริมเพราะทำให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม จากการทบทวนวิจัยภาคสนามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีโอกาสนพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเด็กพบว่า บางครั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ทราบว่า จะต้องปฏิบัติต่อเด็กอย่างไร

จึงจะช่วยส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการที่สมบูรณ์แก่เด็กได้ ดังนั้นการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเด็กอาจเริ่มให้ได้ตั้งแต่ในโรงพยาบาล โดยเริ่มเมื่อมารดาฝากครรภ์ในโรงพยาบาลจนกระทั่งหลังการคลอด และให้ความรู้เป็นระยะ ๆ เมื่อผู้ปกครองพาเด็กมาฉีดวัคซีน ส่วนในสถานที่ศึกษาที่อาจเริ่มให้ความรู้แก่ผู้ปกครองตั้งแต่เริ่มนำเด็กมาเข้าโรงเรียน และอาจมีกิจกรรมระหว่างทางโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ส่วนในชุมชน นอกจากจะส่งเสริมด้วยการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ แล้ว ก็ควรมีแหล่งบริการให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองเด็ก ก่อนวัยเรียนเพื่อช่วยให้คำปรึกษาที่เหมาะสมด้วย

2. จากผลการวิจัยที่ยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ กับพัฒนาการครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของบทบาทของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การนำเสนอผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนแก่บิดามารดา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กในระดับนี้ รวมทั้งเผยแพร่ไปสู่สื่อมวลชนหลาย ๆ ประเภท อาจช่วยให้ผู้ปกครองตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของตนเองที่มีต่อการพัฒนาเด็ก และก่อให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่เหมาะสม ซึ่งจะ เป็นจุดสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงทดลองที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในเรื่องพัฒนาการ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง (ดูข้อจำกัดในการวิจัย ข้อ 1 หน้า 118 เพิ่มเติม)

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่นำมาศึกษาโดยมีความสัมพันธ์ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน จึงไม่อาจศึกษาพัฒนาการแต่ละด้านได้อย่างลึกซึ้งมากนัก จึงควรมีการศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านใดด้านหนึ่ง และเพิ่มตัวแปรที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับพัฒนาการเฉพาะด้านนั้น ๆ โดยการสร้างสมการถดถอยควบคู่ไปกับการวิจัยครั้งนี้ การศึกษาในลักษณะนี้อาจเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้ได้ความรู้ความจริงมากยิ่งขึ้น

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กล้าหาญ นาคเพ็ชร. การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อภาวะโภชนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
ในท้องที่ ตำบลคางพลู อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. ปรินทิพพานิช กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- กานดา ณ กลาง. "พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมอันมีอิทธิพลต่อความเจริญของเด็ก," บทความ
ประกอบหมวดการศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการ. หน่วยการศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ. 2511. เอกสารการนิเทศการศึกษาลำดับที่ 92.
- เกษมสุข เฉลียวศักดิ์. ความเชื่อของบิดามารดาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและความกลัวของเด็ก
ก่อนวัยเรียนใน 4 จังหวัดภาคใต้. ปรินทิพพานิช กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- แก้วตา คณะวรรณ. ความสัมพันธ์ของลำดับการเกิดกับบุคลิกภาพบางด้าน. ปรินทิพพานิช ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510. อัดสำเนา.
- โกศล มีคุณ. จริยศึกษาเพื่อส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และการหยั่งลึกทางสังคม.
ปรินทิพพานิช กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.
อัดสำเนา.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. การดูแลและการใช้
การศึกษาได้ระดับก่อนประถมศึกษา. สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2530.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, กองวางแผนกำลังคน.
การศึกษาเกี่ยวกับเด็กเล็กในประเทศไทย 2516. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2517.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้ : ทฤษฎีและหลัก
สำคัญบางประการ. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2522.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว 2522.

กรุงเทพฯ : ศรีสมบัติการพิมพ์ จำกัด, 2522.

_____. การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : ศรีสมบัติการพิมพ์ จำกัด, 2523.

คณะกรรมการเฉพาะกิจเรื่องการเลี้ยงดูและอบรม. ประมวลผลงานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2526.

คหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์, สมาคม. พัฒนาการของครอบครัวและเด็กฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ : 2514.

✓ จรรยา สุวรรณทัต. ประมวลบทความทางวิชาการที่บรรยายในโอกาสต่าง ๆ ภายในประเทศ พ.ศ. 2511 - 2526. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อุดสาเนา.

_____. แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

จินตนา หมุ่มมั่ง. การอบรมดูแลเด็ก. กรุงเทพฯ : โอเอส พรินติ้งเฮาส์, 2525.

จินตนา เนียมเบี้ย. พัฒนาการทางภาษาคำนจำนวนถ้อยคำและความซับซ้อนของประโยคของเด็กก่อนวัยเรียน. บริษัทยานันท์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อุดสาเนา.

จำลอง รังษชาติ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียนชั้น ม.ศ.ต้น โรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 12. วิทยานันท์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อุดสาเนา.

ฉกาจ ชำยโต. การศึกษาผลของการฝึกอบรมตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา. บริษัทยานันท์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2521. อุดสาเนา.

เฉลิมพล ต้นสกุล. พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของเด็กก่อนวัยเรียนใน
เขตการศึกษา 3. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

ชูจิตต์ พัทธกษณ. การอบรมเลี้ยงดูเด็กในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมตกต่ำในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

ชูศรี หลักเพชร. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่อมั่นในตนเองและคุณธรรม
แห่งพลเมืองดี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2517.

คณัย งามมานะ. ความรู้สึกับผิดชอบ ความอยากรู้อยากเห็นและแรงจูงใจในสัมฤทธิ์ของนักเรียน
ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย กับแบบเอาใจใส่มากเกินไป. ปริญญาโท
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

ดวงเดือน พันธมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.

✕ _____. "วิธีการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะเด็กไทย ตอน 1 ลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ,"
คหเศรษฐศาสตร์. 19 : 35 - 41 ; กุมภาพันธ์, 2519.

✓ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวสุขภาพจิตและ
จริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. รายงานการวิจัยฉบับที่ 24.

✓ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์. จริยธรรมของเยาวชนไทย. สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 21.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่น ๆ. ปัจจัยทางจิตนิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ
มารดาไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2528. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32.

เดช วิโย. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน
ประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ทวี สุรเมธ. ความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดชุมพร. ปรินทิพณ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

หัตถพงษ์ สุนทรพิพิธ. การป้องกันอาชญากรรมชั้นมูลฐานในเด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ ร.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

หัตถเนย์ เมธาคุบต์. อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อบริโภคนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนในตำบล
คอนคั้ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนใน
กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ทิพย์สุดา นิลสินธ์พ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อน
วัยเรียนในเขตกรุงเทพฯ. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

นวลศิริ เปาโรหิตย์ และคนอื่น ๆ. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2526.

น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่น ๆ. คู่มือการศึกษาวิชาพัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ : ศึกษาสัมพันธ์,
2518.

นิภา ทองไทย. หลักสูตรการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนสำหรับพ่อแม่แม่บ้านชุมชนเกษตรกรรม
ชนบท. ปรินทิพณ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2525. อัดสำเนา.

ปัทมธร แก้วล่อง. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบท
ที่มีการอบรมเลี้ยงดูและแบบการคิดแตกต่างกัน. ปรินทิพณ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

✓ บุปผา เผือกผ่อง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียน ม.ศ. ต้น ในโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

ประคินันท์ อุปรมัย. การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
วัดค้อริการพิมพ์, 2524.

✓ ประณต เล็กสวาสดี. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การพึ่งพื่อน พฤติกรรมด้าน
ความเป็นผู้นำและความรู้สึกรับผิดชอบ. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

✓ ปิยารรณ วิรัชชัย. การศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็ก และสุขภาพอนามัยของเด็กก่อน
วัยเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

✓ พงษ์เทพ มั่นสตรง. บทบาทของนักปกครองตามการรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึง
ประสงค์ให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อัดสำเนา.

พรธนิภา สันติพงษ์. การสร้างชุดการสอนเพื่อช่วยนักปกครองเตรียมความพร้อมทางการอ่านแก่
เด็กก่อนวัยเรียนที่ยังไม่พร้อมในการอ่าน. ปรินทิพนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

เพ็ญศรี กาญจนบุรีติ และคนอื่น ๆ. "การเจริญเติบโตของทารกและเด็กก่อนวัยเรียน,"
จ.พ.ส.ท. 56 : 88 - 100 ; กุมภาพันธ์, 2516.

เพ็ญศรี คมสาคร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม
กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและการปรับตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกลุ่มภาคกลางปี
การศึกษา 2524. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2524.

✓ มนต์ชัย คมสาคร. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียน ม.ศ.
ต้น ในโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522. อัดสำเนา.

- มกทาพิทย พัวพาณิชย์. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็ก. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2516.
- มานะ เรืองมิตร. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.
- มีสินทร์ สำเภาเงิน. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชำวาลลี. ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25.
- วรารักษ์ รักวิจัย. การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- วรธกษาม รุ่งพิสุทธิพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- วรรณคดี บัวลาทอง. "ประสบการณ์ทางบ้านที่มีผลต่อความพร้อมในการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน," การวิจัยทางการศึกษา. 17 (1) : 14 - 25 ; 2530.
- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์ และคนอื่น ๆ. การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ในกรุงเทพ. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. รายงานการวิจัยฉบับที่ 29.
- วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมกับความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.

- ✓ วิจารณ์ กมลสุภศล. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความวิตกกังวลและ
ค่านิยมของนักเรียนชั้น ม.ศ.3 ที่นิกัถือศาสนาพุทธและอิสลามในจังหวัดนครราชสีมา.
ปริทัศน์านพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.
อัสสาเนา.
- ✓ วิเชียร ทองนุช. เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู และภูมิหลังทางสังคมต่างกัน. ปริทัศน์านพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัสสาเนา.
- วินัย รังสินันท์. พฤติกรรมการสอนปรมัยศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟิคอาร์ต, 2526.
- ✓ วินิจ เกตุขำ. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับความคิดสร้างสรรค์
ความเป็นผู้นำ และความวิตกกังวลของนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 ในจังหวัดสุโขทัย.
ปริทัศน์านพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515.
อัสสาเนา.
- ✓ วิถี ชิดเชิดวงษ์. การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะนิสัยในการบริโภคและการเจริญเติบโตของเด็ก
วัยก่อนเรียนที่มาจากสภาพครอบครัวต่างกันในจังหวัดนครราชสีมา. ปริทัศน์านพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัสสาเนา.
- ✓ วิภาวัน มุลสถาน. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและควมมีวินัยในตนเอง.
ปริทัศน์านพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2522. อัสสาเนา.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่พิทยา, 2518.
- สมาใจ วิชัยดิษฐ. คู่มือวัดพัฒนาการทางร่างกายและภาวะโภชนาการ. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล, ม.ป.ป.
- ✓ สมัญญา เลียงใส. ความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย สังกัด
กรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร. ปริทัศน์านพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัสสาเนา.

สमान กาเนด. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อการปรับตัวของเด็ก. ปรินทิพ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อัดสำเนา.

✓ เสริมเกียรติ พรหมพยุ. อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินทิพ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. ความรู้ในการเลี้ยงดูบุตรวัยเด็กเล็ก ; ศึกษาเฉพาะมารดาที่คลอดบุตร
คนแรก ที่โรงพยาบาลราชวิถี. ปรินทิพ สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุคูณ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

อารี รัชสินท์. การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมของเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬานไทย,

2524.

_____. การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมของเด็ก. กรุงเทพฯ : จุฬานไทย,

2527.

_____. "บทบาทของพ่อแม่และครูที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก," ครุปริทัศน์. 2 :

48 - 52 ; พฤศจิกายน, 2520.

✓ ไรวรรณ หงษ์เหมือน. ความสัมพันธ์ระหว่างเขานับถวากับนครชนิกาวะ โภชนาการของเด็ก
วัยก่อนเรียนในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันในกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.

✓ อุบลรัตน์ โพธิโกสม. การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์
ของเด็กไทย. ปรินทิพ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

- Baruch, G.K. "Maternal Influence Upon College Woman's Attitudes Toward Women and Work," in Developmental Psychology. 1972.
- Bloom, Benjamin S. Stability and Change in Human Characteristics. New York : John Wiley & Sons Inc, 1964.
- Booker, Bobbye Marie. "The Effects of A Short - Term Parent Education Program on Knowledge of Child Development, Knowledge of Environment Influences, and Varied Support Variables Among Low - income Black Adolescent Single mothers," Education, Adult and Continuing. 1986.
- Bronfenbrenner, Urie " The Changing Family In A Changing World American First?," A Paper Prepared for an International Symposium on Children Families in a Changing World. Munich : P.14 ; November, 1982.
- Bruner, Jerome S. The Process of Education. New York : Vintage books, 1960.
- Dennis, W. & Phillip, Najarian. "Infant Development Under Environmental handicap," Psychological Monograph, General and Applied. 7 : 11, May, 1975.
- Douran, E. "Employment and the Adolescent," The Employed Mothers In America. Chicago : Rand McNally, 1963.
- Erikson, Erik Homburger. Child and Society. New York : Norton and Co., 1950.
- Farkas, Marshall. " Family Organization and Preschool Achievement, " Dissertation Abstracts. 33 : 426 - A ; July, 1972.

- Freud, Sigmund. An Outline of Psychoanalysis. New York : Macmillan, 1949.
- Garett, Henry E. Statistic in Psychology and Education, Vakils, Feffer and Simon Private Bombay, 1966.
- Gesell, Arnold. The First Five Years of Life. London : Met Huen & Co. Ltd., 1964.
- Griffiths. The Abilities of Young Children. University of London Press, 1967.
- Havighurst, R.J. Human Development and Education. New York : Longman, 1953.
- Hoffman, M.L. Carmichael's Manual of child Psychology, 3 rd edition, New York : John Wiley & Sons, 1970. (Moral Development in Mussen, P.H. (ed.) ; Vol. 2).
- Hostter, Phyllis. The child's world. Middlesex, Penguin Books, 1965.
- Hower, J.T. Development of Moral reasoning. New York : Praeger, 1980. Parent Behavior and Moral Education. in Cochrane, D.B., & Manley - Casimir, M. (eds.).
- Hurlock, Elizabeth Bergner. Developmental Psychology. 2 ed. nd. New York : Mc Hill Book Co, 1959.
- _____. Adolescent Development. McGraw - Hill Book Company. Inc., New York, 1967.

- Indehar, V.E. "An Investigation into the Need for Communication Linkages Between Home and School Organization : The Effect of Home Environment Variables on Preschool Children and on Later Reading Achievement," Dissertation Abstracts. 35 : 3299 - A ; December 1974.
- Johansson, B. Criteria of School Readiness. Stockholm : Almqvist and Wiksell, 1965.
- Kerlinger, Fred N. Foundations of behavioral research. 3 rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1986.
- Kohen Raz, Reuven. "Psychobiological Aspects of School Readiness," in Psychobiological Aspect of Cognitive Growth. New York : Academic Press, 1977.
- Kohlberg, L. "Psychometric and Piagetian Measures of Preschool Intellectual Growth," in Readings in Child Development and Relationships. edited by Russell C. Smart and Mollie S. Smart. New York : Macmillan, 1972.
- _____. " Stage and Sequence : The Cognitive Developmental Approach to Socialization," in Handbook of Socialization Theory and Research p. 347 - 480, ed. by D.A. Goslin. New York : Rand McNally and Company, 1969.
- Kohler, Eva - Mari and Kohler, Lennart. "Health and Behavior in Four - Year - Old Children," Acta Paediatr, Scand, 64 : 225 - 233, January - November, 1975.
- Maier Henry W. Three Theories of Child Developments. New York : Harper & Row, 1965.

- Marzollo Jean and L. Loyd, Janice. Learning Through Play. London : Red Wood Burn Limited Trowbridge & Esher, 1972.
- Morrow, William R. and others. " Family Relations of Bright High Achieving and Under - Achieving High School Boys," Child Development. 32 : 500 - 506 ; August, 1961.
- Mussen, Paul H. The Psychological Development of Child. New York : Engle Wood Cliffs, 1963.
- Neter, John and Wasserman, William. Applied Linear Statistical Models. Illinois : Richard D. Irwin, 1974.
- Nie, Norman H. and others. SPSS : Statistical Package for The Social Sciences, 2 nd ed. New Yorl, McGraw - Hill, 1975.
- Opper, Sylvia. Intellectual Development in Thai Children. Doctoral Thesis. Correll University, 1971.
- Piaget, Jean, The Early Growth of Logic in The Child, Classification and Seriation, by Barbel Inhelder and Jean Piaget - trans from the French by E.A. Lunzer and D. Papert. London ; Routledge and kegan Pauld, 1964.
- _____. The Moral Judgement of the Child. New York : The Free Press, 1965.
- Rosberg, Marilee Ann Adamsan. "The Variable of Parent Education Classes in Influencing Attitudes Toward Child Development, Academic expreience and Parent - Child Relations," Education, Early Childhood. 1985.

- Saltzstein, H.D. "Socialinfluence and moral development : A perspective on the role of parents and peers in Lickona, T. (ed.)," in Moral Development and behavior : Theory, research and social issues, New York ; Holt Rinehart and Winston, 1976.
- Sayegh, Y. and William, Dennis. "The Effect of Supplementary Experiences upon the Behavioral Development of Infants in Institutions," Child Development. 36 : 81 - 90, July, 1965.
- Sears, Robert R. Maccoby, Eleanor E. and Lewin, Harry. Patterns of Child Rearing. New York : Peterson and Company, 1957.
- Scarth, L.L. "The Influence of Certain Environment Variables on the School Readiness of Kindergarten Children," Dissertation Abstracts. 33 : 3168 - A ; January 1973.
- Smith, B.O. Stanley, W.O., and Shores, H.J. Fundamental of Curriculum Development. New York : World Book, 1957.
- Staub, E. "To rear a prosocial child : reasoning, learning by doing, and learning by teaching others. in DePalma, D.J., Foley, J.M. (eds.)," in Moral Development : Current Theory and Research. Hillsdale, New Jersey : LEA Publishers, 1975.
- Stuckey, M.F., P.E. McGhee and M.J. McGhee. " Parental - Child Interaction : The Influence of Maternal Employment," Developmental Psychology. 18 : 635 - 644, 1982.
- Victor, Domino Joseph, "A Sociological Analysis of the Relationship of Social Factors to childhood illness," Dissertation Abstracts International. 37 : 5364 - A, February, 1977.

Waldrop, M.F., & Bell, R.Q. "Relation of Preschool Dependency Behavior to Family size and density," in Child Development. 1964.

William, H. Sewell. "Social Class and Childhood Personality," Approach Contexts and Problems of Social Psychology. NewJercy : Prentice Hall, 1964.

הנהגות

ภาคผนวก ก

- แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรทำนายและตัวแปร เกณฑ์
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 10 ตัว
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 3 ตัว
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านร่างกาย
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านสติปัญญา
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านจริยธรรม
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม
เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 11 ตัว
- แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม
เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 17 ตัว

[illegible]

ตาราง 10 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การศึกษาของมารดา (X_5)	.0233	.2384	.0568	.0568	15.9102***	15.9102***

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.8607

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้ ($R^2 \times 100$) = 5.68 (ตัวแปรทำนาย 1 ตัว)

$$R = 0.2384 \quad S.E._{est} = \pm 0.4368$$

** p < .01

*** p < .001

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{15} = 3.8607 + .0233X_5$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{15} = 0.2384Z_5$$

ตาราง 11 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	ความรู้ความเข้าใจด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})	.4863	.2052	.0778	.0778	22.294**	22.294***
2	การศึกษาของมารดา (X_5)	.0153	.1678	.0945	.0166	13.730*	4.842*
3	อายุของมารดา (X_6)	-.0108	-.1376	.1131	.0185	11.137*	5.483*

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.8464

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคมได้ ($R^2 \times 100$) = 11.31 (ตัวแปรทำนาย 3 ตัว)

$$R = 0.3363 \quad S.E._{est} = \pm 0.3973$$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{16} = 3.8464 + .4863X_{11} + .0153X_5 - .0108X_6$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{16} = .2052Z_{11} + .1678Z_5 - .1376Z_6$$

ตาราง 12 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การศึกษาของมารดา (X_5)	.0338	.2566	.0658	.0658	18.6032 ^{***}	18.6032 ^{***}

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.7495

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้ ($R^2 \times 100$) = 6.58 (ตัวแปรทำนาย 1 ตัว)

$$R = 0.2566 \quad S.E._{est} = \pm 0.5865$$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{16} = 3.7495 + .0338X_5$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{16} = 0.2566Z_5$$

ตาราง 13 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	ความรู้ความเข้าใจ ด้านจริยธรรม (X_{13})	.5425	.2114	.0710	.0710	20.182 ^{***}	20.182 ^{***}
2	การศึกษาของ มารดา (X_5)	.0128	.1440	.0863	.0153	12.420 ^{***}	4.3980 [*]
3	ลำดับที่เกิด (X_9)	.0555	.1311	.1034	.0171	10.073 ^{***}	5.0020 [*]

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.3060

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้าน
จริยธรรม ได้ ($R^2 \times 100$) = 10.34 (ตัวแปรทำนาย 3 ตัว)

$$R = .3216 \quad S.E._{est} = \pm 0.3881$$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{16} = 3.3060 + .5425X_{13} + .0128X_5 + .0555X_9$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{16} = .2114Z_{13} + .1440Z_5 + .1311Z_9$$

ตาราง 14 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 10 ตัว

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R ²	R ² _{change}	F	F _{change}
1	ความรู้ความเข้าใจรวม (X ₄)	.7109	.2631	.1185	.1185	35.506 ^{***}	35.506 ^{***}
2	การศึกษาของมารดา (X ₅)	.0136	.1602	.1376	.0191	20.984 ^{***}	5.815 [*]

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.3864

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม ได้ ($R^2 \times 100$) = 13.76 (ตัวแปรทำนาย 2 ตัว)

$$R = .3710 \quad S.E._{est} = \pm 0.3634$$

*** p < .001

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{19} = 3.3864 + .7109X_{14} + .0136X_6$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{19} = .2631Z_{14} + .1602Z_6$$

ตาราง 15 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวม เมื่อใช้ตัวแปรทำนาย 13 ตัว

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	β	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	ความรู้ความเข้าใจ ด้านอารมณ์-สังคม (X_{11})	.6051	.2747	.1246	.1246	37.566***	37.566***
2	การศึกษาของ มารดา (X_5)	.0131	.1540	.1422	.0176	21.795*	5.3984*

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.5076

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของการอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการรวมทุกด้าน
ได้ ($R^2 \times 100$) = 14.22 (ตัวแปรทำนาย 2 ตัว)

$$R = .3771 \quad S.E._{est} = \pm 0.3624$$

$$*** \quad p < .001$$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{X}_{19} = 3.5078 + .6051X_{11} + .0131X_5$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{19} = .2747Z_{11} + .1540Z_5$$

ตาราง 16 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านร่างกาย (X_1)

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน ร่างกาย (X_9)	1.4318	.4009	.1391	.13912	36.684 ^{***}	36.684 ^{***}
2	ความรู้ความเข้าใจ ด้านร่างกาย (X_{10})	1.2920	-.1346	.1565	.0174	20.961 [*]	4.647 [*]

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.9291

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการด้านร่างกาย

ได้ ($R^2 \times 100$) = 15.65 (ตัวแปรทำนาย 2 ตัว) $R = .3965$ $S.E._{est} = \pm 1.4331$ *** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{Y} = 2.9291 + 1.4318X_{15} - 1.2920X_{10}$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{Y_1} = .4009Z_{15} - .1346Z_{10}$$

ตาราง 17 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้าน
อารมณ์-สังคม (Y_2)

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน อารมณ์-สังคม (X_{16})	1.4961	.3909	.1528	.1528	36.802 ^{***}	36.802 ^{***}

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.3117

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม

ได้ ($R^2 \times 100$) = 15.28 (ตัวแปรทำนาย 1 ตัว)

$R = .3909$ $S.E._{est} = \pm 1.4123$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{Y}_2 = 2.3117 + 1.4961X_{16}$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{Y_2} = .3909Z_{X_{16}}$$

ตาราง 18 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านสติปัญญา (y_3)

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน สติปัญญา (X_7)	.9935	.4075	.1660	.1660	48.177 ^{***}	48.177 ^{***}

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 4.3753

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการด้านสติปัญญา

ได้ ($R^2 \times 100$) = 16.60 (ตัวแปรทำนาย 1 ตัว)

$R = .4075$ $S.E._{est} = \pm 1.3293$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{y}_3 = 4.3753 + .9935X_7$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{z}_{y_3} = .4075Z_7$$

ตาราง 19 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการด้านจริยธรรม (Y_4)

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน จริยธรรม (X_{10})	1.0306	.2831	.1102	.1102	25.894 ^{***}	25.894 ^{***}
2	ความรู้ความเข้าใจ ด้านจริยธรรม (X_{13})	1.3730	.1424	.1281	.0179	15.281 ^{***}	4.263 [*]

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 3.3240

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการด้านจริยธรรม

ได้ ($R^2 \times 100$) = 12.81 (ตัวแปรทำนาย 2 ตัว) $R = .3579$ S.E. = ± 1.403 *** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\tilde{Y}_4 = 2.9291 + 1.4318X_{10} - 1.2920X_{13}$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_{Y_4} = .4009Z_{10} - .1346Z_{13}$$

ตาราง 20 แสดงการหากลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม เมื่อใช้
ตัวแปรทำนาย 11 ตัว

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R^2	R^2_{change}	F	F_{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมพัฒนาการ รวม (X_{19})	1.3344	.4611	.2127	.2127	54.826 ^{***}	54.826 ^{***}

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.8528

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการรวม

ได้ $(R^2 \times 100) = 21.27$ (ตัวแปรทำนาย 1 ตัว)

$R = .4611$ $S.E._{est} = \pm 0.9603$

*** $p < .001$

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 2.8528 + 1.3344X_{19}$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_y = .4611Z_{19}$$

ตาราง 21 แสดงการหักกลุ่มตัวแปรทำนายที่มีนัยสำคัญในการทำนายพัฒนาการรวม เมื่อใช้
ตัวแปรทำนาย 17 ตัว

ลำดับที่	ตัวแปรทำนาย	b	B	R ²	R ² _{change}	F	F _{change}
1	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน สติปัญญา (X ₁₇)	.3497	.1871	.1740	.1740	42.759 ^{***}	42.759 ^{***}
2	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน อารมณ์-สังคม (X ₁₆)	.5556	.2016	.2083	.0343	26.576 [*]	8.759 ^{**}
3	การอบรมเลี้ยงดู ที่ส่งเสริมด้าน ร่างกาย (X ₁₅)	.4601	.1848	.2287	.0204	19.868 [*]	5.317 [*]

ค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.7024

รวมร้อยละที่อธิบายความแปรปรวนของพัฒนาการรวม

ได้ ($R^2 \times 100$) = 22.872 (ตัวแปรทำนาย 3 ตัว)

R = .4782 S.E._{est} = ± 0.9552

* p < .05

** p < .01

*** p < .001

สร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y = 2.7024 + .3497X_{17} + .5556X_{16} + .4601X_{15}$$

และสร้างสมการในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\tilde{Z}_Y = .1874Z_{17} + .2016Z_{16} + .1848Z_{15}$$

ภาคผนวก ข

- แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ปกครอง
- แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ
- แบบสังเกตพัฒนาการเด็ก

16 กรกฎาคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ปกครองของ

ดิฉัน นางสาวนันทา แทนธานี กำลังศึกษาในระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ขณะนี้ได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง "การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร" ในการวิจัยครั้งนี้จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากท่านผู้ปกครองนักเรียน โดยจะนำไปวิเคราะห์เพื่อใช้ในการหาแนวทางเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนต่อไป

ดิฉันใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดกรุณาตอบแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูเด็กฉบับนี้ และแบบสอบถามชุดต่อไป ซึ่งจะแจกในสัปดาห์หน้า รวมทั้งสิ้น 2 ชุด ดิฉันขอรับรองว่าการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงจะไม่เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุตรหลานของท่านหรือตัวท่านแต่ประการใด ในทางตรงข้ามจะก่อให้เกิดการปรับปรุงไปสู่แนวทางที่เกิดประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาของบุตรหลานของท่านมากยิ่งขึ้น

เมื่อท่านกรอกแบบสอบถามแล้ว โปรดส่งคืนที่ครูประจำชั้น ภายใน 5 วัน ดิฉันขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนันทา แทนธานี)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

คำแนะนำในการตอบ โปรดเติมคำ หรือขีดถูก (/) ลงบนช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง เกี่ยวกับตัวท่านและครอบครัว คำตอบของผู้ตอบแต่ละท่าน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และนำไปใช้ประโยชน์ในการพิจารณารวมกับคำตอบของผู้อื่นทั้งหมดเท่านั้น

กรุณาตอบทุกข้อคำถาม

ช่องสำหรับผู้วิจัย

1. ท่านเกี่ยวข้องกับเด็กในฐานะที่เป็นอะไรกับเด็ก

2. มารดาเด็ก

① ประกอบอาชีพที่ไม่มีรายได้ (เป็นแม่บ้าน)

② ประกอบอาชีพที่มีรายได้

ถ้าท่านตอบข้อ 2 อาชีพท่านเป็นอาชีพที่ประกอบอยู่

1 ในบ้าน

2 นอกบ้าน

3. สถานภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัวท่าน

① ลาบากมาก

② ลาบาก

③ พอมีพอกิน

④ สบาย

⑤ สบายมาก

4. รายได้ประจำของครอบครัวท่านต่อเดือน (ครอบครัวในที่นี้หมายถึง พ่อแม่ลูกและบุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบของหัวหน้าครอบครัว)

① ต่ำกว่า 4,000 บาท/เดือน

② 4,001 - 9,000 บาท/เดือน

③ 9,001 บาทขึ้นไป/เดือน

5. สมาชิกทั้งหมดในครอบครัวของท่านมี (เป็นสมาชิกที่ใช้รายได้ในข้อที่ 4)

① 9 คนขึ้นไป

② 4 - 8 คน

③ 1 - 3 คน

6. บิดาเด็กจบการศึกษาระดับชั้น

7. มารดาเด็กจบการศึกษาระดับชั้น

8. มารดาเด็กปัจจุบันมีอายุ ปี

9. ผู้กรอกแบบสอบถามปัจจุบันมีอายุ ปี

10. บุตรที่อยู่ในครอบครัวเดียวกันนี้มีจำนวน คน

11. บุตรคนนี้เป็นบุตรคนที่

คำแนะนำในการตอบ ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กแต่ละครอบครัว ต่างมีความคิดเห็นและความเชื่อแตกต่างกันออกไป ทำให้เกิดวิธีการฝึกอบรมเด็กที่ไม่เหมือนกัน แบบสอบถามนี้แต่ละข้อไม่มีคำตอบถูกหรือผิด คำตอบที่ดีที่สุดคือคำตอบที่ท่านได้ปฏิบัติมากน้อยตามความเป็นจริง จึงขอให้ท่านพิจารณาข้อความต่อไปนี้ด้วยความระมัดระวังและเลือกตอบโดยขีด / เพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อความ ซึ่งท่านได้ปฏิบัติเป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกไม่เลือกอาหารมากนักโดยให้ลองรับประทานอาหารชนิดต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ เช่น เนื้อสัตว์ ไข่ นม ผัก ผลไม้					
2.	ลูกถ่ายปัสสาวะรดที่นอนโดยที่ข้าพเจ้ามิได้ดูแลให้ถ่ายปัสสาวะก่อนเข้านอน					
3.	ข้าพเจ้าจัดหาของให้ลูกเล่น เช่น ดินน้ำมัน สี ดินสอ กระดาษ					
4.	ลูกรับประทานอาหารโดยที่ข้าพเจ้ามิได้ดูแลให้ล้างมือก่อน					
5.	ข้าพเจ้าดูแลเรื่องความสะอาดของผมหูลูก					
6.	ข้าพเจ้าดูแลให้ลูกดื่มน้ำที่สะอาด					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็น	ปฏิบัติ	ปฏิบัติเป็น	ปฏิบัติ	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
		ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	
7.	ข้าพเจ้าเปลี่ยนอาหารที่มีคุณค่าใช้ แทนกันได้ เช่น ขนมปังหรือ กล้วยเดี่ยวแทนข้าว เพื่อไม่ให้ลูก รู้สึกเบื่ออาหาร					
8.	ข้าพเจ้าดูแลเรื่องการขับถ่ายของ ลูกให้เป็นเวลา					
9.	ข้าพเจ้าให้ดินสอสีกับลูก เพื่อให้ เขาขีดเขียนเล่นในกระดาษที่จัดให้					
10.	ข้าพเจ้าให้ลูกเข้านอนแต่หัวค่ำ ..					
11.	ข้าพเจ้าตรวจตราความสะอาดของ ร่างกาย หูตา จมูก ให้ลูก					
12.	ลูกล้างเท้าด้วยตนเองโดยข้าพเจ้า เป็นผู้สอน					
13.	เมื่อลูกมีไข้หรือไม่สบาย ข้าพเจ้า ซื้อยาให้ลูกรับประทานโดยมิได้ไป พบหมอ					
14.	ข้าพเจ้าอนุโลมให้ลูกเข้านอนโดย มิได้แปรงฟัน					
15.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักการป้องกัน โรคและหลีกเลี่ยงโรคติดต่อ เช่น ไม่เข้าใกล้คนเป็นหวัดหรือตาแดง					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
16.	ข้าพเจ้าอธิบายให้ลูกเข้าใจถึงสิ่งที่ อาจเป็นอันตราย เช่น ของมีคม ไม้ขีดไฟ ปลั๊กไฟ					
17.	ข้าพเจ้าพูดคุยซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่ ลูกได้พบเห็น					
18.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักนับและหยิบ สิ่งของจำนวนง่าย ๆ เช่น ของ 8 ชิ้น 10 ชิ้น					
19.	ข้าพเจ้าตั้งใจตอบคำถามของลูก เมื่อลูกมีเรื่องสงสัยหรือมีคำถาม					
20.	ข้าพเจ้าพูดคุยและซักถามลูกเกี่ยวกับ สัตว์สิ่งของในสมุดภาพ					
21.	ข้าพเจ้าฟังลูกเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านมา เช่น เมื่อวานไปทำอะไร ไปเที่ยว ที่ไหน เข้าน้ำทำอะไรบ้าง					
22.	ข้าพเจ้าชักชวนให้ลูกสังเกต สิ่งต่าง ๆ รอบตัว					
23.	ข้าพเจ้าสอบถามให้ลูกรู้จักเหตุผลและ ใช้เหตุผลกับลูก					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติน้อยครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
24.	เมื่อลูกโต้แย้งหรือไม่เห็นด้วยอย่างมีเหตุผล ข้าพเจ้ารับฟังอย่างตั้งใจ และพยายามชี้แจงเหตุผลที่ถูกต้อง					
25.	เมื่อพบสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ข้าพเจ้าชี้ชวนให้ลูกดูพร้อมทั้งอธิบาย เช่น รุกินน้ำ ฟ้ายแลบ ฟ้ายผ่า					
26.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักแยกแยะสีต่าง ๆ เช่น สีขาว สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีชมพู					
27.	ข้าพเจ้าแนะนำให้ลูกดูโทรทัศน์รายการสำหรับเด็ก เช่น รายการเสาร์สโมสร์ ผิงน้อย เป็นต้น					
28.	เมื่อมีรูปภาพแปลก ๆ ที่น่าสนใจ ข้าพเจ้าชักชวนให้ลูกดู					
29.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักหัดจับคู่สิ่งที่เหมือนกัน เช่น ภาพเหมือน สีเหมือน รูปร่างเหมือน					
30.	ข้าพเจ้าชี้แนะลูกให้เข้าใจคาบอวก เวลาถ่าย ๆ เช่น เข้า เย็น กลางวัน พรุ่งนี้					
31.	ข้าพเจ้ามีสัญญาที่ให้ไว้กับลูก					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	ปฏิบัติน้อยครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
32.	ข้าพเจ้าให้คำชมเชยลูก เมื่อลูกแบ่งของให้น้องหรือเด็กอื่น ๆ					
33.	ข้าพเจ้าแนะนำให้ลูกรู้จักการทักทายไปวัดโบสถ์หรือสวนมนต์ก่อนนอน					
34.	ข้าพเจ้าให้คำชมเชยเมื่อลูกแสดงความเต็มใจที่จะช่วยเหลือคนอื่น ๆ					
35.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักเอาชนะ ไม่ยอมแพ้ใคร					
36.	เมื่อลูกทำผิดแล้วสารภาพ ข้าพเจ้าลงโทษให้ลาบจำ					
37.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักแบ่งปันสิ่งของที่มืออยู่ให้แก่เด็กอื่น ๆ หรือบุคคลอื่นที่ไม่มี เช่น แบ่งขนมมาให้เพื่อน					
38.	ข้าพเจ้าแก้ไขพฤติกรรมที่ผิด ๆ ของลูกแต่เนิ่น ๆ เช่น สอนให้ลูกพูดความจริงหรือคืนของให้แก่เจ้าของเมื่อไปเอาของผู้อื่นมา เป็นต้น					
39.	ข้าพเจ้าบริจาคอาหารสิ่งของเครื่องใช้เมื่อผู้เดือดร้อนมาขอรับบริจาค โดยทำร่วมกับลูก					
40.	ข้าพเจ้าเผลอพูดเท็จให้ลูกได้ยิน					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
41.	ข้าพเจ้านับสนุนให้ลูกรู้จักการ แข่งขันเพื่อเอาชนะ					
42.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักดูแลความ สะอาดของบ้าน					
43.	ข้าพเจ้าปล่อยให้ลูกรับผิดชอบแทน บ้าง เช่น ให้อาหารสัตว์เลี้ยง หยิบของใช้ให้					
44.	ข้าพเจ้าไม่ลงโทษเมื่อลูกดื้อดิ่ง ไม่ฟังคำสั่งโดยไม่มีเหตุผล					
45.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักตอบแทนเมื่อ ผู้อื่นให้สิ่งของหรือช่วยเหลือ					
46.	เมื่อลูกทำให้เพื่อนโกรธ ข้าพเจ้า ชี้แจงให้ลูกเข้าใจและฝึกให้รู้จัก ขอโทษเพื่อน					
47.	ข้าพเจ้าตีเมื่อลูกโกรธแล้วแสดง อาการโกรธด้วยการนอนกิ้ง เกลือกกับพื้น					
48.	ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้ลูกช่วย ทำงานบ้านง่าย ๆ เช่น เลี้ยงสัตว์ เก็บของเข้าที่ กวาดพื้น รดน้ำต้นไม้					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
49.	เมื่อลูกได้รับการแบ่งปันสิ่งของหรือ ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่น ข้าพเจ้าสอนให้ลูกรู้จักขอบคุณ					
50.	เมื่อลูกทะเลาะกับพี่น้อง เพื่อนหรือ พี่เลี้ยง ข้าพเจ้าลงโทษตามควรแก่ ความผิดโดยชี้แจง เหตุผลให้ลูก เข้าใจ					
51.	ในโอกาสที่จะ ไปพักผ่อนที่อื่น ข้าพเจ้าให้ลูกเลือกสถานที่ได้ว่า จะไปที่ไหน					
52.	เมื่อมีการรอตี ข้าพเจ้าขอให้ผู้อื่น ยอมให้ลูกข้าพเจ้าก่อน					
53.	ข้าพเจ้าปล่อยให้ลูกตักอาหาร รับประทานเอง					
54.	ข้าพเจ้าอาบน้ำ แต่งตัวให้ลูก โดย ไม่ยอมให้ลูกทำเอง เพราะ เป็นการ เสียเวลา					
55.	ข้าพเจ้าลงโทษทันทีเมื่อลูกแสดง ความโกรธหรือปฏิเสธคำสั่งของ ข้าพเจ้า					

ลำดับข้อ	ข้อความ	ปฏิบัติเป็น ประจำ	ปฏิบัติ บ่อยครั้ง	ปฏิบัติเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติ น้อยครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
56.	ข้าพเจ้าปลุกฝังให้ลูกรู้จักฟังคนตรี โดยร้องเพลง ประหมื่อเข้าจังหวะ อย่างง่าย ๆ ได้					
57.	ข้าพเจ้ายกย่องชมเชยในความ สามารถของลูก					
58.	ข้าพเจ้าสอนให้ลูกมีเหตุผลในการ แสดงความกล้า เช่น กลัวผี กลัว ความมืด					
59.	ข้าพเจ้าเห็นว่าลูกยัง เล็กจึงไม่ปล่อย ให้ลูกต้องรอคอยในการทำกิจกรรม ใด ๆ					
60.	เมื่อลูกพูดคำหยาบโดยไม่เข้าใจ ความหมาย ข้าพเจ้าหัวเราะด้วย ความขบขัน					

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

23 กรกฎาคม 2533

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ปกครองของ

เนื่องจกงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร" ที่ดิฉันทำการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจากท่านผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อความต่อเนื่อง แบบสอบถามชุดที่แล้วจะไม่สมบูรณ์ถ้าไม่ได้ข้อมูลในชุดที่ 2 นี้ ดังนั้นจึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามชุดสุดท้ายต่อจากฉบับที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือตอบในสัปดาห์ที่แล้ว

ดิฉันใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้โปรดกรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้โดยขอรับรองว่าการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุตรหลานของท่านหรือตัวท่านแต่ประการใด ในทางตรงกันข้ามจะก่อให้เกิดการปรับปรุงไปสู่แนวทางที่เกิดประโยชน์โดยตรงต่อบุตรหลานของท่านมากยิ่งขึ้น

เมื่อท่านกรอกแบบสอบถามแล้ว โปรดส่งคืนที่ครูประจำชั้นภายใน 5 วัน ดิฉันขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือเป็นอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนันตา แทนธานี)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

คำแนะนำในการตอบ คำถามลํานี้ต้องการทราบเกี่ยวกับความคิดเห็นเรื่อง เด็กของท่านโดยจะมีข้อความให้ท่านพิจารณาว่าท่านเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย เกี่ยวกับข้อความนั้น โดยบุคคลแต่ละคนจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเด็กไม่เหมือนกัน จึงขอให้ท่านเลือกตอบโดยเสรี

ในแต่ละข้อความให้ท่านขีดเครื่องหมายถูก (/) ไว้หน้าข้อความที่ท่านเห็นด้วย และขีดเครื่องหมาย (X) ไว้หน้าข้อความที่ท่านไม่เห็นด้วย แต่ละข้อจะมีคำตอบเพียงถูก (/) หรือผิด (X) อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น กรุณาทำให้ครบทุกข้อ

- _____ 1. การฝึกบินบันไดบ่อย ๆ ของเด็กช่วยให้เด็กสามารถทรงตัวได้ดีขึ้น
- _____ 2. ควรฝึกให้เด็กแปรงฟันเมื่อฟันแท้ขึ้นหมดแล้ว
- _____ 3. พ่อแม่ควรฝึกให้เด็กดูแลความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้าด้วยตนเองได้ แม้ว่าเด็กจะมีอายุเพียง 4 - 5 ปี
- _____ 4. ดินทรายอาจนำเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้จึงควรห้ามเด็กเล่นโดยเด็ดขาด
- _____ 5. ไม่จำเป็นต้องฝึกนิสัยเรื่องความสะอาด กินอยู่หลับนอนแก่เด็กวัยนี้ เพราะโตขึ้นเด็กก็จะทำได้เอง
- _____ 6. เด็กอาจเรียกร้องความสนใจของพ่อแม่ด้วยการไม่ยอมรับประทานอาหาร
- _____ 7. พ่อแม่ควรปล่อยให้เด็กเล่นตัดกระดาษด้วยกรรไกรบ้าง โดยใช้อกรรไกรปลายมน เพราะ เป็นการฝึกการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมือได้ดี
- _____ 8. การเล่นปั้นขี้เป็นเรื่องอันตรายและระวังความปลอดภัยได้ยากจึงไม่ควรปล่อยให้เด็กเล่น
- _____ 9. เมื่อเด็กอยากหัดขีดเขียน ผู้ใหญ่ควรช่วยจับเมื่อเด็กเขียนทุกครั้ง
- _____ 10. การที่เด็กวิ่งมาก ๆ อาจทำให้ตับทรุดได้
- _____ 11. เด็กสามารถรับรู้อารมณ์ของผู้ใหญ่โดยเฉพาะพ่อแม่ได้ง่าย
- _____ 12. พ่อแม่ควรแสดงความโกรธแค้นลงโทษเด็ก เพื่อให้เด็กกลัวจะได้เชื่อฟัง
- _____ 13. การชมเชยเด็กก่อนหน้าเมื่อเด็กทำดีจะทำให้เด็กหลง
- _____ 14. เมื่อเด็กโกรธกัน ผู้ใหญ่ควรเข้าไปห้ามปรามไกล่เกลี่ย

- _____ 15. ผู้ใหญ่ควรเคารพในความแตกต่างของเด็กแต่ละคนโดยการไม่เปรียบเทียบเด็ก
- _____ 16. ความเข้มงวดกวดขันจะทำให้เด็กมีแนวทางชีวิตตามที่พ่อแม่ต้องการ
- _____ 17. เด็กวัย 4 - 5 ปี ยังเล็กเกินกว่าที่จะแต่งตัวด้วยตนเองได้ พ่อแม่ควรทำให้
ทุกครั้ง
- _____ 18. การวางตัวและการแสดงออกทางอารมณ์ของพ่อแม่ เป็นแบบอย่างที่สำคัญ
แก่เด็ก
- _____ 19. ความเข้มงวดกวดขันในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อาจทำให้เด็กพูดติดอ่างได้
- _____ 20. เด็กวัย 4 - 5 ปี ยังเล็กเกินกว่าที่จะหัดรับประทานข้าวด้วยตนเองโดยใช้
ช้อนส้อม
- _____ 21. อาจจะสายเกินไปสำหรับเด็ก ดังนั้นจึงควรเข้มงวดเรื่องการเรียนตั้งแต่วัย
อนุบาล
- _____ 22. ผู้ใหญ่ไม่ควรส่งเสริมให้เด็กเล่นสมมุติ เพราะทำให้เด็กไม่เรียนรู้สภาพความเป็นจริง
- _____ 23. ความอยากรู้อยากเห็นเป็นนิสัยที่ไม่ควรส่งเสริมในวัยนี้
- _____ 24. การปล่อยให้เด็กคุ้ยเขี่ยสิ่งของมาก ๆ อาจจะทำให้เด็กสูญเสียพลังในการคิด
จินตนาการ
- _____ 25. การปล่อยให้เด็กลองผิดลองถูกในเรื่องที่ไม่อันตรายนัก จะช่วยพัฒนาความคิดเด็ก
- _____ 26. เมื่อเด็กถนัดมือซ้ายควรบังคับให้ใช้มือขวา เพื่อจะได้เขียนเหมือนคนอื่น ๆ
- _____ 27. เด็กวัยนี้จะรู้จักใช้เหตุผลเบื้องต้นและพูดให้คนอื่นเข้าใจได้
- _____ 28. ของเล่นเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก
- _____ 29. อุปกรณ์การเรียน เช่น สมุด ดินสอ สี ดินน้ำมันควรให้เด็กใช้เฉพาะที่โรงเรียน
เท่านั้น
- _____ 30. พ่อแม่ควรคุ้ยเขี่ยเป็นเพื่อนกับลูกด้วยทุกครั้ง เพื่อสอดแทรกสิ่งที่เป็นสาระ
- _____ 31. การรักษาสัญญากับเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญมาก
- _____ 32. นิทานหรือการ์ตูนใช้เป็นสื่อที่ส่งสอนให้เด็กเป็นคนดีได้

- _____ 33. เด็กวัย 4 - 5 ปี ทำผิดไม่ควรลงโทษใด ๆ เลย เพราะเด็กยังเล็กเกิดกว่าที่จะเข้าใจได้
- _____ 34. การตามใจเป็นการแสดงความรักที่พ่อแม่พึงมีต่อลูก
- _____ 35. การลงโทษด้วยการตีเหมาะสมกับเด็กที่ก้าวร้าว
- _____ 36. เมื่อเด็กทำความดี พ่อแม่ควรทำเฉย ๆ ไว้ เพราะเด็กจะได้ไม่เลิลง
- _____ 37. เมื่อเด็กสารภาพผิดผู้ใหญ่ควรคว้า เพื่อเด็กจะได้ไม่ทำผิดอีก
- _____ 38. ในบางครั้งพ่อแม่ควรสอนให้เด็กรู้จักเอาตัวรอดโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงผู้อื่น
- _____ 39. เด็กวัย 4 - 5 ปี ก็ควรหัดให้ทำงานเพื่อฝึกความรับผิดชอบ
- _____ 40. เด็กที่เกิดมาดี ไม่ว่าเลี้ยงดูแบบต้งขว้างอย่างไรเด็กก็ดีได้

คำแนะนำในการตอบ คำถามส่วนนี้แต่ละคำถามจะมีตัวเลือกให้ท่านตอบ 4 ตัวเลือก (ก, ข, ค, ง) ตัวเลือกที่ท่านเห็นว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง กรุณาทำเครื่องหมาย (X) หน้าตัวเลือกที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุดเพียงตัวเลือกเดียวเท่านั้น กรุณาทำให้ครบทุกข้อ

1. เด็กวัย 4 - 5 ปี ควรฝึกสอนเรื่องนิสัยและมารยาทในการกินที่ได้อย่างไร
 - ก. สอนไม่ให้ทำอาหารตกหล่นหรือหว่านกระจาย
 - ข. สอนไม่ให้เลือกอาหารมากนัก
 - ค. สอนให้นั่งตัวตรงเวลากินอาหาร
 - ง. สอนไม่ให้ไปสนใจสิ่งอื่น ๆ มากกว่าในระหว่างกินอาหาร
2. อาหารหลักในแต่ละวันสำหรับเด็กเล็ก ควรจะประกอบด้วยอะไรบ้าง
 - ก. เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ และนม
 - ข. ข้าวสุก ไข่ และไขมัน
 - ค. ข้าวสุก ไข่ เนื้อสัตว์ ผลไม้ และนม
 - ง. ข้อ ก. และข้อ ข.
3. หลัคนามัยสำหรับเด็กเล็ก (4 - 5 ปี) ควรปฏิบัติ ข้อใดไม่ถูกต้อง
 - ก. นอนแต่หัวค่ำในที่อากาศโปร่ง ค่ำแต่เช้า
 - ข. แปรงฟันอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง
 - ค. ออกกำลังกายกลางแจ้งทุกวัน
 - ง. กินเนื้อ นม ไข่ ผลไม้ และผักทุกวัน
4. เมื่อเด็กเล็กวัย 4 - 5 ปี อยากเล่นกรรไกร คำตอบในข้อใดเหมาะสมที่สุด
 - ก. ไม่ควรให้เด็กเล่น อธิบายให้เด็กฟังว่าอันตราย
 - ข. เอากรรไกรตลอดจนของมีคมต่าง ๆ ไปเก็บให้มิดชิด
 - ค. หากกรรไกรที่ปลายมนและค่อนข้างทื่อพร้อมด้วยกระดาษให้เด็กตัดเล่น
 - ง. ปลอ่อย่าให้เด็กได้เล่นลองฝึกลองถูกด้วยตนเอง เมื่อเจ็บจะได้รู้จักระวัง

5. เด็กเล่นชอบวิ่งเล่น ปีนป่าย ห้อยโหน ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
 - ก. คอยปรามเด็กไม่ให้เล่นซุกซน
 - ข. ธรรมชาติเด็กกลาย่อมซน จึงควรปล่อยตามใจ
 - ค. ไม่ห้ามเพียงแต่คอยดูแลเรื่องความปลอดภัย
 - ง. ควรหัดให้เด็กมีระเบียบเรียบร้อยระมัดระวังกิริยาแต่เยาว์วัย
6. ถ้าเด็กเล็กขีดเขียนสกปรกบนฝาผนังบ้าน ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
 - ก. สั่งให้เด็กลบรอยขีดเขียนบนฝาผนังออกทั้งหมด
 - ข. ดุและสั่งไม่ให้ขีดเขียนอีกในครั้งต่อไป
 - ค. อธิบายผลเสียแล้วให้กระดาษเพื่อใช้เขียนแทนฝาผนัง
 - ง. ปล่อยให้ขีดเขียนต่อเพราะเป็นธรรมชาติของเด็กต้องซน
7. เด็กเล็กวัย 4 - 5 ปี ควรได้รับประทานอาหารแบบใดจึงจะถูกต้องที่สุด
 - ก. ให้ดื่มแม่เป็นอาหารหลัก มีอาหารอื่น ๆ เป็นอาหารเสริม
 - ข. ให้ดื่มแม่ 1 มื้อ และรับประทานอาหารหลัก 2 มื้อ
 - ค. ให้รับประทานอาหารแบบผู้ใหญ่ครบทุกมื้อ แม่ไม่จำเป็นสำหรับเด็กวัยนี้
 - ง. ให้รับประทานอาหารหลัก 3 มื้อ โดยให้แม่เป็นอาหารเสริมระหว่างมื้อ
8. เมื่อเด็กไม่ยอมนอนกลางวัน ท่านแก้ปัญหาอย่างไร
 - ก. บอกให้นอนเฉย ๆ ก็ได้
 - ข. ทำเป็นไม่สนใจ
 - ค. บังคับให้นอน
 - ง. ให้เด็กไปทำงานแทน
9. เมื่อเด็กเริ่มหัดขีดเขียน คำตอบข้อใดเหมาะสมที่สุด
 - ก. จัดเตรียมกระดาษ ดินสอให้ขีดเขียน
 - ข. สอนเด็กว่าไม่ให้ขีดเขียนตามฝาผนัง
 - ค. เก็บปากกาและดินสอให้มิดชิด เพื่อไม่ให้เด็กเอายากกาไปขีดเขียนตามที่ต่าง ๆ
 - ง. ปล่อยเด็กให้ขีดเขียนอย่างอิสระ เพื่อส่งเสริมจินตนาการ

10. ผู้ใหญ่ควรปฏิบัติอย่างไร เมื่อเด็กชอบเดินขึ้นเดินลงบันไดบ่อย ๆ
- ก. ห้ามปรามเพราะอาจพลัดตกจนเกิดอันตรายได้
 - ข. ตามใจเด็กให้ขึ้นลง ได้โดยผู้ใหญ่อุ้มขึ้นอุ้มลง
 - ค. ตามใจให้เด็กขึ้นลง ได้โดยผู้ใหญ่คอยดูแลระวังอุบัติเหตุทุกที ๆ
 - ง. ปลอมเด็กตามสะดวกถ้าเจ็บตัวเด็กจะ เช็ดเอง
11. เด็กเล็กกำลังเอื้อมมือไปจับถ้วยกาแฟที่ค่อนข้างร้อน ท่านห้ามแล้วเด็กไม่เชื่อ คำตอบที่ถูกต้องที่สุดที่ควรทำคือข้อใด
- ก. รีบจับเด็กอย่าให้จับถ้วยกาแฟ
 - ข. รมักระวังอย่าให้เด็กมีโอกาสสัมผัสกับของร้อน ๆ นั้น
 - ค. ปลอมเด็กอย่าท้ออะไรก็ทำตามใจ
 - ง. จับถ้วยกาแฟไว้ ระวังไม่ให้ของร้อนนั้นหล่นใส่ตัวเด็ก แต่เปิดโอกาสให้เด็กได้จับพอให้รู้ว่าร้อน
12. ข้อใดถูกที่สุด
- ก. เด็กเล็กยากจน จะมีวิธีการแก้ปัญหาได้ดีกว่าเด็กปกติ
 - ข. การสังเกต ทดลอง และคิดหาเหตุผลเป็นวิธีการพัฒนาทางสติปัญญาเด็ก
 - ค. เด็กเล็กยังไม่สามารถเข้าใจสิ่งใด ๆ ยังมีความอยากรู้อยากเห็น และเห็นแก่ตัวอยู่
 - ง. เด็กเล็กสามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาและ เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
13. คำกล่าวที่ว่า การสอนหนังสือในชั้นเด็กเล็กมาก ๆ นั้น เป็นคำกล่าวที่....
- ก. ถูกมากที่สุดเพราะจะได้เรียนเก่งในอนาคต
 - ข. ถูกมากเพราะจะได้เรียนเก่ง เมื่อเข้าชั้น ป. 1
 - ค. ถูกน้อยแต่ถึงอย่างไรก็ควรสอนมาก ๆ เพราะปัจจุบันมีการแข่งขันด้านการเรียนสูง
 - ง. ผิดเนื่องจากการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยนี้ควรส่งเสริมความพร้อมทั้งทางร่างกาย อารมณ์-สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

19. การเริ่มต้นสอนเด็กเล็กอ่านหนังสือนั้น วิธีการสอนในข้อใดถูกต้องที่สุด
- สอนให้อ่านหนังสือโดยเริ่มที่พยัญชนะ ก กา ก่อน
 - หาหนังสือที่มีตัวหนังสือใหญ่ ๆ มาอ่านให้เด็กฟังก่อนนอนทุกวัน
 - เล่นนิทานเนื้อหาสนุกสนานสั้น ๆ ให้เด็กฟังก่อนนอน โดยหานิทาน 4 - 5 เรื่อง เล่าซ้ำไปซ้ำมา
 - อ่านประวัติบุคคลสำคัญ ๆ ในประวัติศาสตร์ให้เด็กฟังเพื่อจูงใจเด็ก
20. กิจกรรมที่เตรียมมาให้เด็กมีความพร้อมในการอ่านก่อนไปโรงเรียนคือกิจกรรมข้อใด
- เล่านิทานให้เด็กฟัง เป็นการเบี่ยงเบนจากนั้นค่อยโยงเข้าสู่สมุดภาพที่มีตัวหนังสือ
 - ไม่ต้องเตรียมอะไร เมื่อเด็กไปโรงเรียนแล้วครูจะสอนให้อย่างถูกต้องเหมาะสมเอง
 - ซื้อหนังสือ ก กา มาให้หัดอ่านที่บ้านก่อน
 - พูดภาษาประจำวันให้เด็กฟัง
21. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เด็กพูด
- เกิดจากความเพ้อฝัน
 - เพื่อความขบขัน
 - เพื่อเรียกร้องความสนใจ
 - เพราะกลัวถูกลงโทษ
22. เมื่อเห็นเด็กเล่นดินทราย เล่นโคลน เล่นน้ำ ค้าคอบในข้อใดที่ควรปฏิบัติที่สุด
- สอนไม่ให้เล่นเพราะสกปรก
 - พาเด็กออกจากดินทรายหรือโคลนที่เด็กเล่นอยู่ที่นั่นเพื่อทำความสะอาด
 - ปล่อยให้เด็กเล่นตามสบายแล้วให้เด็กดูแลตัวเองทุกอย่าง
 - ให้เด็กเล่นต่อไปจนถึงเวลาที่เหมาะสม จึงค่อยพาเด็กไปอาบน้ำชำระทำความสะอาด

23. การปฏิบัติที่ดีที่สุดต่อเด็กที่มึนงงใหม่คือข้อใด
- ก. ระมัดระวังไม่ให้เด็กเข้าใกล้มึนงงใหม่ เพราะอาจทำอันตรายแก่น้องได้
 - ข. ให้ความรักความอบอุ่นแก่พี่มากกว่าน้องและพยายามให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลี้ยงมึนงงใหม่
 - ค. ให้ความรักความสนใจน้องมากกว่าพี่ แล้วอธิบายว่าน้องยังเล็กต้องการความสนใจมากกว่า
 - ง. แสดงความรักเด็กทั้งพี่และน้องเท่า ๆ กัน
24. ข้อควรปฏิบัติที่ดีที่สุดเมื่อเห็นเด็กเล็กเล่นอวัยวะเพศคือข้อใด
- ก. คอยสังเกต สบตาเสมอ ดักเตือน และลงโทษเด็ก
 - ข. ให้อาหารหรือซื้อขนมให้ดูสิ่งอื่น ๆ เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจ
 - ค. ไม่ต้องแสดงความสนใจเลย
 - ง. สอนเด็กว่าอย่าเล่น เพราะจะทำให้ปัสสาวะไม่ออก
25. ท่านคิดว่าการที่เด็กเล่นแล้วทะเลาะกัน ผู้ใหญ่ควรจัดการอย่างไร
- ก. ไม่ต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยว เพราะเด็กจะเรียนรู้ที่จะปรับตัวเข้าหากันเอง การทะเลาะกันเป็นเรื่องธรรมดา
 - ข. ต้องเข้าไปไกล่เกลี่ยเพราะเด็กควรทำความเข้าใจกันและกันได้ดี
 - ค. ควรตัดสินถูกผิดให้ชัดเจน เพื่อเด็กจะได้เข้าใจสิ่งที่ถูกต้อง
 - ง. เข้าข้างผู้ที่ทำถูก ลงโทษผู้ที่ทำผิด
26. ข้อใดที่ผู้ใหญ่ไม่ควรปฏิบัติต่อเด็ก
- ก. ตั้งใจฟังเวลาเด็กพูด
 - ข. ชมเชยผลงานของเด็กบ่อย ๆ
 - ค. ปลอ่ยเด็กให้เล่นอย่างอิสระในบางครั้ง
 - ง. ทำโทษทันทีเพื่อข่มขู่ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์

27. ข้อใดไม่ใช่สาเหตุของเด็กที่มีปัญหาทางสังคม
- มาจากครอบครัวที่ขาดความรับผิดชอบ
 - มาจากครอบครัวที่ขาดความรัก
 - มาจากครอบครัวที่ขาดพี่น้อง
 - มาจากครอบครัวที่เข้มงวดเกินไป
28. เมื่อเด็กอยากแต่งตัวด้วยตนเอง แต่ยังทำให้ไม่คึกัก เช่น ติดกระดุมผิด ผูกเชือกรองเท้าไม่ได้ ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
- คอยช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ
 - ช่วยให้ทั้งหมดเพราะ เด็กยังเล็กเกินไป
 - ปล่อยเด็กให้ทดลองทำเองทั้งหมด
 - ไม่ต้องไปแสดงความสนใจเด็ก
29. เมื่อท่านไปพบเพื่อนหรือญาติซึ่งไม่เคยคุ้นกับเด็ก และขอกอดหรือหอมแก้มเด็ก ท่านควรทำอย่างไร
- บอกให้เด็กยอม
 - ถามเด็กก่อนว่าจะยอมหรือไม่
 - ไม่นำหน้าใกล้เด็กเพราะกลัวติดเชื้อโรค
 - ปล่อยให้เด็กอยู่ด้วยโดยท่านหลบไปไกล ๆ
30. เมื่อเด็กร้องให้อาละวาดโดยขาดเหตุผลที่ควร ท่านควรปฏิบัติอย่างไร
- ปลอบโยนด้วยการหันเหความสนใจ แล้วจึงถามเหตุผล
 - ถามเหตุผลให้ชัดเจนก่อนว่าร้องให้ทำไม
 - ลงโทษก่อนเพื่อให้เด็กเจ็บ แล้วจึงถามเหตุผล
 - ลงโทษทันทีเพื่อมิให้ปฏิบัติอีก

31. เพราะเหตุใดบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก
- เพราะ เด็กรักบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
 - เพราะ เด็กชอบเลียนแบบ
 - เพราะ เด็กเชื่อฟังบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
 - เพราะ เด็กอยู่ใกล้ชิดบิดามารดาหรือผู้ปกครองมากกว่าบุคคลอื่น ๆ
32. เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมแย่งของเพื่อนบ่อย ๆ ท่านควรทำอย่างไร
- ให้คำชมเมื่อเด็กให้ของเพื่อน
 - ใช้เสียงดัง เข้าย่มขู่ให้เลิกทำ
 - ให้การคาดโทษเพื่อเป็นการปราม
 - บอกให้คนใดคนหนึ่งยอม
33. ข้อใดเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้กับเด็ก
- ปลูกฝังให้รู้จัก เอื้อเฟื้อ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์
 - คิดเลขได้เร็ว
 - รู้จักบุคคลที่ควรรู้จักรอบข้าง
 - มีความรู้เรื่องรอบตัวเป็นอย่างดี
34. ทำไมเด็กวัยนี้จึงชอบพูดหรือเล่าอะไรที่เกินความจริงเสมอ
- เด็กอยากมีความสามารถอย่างนั้นจริง ๆ
 - เด็กอยากจะทำให้ผู้ใหญ่เชื่อ เรื่องที่คนโกหกหรือไม่
 - เด็กมีความคิดฝันว่าเป็นได้จริง
 - เด็กพูดเพื่อเรียกร้องความสนใจ
35. เด็กวัย 4 - 5 ปี เมื่อเล่นของเล่นแล้วมักทิ้งไว้ ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร
- เด็กยังเล็ก จึงยังไม่สามารถทำได้ ผู้ใหญ่ควรทำเอง
 - บอกให้เด็กรู้ว่าตนทำทิ้งไว้ภายหลังจากผู้ใหญ่เก็บไปแล้ว
 - คว้าและลงโทษเมื่อเด็กทำทุกครั้ง
 - บอกให้เด็กไปเก็บของเล่นด้วยตนเองทุกครั้ง เพราะ เด็กยังไม่รู้หน้าที่

36. ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร เมื่อเด็กซื้อขนมหรือสิ่งของมาฝากโดยที่มิได้ขอร้อง
- ชมเชยและขอบใจที่เด็กมีน้ำใจ
 - แสดงกิริยาชื่นชมสิ่งของนั้น
 - สั่งไม่ให้ซื้อซ้ำอีก
 - ให้เอากลับไปคืน
37. ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร เมื่อเด็กแบ่งปันของเล่นหรือขนมให้เพื่อน ๆ
- ห้ามปราม
 - คว้าหรือให้เอากลับคืน
 - ส่งเสริมโดยการชมหรือแนะนำให้กระทำตามที่สมควร
 - ทำเฉย
38. ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร เมื่อกำลังทำงานบ้านอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่ (เช่น ซักผ้า กวาดบ้าน ฯลฯ) แล้วเด็กมาขอช่วยทำงานนั้น
- หาสิ่งอื่นที่น่าสนใจมาให้เล่นหรือทำแทนงานนั้น
 - ห้าม ดู หรือขู่ ไม่ให้ยุ่งด้วย
 - ปล่อยให้ทำงานไปเอง
 - สนับสนุนให้กระทำโดยชมหรือสอนให้เรียนรู้งานนั้น
39. ผู้ใหญ่ควรทำอย่างไร เมื่อเด็กปฏิบัติหน้าที่ประจำวันตามที่ได้รับมอบหมายได้เรียบร้อยสม่ำเสมอ
- เฉย ๆ
 - ชมเชยหรือให้รางวัล
 - คอยเตือนไม่ให้ลืมน้ำที่
 - มอบหมายหน้าที่ให้ทำเพิ่มขึ้นอีก

40. ท่านคิดว่าเด็กวัยนี้ควรเสริมสร้างนิสัย ลักษณะใดมากที่สุด

- ก. นิสัยชอบแข่งขันเพราะสภาพสังคมบีบบังคับให้ต้องดิ้นรน
- ข. นิสัยเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ทุกอย่าง เพราะเด็กปัจจุบันมีความต้อ^{ู้}ร^{ู้}นมาก
- ค. นิสัยการให้ความช่วยเหลือร่วมมือกันและกัน เพราะเป็นนิสัยที่เด็กไทยยังไม่พัฒนา
- ง. นิสัยกล้าหาญ กล้าแสดงความต้องการของตนเองออกมาไม่ว่าจะมีผลต่อผู้อื่นอย่างไรก็ตาม

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

คู่มือการใช้แบบสังเกตพัฒนาการเด็ก

แบบสังเกตพัฒนาการเด็กนี้ ใช้สำหรับเด็กวัย 4 - 5 ปี โดยครูประจำชั้นเด็กเป็นผู้สังเกต มีขั้นตอนการใช้ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. อ่านและทำความเข้าใจคู่มือการใช้แบบสังเกตพัฒนาการเด็ก
2. เขียนชื่อและนามสกุลของเด็กลงในแบบบันทึกคะแนน
3. ทำการสังเกตเด็กและบันทึกผลการสังเกตตามขั้นตอนการสังเกตคือ

3.1 ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมหรือความสามารถของเด็กแต่ละคนที่อยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น ขณะที่อยู่ในห้องเรียน สนามเด็กเล่นหรือระหว่างรับประทานอาหาร ซึ่งเป็นประสบการณ์ของครูประจำชั้น ที่ได้รู้จักคุ้นเคยกับเด็กใช้ในการพิจารณาพฤติกรรมของเด็ก ตัวอย่างได้แก่ สังเกตและประเมินการรู้จักใช้ช้อนส้อมในขณะที่เด็กกำลังรับประทานอาหาร การสังเกตการแต่งตัวแบบง่าย ๆ ได้เอง ในขณะที่เด็กเปลี่ยนเสื้อผ้า ภายหลังจากออกกำลังกายหรือนอนพักตอนบ่าย แล้วบันทึกผลการสังเกตโดยแสดง

เครื่องหมาย / เมื่อเด็กสามารถแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถตามที่กำหนด

เครื่องหมาย X เมื่อเด็กไม่สามารถแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถนั้น

ข้อใดที่ไม่แน่ใจให้เว้นไว้

3.2 ข้อที่ยังไม่ได้ทำในข้อ 3.1 ให้ใช้วิธีการดังนี้ให้เด็กแสดงพฤติกรรมหรือความสามารถ เช่น ออกคำสั่งให้เด็กทำ แสดงพฤติกรรมมาให้เด็กดูแล้วให้เด็กทำตาม หรือถามคำถามเด็กโดยตรง แล้วสังเกตเมื่อเด็กตอบคำถาม ตัวอย่างได้แก่ การบอกให้เด็กวาดรูปให้เหมือน การวาดภาพ ให้เด็กดู แล้วให้เด็กวาดภาพตาม ถามเด็กว่าทำอะไรเวลาเหนื่อย ทำอย่างไรถ้ารู้สึกหนาว ทำอย่างไรถ้ารู้สึกหิว แล้วบันทึกผลการสังเกตโดยแสดงเครื่องหมาย / เมื่อเด็กแสดงความสามารถตามที่กำหนดไว้ และแสดงเครื่องหมาย X เมื่อเด็กไม่สามารถแสดงความสามารถนั้น

หมายเหตุ

เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน พฤติกรรมบางอย่างอาจเกิดขึ้นเร็วหรือช้าได้ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ขอให้ท่านครูประเมินแบบสังเกตพัฒนาการเด็กนี้อย่างตรงไปตรงมาตามข้อเท็จจริง

แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านร่างกาย

1. ยืนขาเดียว 10 วินาที ทำได้ $\frac{2}{3}$ ครั้ง
 วิธีการ แสดงให้เด็กดูก่อน โดยครูไม่เกาะอะไรทั้งสิ้น ให้เด็กทำ 3 ครั้ง
 การให้คะแนน 1 1/2 / ถ้ายืนได้นาน 10 วินาที ทำได้ 2 ใน 3 ครั้ง
 1 1/2 X ถ้าเด็กเอนขาหลังก่อน 10 วินาทีมากกว่า 1 ใน 3 ครั้ง
2. เดินถอยหลังปลายเท้าชิดเส้นเท้าหน้า ทำได้ $\frac{2}{3}$ ครั้ง
 วิธีการ แสดงให้เด็กดูวิธีการเดินถอยหลัง โดยให้ปลายเท้าชิดเส้นเท้าหน้า
 เดินประมาณ 8 ก้าว แล้วบอกให้เด็กทำตาม (ครูอาจเปรียบเทียบว่า
 เดินเหมือนเดินถอยหลังตามเส้นเชือก) ถ้าเด็กไม่ทำตามแสดงให้ดูอีกครั้ง
 หนึ่งให้ทำ 3 ครั้ง
 การให้คะแนน 1 1/2 / ถ้าเด็กสามารถเดินถอยหลังเป็นเส้นตรงได้ 4 ก้าวติดต่อกัน โดยที่
 เส้นเท้าจะต้องห่างจากปลายเท้าหน้าไม่เกิน 1 นิ้ว ต้องทำได้ $\frac{2}{3}$ ครั้ง
 1 1/2 X ถ้าเด็กเดินเซหรือเดินถอยหลังติดต่อกันไม่ได้ถึง 4 ก้าว

3. เดินขึ้นบันไดโดยก้าวขาต่อเนื่องกัน
 วิธีการ แสดงให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง
 การให้คะแนน 1 1/2 / ถ้าเด็กก้าวขึ้นบันไดโดยก้าวต่อเนื่องอย่างน้อย 4 ก้าว ขึ้นบันได
 เด็กอาจเกาะกำแพงหรือเกาะราวก็ได้
 1 1/2 X ถ้าเด็กใช้วิธีก้าวซิดหรือก้าวต่อเนื่องไม่ได้ถึง 4 ก้าวขึ้นบันได
4. โยนบอลได้ในระยะที่เหมาะสม
 วิธีการ บอกให้เด็กโยนลูกบอลมาให้ครูในระยะห่าง 3 ฟุต ครูอาจแสดงให้ดูเป็น
 ตัวอย่างว่าทำอย่างไร

การให้คะแนน ให้ ✓ ถ้าเด็กสามารถโยนลูกบอลมาในระยะครูรับได้ ไม่ว่าครูจะรับได้หรือไม่ก็ตาม
ให้ X ถ้าเด็กไม่ยอมโยนมาทางครู แต่โยนไปทางอื่นหรือโยนไม่ถึงตัวครู หรือโยนข้ามศีรษะครูไป

5. รับลูกบอลห่าง 1 เมตรได้

วิธีการ ยืนให้ห่างเด็ก 1 เมตร โยนลูกบอลให้เด็กกะให้อยู่ระหว่างคอและเอวของเด็ก บอกเด็กให้รับลูกบอล ให้ทำ 3 ครั้ง

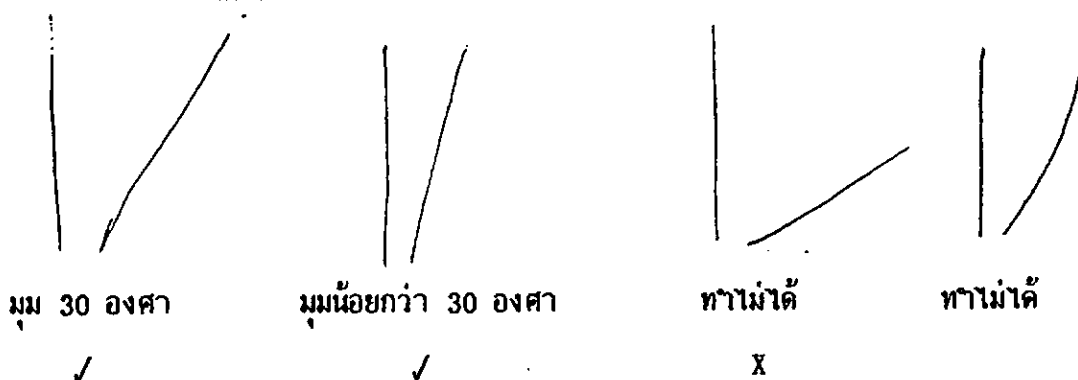
การให้คะแนน ให้ ✓ ถ้าเด็กสามารถรับลูกบอลได้ 1 ใน 3 ครั้ง โดยเด็กอาจใช้มือสองข้างหรืออาจจับลูกบอลที่ปะทะลำตัว แต่จะต้องไม่ใช้ทั้งแขนกอดเอาไว้
ให้ X ถ้าเด็กรับไม่ได้เลยแม้แต่ครั้งเดียว จากการโยน 3 ครั้ง

6. ชีตเส้นทึบม้วนตั้งฉากไม่เกิน 30 องศา

วิธีการ ให้เด็กนั่งในท่าที่สะดวกในการขีดเขียน วางกระดาษคั่นสองข้างหน้า และบอกให้เด็กลากเส้นเหมือนที่ครูทำให้ดู ครูต้องลากให้เด็กเห็นว่าเป็นเส้นตั้งฉากและเส้นเอียง ไม่ต้องจับมือเด็ก

การให้คะแนน ให้ ✓ ถ้าเด็กทำได้ 1 เส้น โดยมีความยาวอย่างน้อย 1 นิ้ว และจะต้องเอียงไม่เกิน 30 องศา เส้นต้องเกือบตรง (ดูตัวอย่าง)

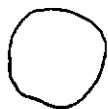
ให้ X ถ้าเด็กลากเส้นตรงและเอียงเกิน 30 องศา หรือเขียนเป็นเส้นโค้ง แทนเส้นตรง

7. วาดรูป ○ ตามแบบ

วิธีการ ส่งกระดาษที่มีภาพวงกลมมาให้เด็กดู ไม่ต้องบอกว่ารูปอะไร และ ไม่ต้องวาดให้ดู บอกแต่เพียงให้เด็กวาดรูปให้เหมือน

การให้คะแนน ให้ ✓ ถ้าภาพเกิดจากเส้นโค้ง เขียนมาบรรจบกัน
ให้ X ถ้าเด็กวาดเป็นวง ๆ หรือวาดไม่ติดต่อกัน

วาดได้

เป็นวง ๆ

ไม่ติดกัน

ให้ ✓

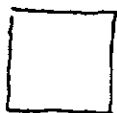
ให้ X

X

8. วาดรูป จ ตามแบบ

วิธีการ ส่งกระดาษที่มีภาพสี่เหลี่ยมจัตุรัสมาให้เด็กดูโดยไม่ต้องเรียกชื่อและ ไม่ต้องวาดให้ดู บอกเด็กให้วาดตามให้เหมือนภาพ

การให้คะแนน ให้ ✓ ถ้าวาดโดยมีมุม 4 มุม มุมอาจเกิดจากเส้นตรงตัดกันก็ได้แต่จะต้องไม่กลมหรือแหลม

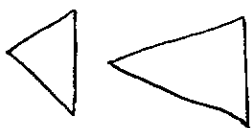
ให้ ✓

ให้ X

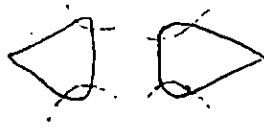
9. วาดรูป ◁ เหมือนแบบ

วิธีการ ส่งกระดาษที่มีภาพสามเหลี่ยมมาให้เด็กดู บอกให้วาดรูปให้เหมือนแบบ
ถ้าเด็กวาดไม่ได้จึงวาดให้ดู โดยไม่ต้องอธิบาย

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กวาดรูปโดยมีมุม 3 มุม เส้นอาจตัดกัน แต่ต้องไม่โค้ง
ให้ X ถ้าเด็กวาดรูปโดยมีมุมโค้ง

ให้ /

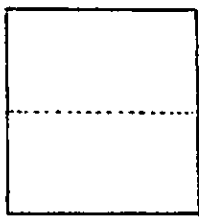
ให้ X

10. พับกระดาษได้ 3 ทบตามแบบ

วิธีการ หยิบกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด $8 \frac{1}{2}$ นิ้ว บอกให้เด็กสังเกตผู้ทดสอบ พับกระดาษตามรอยจุดไข่ปลา 1 ครั้ง และกรีดรอยพับแล้วขอให้เด็กดู ส่องกระดาษที่มีจุดไข่ปลา ลักษณะเดียวกันให้เด็กพับตามตัวอย่าง 3 ทบ

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กสามารถพับกระดาษได้ 3 ทบ ตามรอยจุดไข่ปลาโดยจุดมุมตรงกัน และกรีดรอยพับให้เรียบร้อย ไม่มีลักษณะ

ให้ X ถ้าเด็กพับไม่ได้ตามรอยจุดไข่ปลาหรือพับม้วนเป็นก้อน ๆ

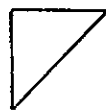
1 ทบ

2 ทบ

3 ทบ

ได้ /

แบบสังเกตพัฒนาการทางด้านการณ์-สังคม

1. รู้จักแข่งขัน

วิธีการ สังเกตการเล่นของเด็กกับเพื่อน ๆ

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กรู้จักออกไปเล่นแข่งขัน อยากเอาชนะ อยากเก่งกว่าคนอื่น ๆ
ไม่ยอมแพ้

ให้ X ถ้าเด็กไม่ยอมเล่นหรือเล่นแบบไม่กระตือรือร้น

2. รู้จักคำนึงถึงความพอใจ ไม่พอใจของเพื่อน

วิธีการ สังเกตเวลาเพื่อนไม่พอใจหรือผู้ใหญ่อุ้มไม่พอใจเด็กทำอย่างไร

การให้คะแนน ให้ / ถ้าแสดงสีหน้าสลด ร้องไห้ หรือยอม

ให้ X ถ้าแสดงความไม่สนใจหรือไม่หยุดยั้งการกระทำที่เพื่อนไม่ชอบ

3. การรู้จักใช้ช้อนส้อม

วิธีการ สังเกตในขณะที่ได้รับประทานอาหารกลางวัน

การให้คะแนน ให้ / เมื่อเด็กจับช้อนส้อมได้ถูกต้องและตักอาหารรับประทานได้ ถึงแม้จะ
หกบ้าง

ให้ X เมื่อเด็กใช้ช้อนส้อมไม่เป็นหรือใช้มือข้างเดียวถือทั้งช้อนและส้อม
ตักอาหาร หรือใช้แค่ช้อนมือเดียวตักอาหาร โดยไม่ใช้ส้อมเลย

4. แกะกระดูกและติดกระดูกได้

วิธีการทดสอบ ให้เด็กทดลองแกะกระดูกและติดกระดูกเสือ 2 เม็ด

การให้คะแนน ให้ / เมื่อเด็กสามารถแกะและติดกระดูกเสือได้อย่างน้อย 2 เม็ดโดย
ไม่ต้องช่วยเหลือ (ถึงแม้จะติดไม่ตรงรูของกระดูกเมื่อนั้น)

5. การแต่งตัวแบบง่าย ๆ ได้เอง

วิธีการทดสอบ สังเกตในการแต่งตัวของเด็กในขณะที่เด็กเปลี่ยนเสื้อผ้า แอนพักตอนบ่าย
(ยกเว้นเสื้อผ้าที่ใส่ยาก เช่น ต้องติดกระดุมหลัง)

การให้คะแนน ให้ / เมื่อเด็กสามารถแต่งตัวได้เอง

ให้ X เมื่อเด็กต้องให้คนอื่นช่วยแต่งตัวให้

6. การเล่นกับเพื่อน

วิธีการ สังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็ก

การให้คะแนน 1 ให้ / เมื่อเด็กเล่นร่วมกับคนอื่นอย่างมีปะทะสัมพันธ์ เช่น เล่นซ่อนหา เล่นไล่จับ

1 ให้ X ถ้าเล่นเป็นแบบวิ่งตามกันเฉย ๆ โดยไม่ได้เล่นด้วยกัน

7. รู้จักผลัดเปลี่ยนในการเล่น

วิธีการ สังเกตการเล่นของเด็กกับเพื่อน ๆ เช่น เล่นไม้สั้น ของเล่น

การให้คะแนน 1 ให้ / ถ้าเด็กเล่นอยู่อย่างมีกติกา รู้จักเปลี่ยนกันเล่น

1 ให้ X ถ้าเด็กเล่นอย่างไม่มีกติกา ไม่รู้จักผลัดเปลี่ยน

8. สนใจทำงานร่วมกับผู้ใหญ่

วิธีการ สังเกตหรือถามบิดามารดาว่า เด็กรู้จักสนใจทำงานหรือไม่

การให้คะแนน 1 ให้ / ถ้าเด็กรู้จักอยากช่วยเหลือ เช่น ปลุกดอกไม้ กวาดพื้น ช่วยเก็บของ ชักผ้า พับผ้า เป็นต้น

1 ให้ X ถ้าเด็กไม่เคยแสดงความสนใจเลย

9. การรู้จักชื่อและนามสกุลของตัวเอง

วิธีการ ถามเด็กว่าหนูชื่อจริงชื่ออะไร นามสกุลอะไร

การให้คะแนน 1 ให้ / เมื่อเด็กบอกชื่อ นามสกุลของตัวเองได้ถูกต้อง

1 ให้ X เมื่อเด็กบอกผิดหรือบอกไม่ได้ หรือบอกได้แต่ชื่อ บอกนามสกุลไม่ได้ หรือบอกได้แต่เพียงชื่อเล่น

10. การรู้จักอายุของตัวเอง

วิธีการ ถามเด็กว่าขณะนี้อายุเท่าไร

การให้คะแนน 1 ให้ / เมื่อเด็กตอบได้ว่าตนเองอายุเท่าไร

(โดยบอกเป็นเพียงจำนวนปีไม่จำเป็นต้องบอกจำนวนเดือนหรือวัน)

1 ให้ X เมื่อเด็กบอกอายุของตนเองผิดหรือบอกไม่ได้

แบบสั่ง เกิดพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

1. ทำตามคำสั่งถูกต้อง 2/3 ครั้ง

วิธีการ ผู้ทดสอบบอกให้เด็กทำตามคำสั่งนี้

"ส่งไม้ให้ครูก่อนหนึ่งซีกะ"

"วางไม้ลงบนโต๊ะ"

"หยิบไม้ที่อยู่บนโต๊ะขึ้นมาแล้วนำไปวางที่พื้น"

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กทำได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 คำสั่ง

ให้ x ถ้าเด็กทำได้ถูกต้องเพียง 1 ใน 3 คำสั่งหรือทำไม่ถูกต้องเลย

2. เข้าใจคำบุพบทถูกต้อง 2/3

วิธีการ ผู้ทดสอบบอกให้เด็กทำตามคำสั่งต่อไปนี้ บอกทีละคำสั่ง แต่ละคำสั่งครูส่งก่อนไม่ว่าให้เด็กทุกครั้ง

"วางก้อนไม้บนโต๊ะ"

"วางก้อนไม้ใต้โต๊ะ"

"วางก้อนไม้ข้างหน้าเก้าอี้ที่หนึ่ง"

การให้คะแนน ให้ / ถ้าทำได้ถูกต้อง 2/3 ครั้ง ไม่ต้องแก้ไขถ้าเด็กทำไม่ถูกต้อง

ให้ x ถ้าเด็กทำได้ถูกต้องเพียง 1/3 ครั้งหรือทำไม่ถูกต้องเลย

3. รู้จักแยกซ้าย ขวา

วิธีการ บอกให้เด็กยกแขนตามคำสั่งทีละคำสั่ง ซ้าย ขวา ซ้าย

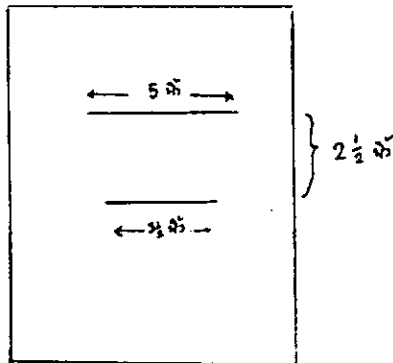
การให้คะแนน ให้ / ถ้ายกแขนได้ถูกต้องทุกครั้ง

ให้ x ถ้าเด็กทำถูกต้องน้อยกว่า 3 คำสั่ง

4. ชี้นิ้วที่ยาวกว่า .

วิธีการ ส่งกระดาษที่มีเส้นตรงสองเส้นให้เด็กดู แล้วถามว่าเส้นไหนยาวกว่ากัน
 หลังจากที่ได้ชี้เส้นยาวแล้ว ให้หมุนกระดาษลงและถามซ้ำ ทำเช่นนี้
 อย่างน้อย 3 ครั้ง (ดูรูปภาพประกอบ)

กระดาษ เอ 5

การให้คะแนน 1 ให้ / ถ้าเด็กชี้เส้นที่ยาวกว่าได้ถูกต้องทั้ง 3 ครั้ง
 1 ให้ x ถ้าเด็กชี้เส้นที่ยาวกว่าได้ถูกต้องน้อยกว่า 3 ครั้ง

5. ขานชื่อวันในสัปดาห์ได้

วิธีการ 1 ให้ถามคำถาม "วันนี้วันอะไร"

การให้คะแนน 1 ให้ / ถ้าขานชื่อวันได้ แม้จะไม่ต้องกับความจริง
 1 ให้ x ถ้าเด็กไม่สามารถขานชื่อวันได้

6. เข้าใจคำว่า หนา น้อย หิว ถูกต้อง 2 ใน 3

วิธีการ 1 ถามคำถามเด็กดังนี้

"ทำอะไรเวลาเหนื่อย" (ไปนอน นั่งลง พักผ่อน)

"ทำอะไรถ้ารู้สึกหนาว" (สวมเสื้อกันหนาว เข้าบ้าน ห่มผ้า)

"ทำอะไรถ้ารู้สึกหิว" (กินข้าว กินกล้วยเตี๋ย ขอบะโรมากิน)

ถ้าเด็กตอบในลักษณะที่เข้าใจแต่ไม่ได้แก้ปัญหา เช่น หนาว....สั่น

ครูถามย้ำว่า ทำอย่างไรจึงหายหนาว ทำอย่างไรจึงหายหิว เป็นต้น

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กตอบถูกต้องตามที่กำหนดหรือความหมายแสดงว่าเด็กเข้าใจคำถาม โดยตอบได้ 2 ใน 3 คำถาม

ให้ X ถ้าเด็กตอบได้เพียง 1 คำถามหรือตอบไม่ได้เลย หรือตอบในความหมายที่แสดงว่าเด็กแก้ปัญหาไม่ได้ เช่น "ทำอย่างไรถ้ารู้สึกหนาว" เด็กตอบว่า (หนาว...สั่น) แม้ว่าครูจะถามย้ำว่าทำอย่างไรจึงจะหายหนาวแล้วก็ตาม

7. รู้จักสีต่าง ๆ ถูกต้อง 3 ใน 4 สี

วิธีการ วางก้อนไม้สีแดง น้ำเงิน เขียว และเหลือง บนโต๊ะหน้าเด็ก บอกเด็กให้ชี้หรือหยิบก้อนไม้สีแดง น้ำเงิน เขียว เหลือง ถ้าเด็กหยิบส่งให้ครู จะต้องวางกลับคืนก่อนที่จะบอกให้เด็กหยิบสีต่อไป ไม่ต้องบอกเด็กว่าทำถูกหรือผิด และไม่ต้องการซื้อสีจากเด็ก

การให้คะแนน ให้ / ถ้าทำได้โดยตอบถูกต้อง 3 ใน 4 สีหรือมากกว่า

ให้ X ถ้าตอบได้ถูกน้อยกว่า 3 ใน 4 ครั้ง

8. บอกชื่อได้ 4 สี

วิธีการ ครูหยิบก้อนไม้สีแดง ขาว เหลือง เขียว มาทีละก้อน แต่ละก้อนที่หยิบมาให้เด็กดูแล้วถามว่า "นี่เป็นสีอะไร" เมื่อเด็กตอบไม่ต้องบอกว่าถูกหรือผิด ให้ถามสีของก้อนไม้ก้อนถัดไปเลย

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กทำได้ถูกต้อง 3 ใน 4 สี

ให้ X ถ้าเด็กตอบผิดตั้งแต่ 1 ครั้งหรือมากกว่า

9. บอกคำตรงข้ามถูกต้อง 2 ใน 3

วิธีการ ต้องมั่นใจว่าเด็กกำลังฟังครูพูด (พูดทีละประโยค รอจังหวะให้เด็กตอบคำถามด้วย)

"ไอห้วน น้ำแข็ง...." (เย็น, หนาว, แข็ง)

"แม่เป็นผู้หญิง พ่อเป็น" (ผู้ชาย)

"ม้าตัวโต ลูกหนูตัว" (เล็ก, จี๋, จ้อย)

แต่ละคำถามซ้ำได้ 3 ครั้ง ถ้าจำเป็น

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กตอบถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง ตามคำตอบในวงเล็บหรือคำที่มีความหมายเดียวกัน

ให้ X ถ้าเด็กตอบถูกน้อยกว่า 2 คำตอบ

10. หมายความว่าของคำถูกต้อง 3 ใน 4 คำ

วิธีการ ต้องมั่นใจว่าเด็กกำลังฟังครูพูดก่อน แล้วจึงพูดว่า "ครูกำลังจะพูดอะไรให้ฟัง หนูลองบอกซิว่ามันเป็นอย่างไร" แล้วถามทีละคำถาม "ลูกบอลกลิ้งย ตะกร้า แปรงสีพื้น"

การให้คะแนน ให้ / ถ้าตอบถูก 3 ใน 4 ในความหมายของ 1. ประโยชน์ 2. รูปร่าง 3. ที่มาจากอะไร 4. ประเภทของวัตถุสิ่งของนั้น เช่น กลิ้งย ผลไม้ แต่จะไม่ให้คะแนน ถ้าบอกสีเหลืองหรือเปลือกกลิ้งย

แบบสังเกตพัฒนาการด้านจริยธรรม

1. รู้จักแบ่งของเล่นให้เพื่อน

วิธีการ นำของเล่นหลาย ๆ อย่างประมาณ 5 - 6 ชิ้น ให้เด็กบอกให้เด็กนำไปเล่นกับเพื่อนซึ่งไม่มีของเล่น แล้วสังเกตพฤติกรรมของเด็กเกี่ยวกับการแบ่งของเล่นให้เพื่อน

การให้คะแนน ให้ / เมื่อเด็กแบ่งของเล่นให้เพื่อนอย่างน้อย 1 ชิ้น ในขณะที่เล่นอยู่กับเพื่อน

ให้ X เมื่อเด็กไม่ยอมแบ่งของเล่นให้เพื่อนหรือเมื่อได้รับของเล่นแล้วครูบอกให้นำไปเล่นกับเพื่อนก็ไม่ยอมไป แต่นำของเล่นไปเล่นคนเดียว

2. การเก็บของเล่น

วิธีการ ครูบอกให้เด็กไปหยิบลูกบอลหรือของเล่นโรงเรียนมาเล่นด้วยกัน แล้วเก็บเข้าที่เมื่อเลิกเล่น แล้วสังเกตว่าเด็กทำอย่างไรกับลูกบอลหรือของเล่นนั้นเมื่อเล่นเสร็จแล้ว

การให้คะแนน ให้ / เมื่อเด็กมีความสนใจทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ
ให้ x ถ้าเด็กไม่ให้ความสนใจทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายหรือทำไม่เสร็จ
แล้วทิ้งไปก่อน

8. รับผิดชอบต่อคำสั่งของครู

วิธีการ สั่งให้เด็กนำอุปกรณ์หรือเตรียมตัวสำหรับการเรียนในวันถัดไป เช่น
พรุ่งนี้จะเรียนเรื่อง วงกลม ให้เด็ก ๆ ไปหาคำตอบมาว่า สิ่งใดบ้างที่มี
ลักษณะเป็นรูปวงกลม หรือเรียนเรื่องผลไม้ ให้เด็ก ๆ เตรียมบอกชื่อ
ผลไม้มาคนละ 3 ชื่อ

การให้คะแนน ให้ / เมื่อวันรุ่งขึ้นเด็กได้เตรียมตัวตามที่สั่งไป
ให้ x เมื่อเด็กบอกว่าลืมหรือไม่ได้เตรียมมา

9. รู้จักรับสารภาพเมื่อทำผิด

วิธีการ สังเกตเด็กเมื่อห้ามเด็กส่งเสียงดัง แล้วเด็กยังคงส่งเสียงดังหรือเด็กทำผิด
กฎของห้องเรียน ครูถามว่า "ใครทำผิดให้ยกมือขึ้น"

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กยอมรับสารภาพ
ให้ x ถ้าเด็กไม่ยอมรับสารภาพ

10. ไม่รังแกผู้อื่น

วิธีการ สังเกตเด็กเมื่อเล่นกับเพื่อน

การให้คะแนน ให้ / ถ้าเด็กเล่นกับเพื่อนด้วยดีไม่รังแกหรือเอาเปรียบเพื่อน
ให้ x ถ้าเด็กรังแกหรือเอาเปรียบเพื่อน

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย

ชื่อ-สกุล พฤติกรรมที่สังเกต							
1. ยืนขาเดียว 10 วินาที 2/3 ครั้ง							
2. เดินถอยหลังปลายเท้าชิดเส้นเท้า 4 ก้าว							
3. เดินขึ้นบันไดก้าวขาต่อเนื่อง 4 ก้าว							
4. โยนบอลห่าง 3 ฟุตได้							
5. รับบอลห่าง 1 เมตรได้							
6. ชีตเส้นทแยงมุม 30 องศา							
7. วาด ○ ตามแบบ							
8. วาด □ ตามแบบ							
9. วาด △ ตามแบบ							
10. พับกระดาษได้ 3 ทบ							

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านอารมณ์-สังคม

ชื่อ-สกุล พฤติกรรมที่สังเกต						
1. รู้จักแข่งขัน						
2. คำนึงถึงความไม่พอใจของเพื่อน						
3. รู้จักใช้ข้อต่อรอง						
4. แยกแยะและคิดกระตุกเองได้ 2 เม็ด						
5. แต่งตัวแบบง่าย ๆ ได้						
6. เล่นกับเพื่อน						
7. รู้จักผลัดเปลี่ยนนาการเล่น						
8. สนใจทำงานร่วมกับผู้อื่น						
9. รู้จักชื่อและนามสกุลของตัวเอง						
10. รู้จักอายุของตัวเอง						

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ชื่อ-สกุล พฤติกรรมที่สังเกต						
1. ทำตามคำสั่งถูกต้อง 2/3 คำสั่ง						
2. เข้าใจบทบาทถูกต้อง 2/3						
3. รู้จักแยกซ้ายขวา						
4. ชี้เส้นที่ยาวกว่า						
5. ชานชื่อนานับลำดับได้						
6. เข้าใจคำว่าหนา เทียบ หิว 2 ใน 3						
7. รู้จักสี 3 ใน 4 สี						
8. บอกชื่อสีได้ 4 สี						
9. บอกคำตรงข้ามได้ 2 ใน 3						
10. รู้ความหมายของคำได้ 3 ใน 4						

แบบประเมินพัฒนาการทางด้านจริยธรรม

ชื่อ-สกุล พฤติกรรมที่สังเกต						
1. รู้จักแบ่งของเล่นให้เพื่อน						
2. รู้จักเก็บของเล่น						
3. ประพฤติตัวตามระเบียบของชั้นเรียน						
4. ช่วยงานเมื่อได้รับคำสั่ง						
5. รู้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองหรือของผู้อื่น						
6. รู้จักรอคอยผู้อื่น						
7. เล่นหรือทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ						
8. รับผิดชอบต่อคำสั่งครู						
9. รู้จักสารภาพเมื่อทำผิด						
10. ไม่รังแกผู้อื่น						

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 10110

1 สิงหาคม 2533

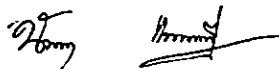
เรื่อง ขอบพระคุณในความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยดิฉัน นางสาวนันทา แทนธานี นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในกรุงเทพมหานคร" ในการนี้ดิฉันได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์มายังโรงเรียนนี้ บัดนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลได้เสร็จสิ้นลงแล้วด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากทางโรงเรียนของท่าน

ดิฉันขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ประจำชั้นอนุบาล 1 ทุกท่าน ที่ได้กรุณาประเมินแบบสังเกตพัฒนาการเด็กและเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นแนวทางในการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนได้ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวนันทา แทนธานี)

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ภาคผนวก ค

- แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
(ฉบับก่อนการปรับปรุง)
- แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ
เรื่องพัฒนาการ แบบถูกผิด (ฉบับหลังการปรับปรุง)
- แสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ
เรื่องพัฒนาการ แบบเลือกตอบ (ฉบับหลังการปรับปรุง)
- แสดงค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินของแบบสังเกตพัฒนาการ
(ฉบับก่อนการปรับปรุง)
- วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
- วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ
- วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสังเกตพัฒนาการ

ตาราง 22 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู
(ฉบับก่อนการปรับปรุง)

ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	P	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	P	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก (r)	P
1	.4787	.000	21	.6591	.000	41	.4834	.000
2	.5599	.000	22	.7316	.000	42	.2706	.001
3	.4870	.000	23	.5157	.000	43	.2247	.029
4	.4741	.000	24	.5173	.000	44	.3798	.001
5	.4486	.000	25	.5933	.000	45	.2597	.014
6	.4583	.000	26	.6169	.000	46	.3311	.002
7	.4364	.000	27	.4412	.000	47	.3578	.001
8	.5849	.000	28	.5804	.000	48	.4541	.000
9	.4258	.000	29	.6777	.000	49	.5317	.000
10	.4153	.000	30	.5458	.000	50	.2265	.028
11	.6823	.000	31	.2938	.006	51	.2781	.009
12	.4047	.000	32	.4389	.000	52	.1992	.047
13	.4192	.000	33	.3292	.002	53	.4003	.000
14	.6293	.000	34	.2204	.034	54	.2418	.019
15	.5369	.000	35	.2818	.008	55	.2675	.012
16	.4237	.000	36	.2608	.013	56	.2309	.025
17	.6515	.000	37	.2101	.038	57	.5002	.000
18	.2883	.007	38	.2271	.028	58	.5447	.000
19	.5717	.000	39	.2905	.007	59	.2643	.012
20	.6012	.000	40	.3866	.000	60	.2294	.026

Reliability = 0.7681

ตาราง 23 ตารางแสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ
เรื่องพัฒนาการ แบบถูกผิด (ฉบับหลังการปรับปรุง)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.50	.4236	21	0.78	.5168
2	0.77	.5039	22	0.66	.5709
3	0.87	.3218	23	0.76	.5353
4	0.67	.5933	24	0.38	.2556
5	0.87	.3883	25	0.89	.3670
6	0.66	.3969	26	0.51	.4756
7	0.87	.4974	27	0.77	.5197
8	0.47	.5764	28	0.88	.4658
9	0.71	.4720	29	0.88	.5066
10	0.81	.4834	30	0.87	.4003
11	0.85	.3946	31	0.87	.5312
12	0.75	.5228	32	0.88	.4328
13	0.78	.4986	33	0.87	.4733
14	0.26	.4230	34	0.79	.4376
15	0.85	.4117	35	0.60	.6302
16	0.60	.6575	36	0.79	.5694
17	0.81	.5586	37	0.60	.6014
18	0.88	.3842	38	0.73	.4606
19	0.42	.4936	39	0.86	.4391
20	0.79	.4984	40	0.83	.4999

Reliability = 0.8609

ตาราง 24 ตารางแสดงค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจ
เรื่องพัฒนาการ แบบเลือกตอบ (ฉบับหลังการปรับปรุง)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.27	.3194	21	0.35	.5017
2	0.61	.5299	22	0.50	.5970
3	0.50	.4046	23	0.42	.5008
4	0.69	.5266	24	0.44	.5389
5	0.65	.5981	25	0.37	.4248
6	0.87	.3711	26	0.75	.4653
7	0.83	.3300	27	0.57	.5558
8	0.70	.3543	28	0.87	.3539
9	0.80	.3449	29	0.73	.3362
10	0.52	.5905	30	0.53	.4630
11	0.87	.4609	31	0.27	.2930
12	0.81	.4098	32	0.49	.5195
13	0.88	.3948	33	0.87	.3743
14	0.74	.3852	34	0.56	.5484
15	0.76	.5404	35	0.88	.3106
16	0.60	.5342	36	0.83	.4141
17	0.64	.4469	37	0.84	.4172
18	0.69	.3097	38	0.83	.4456
19	0.35	.5527	39	0.71	.5436
20	0.44	.5660	40	0.57	.6207

Reliability = 0.8408

ตาราง 25 แสดงค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมินของแบบสังเกตพัฒนาการ
(ฉบับก่อนการปรับปรุง)

ข้อที่	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์-สังคม	ด้านสติปัญญา	ด้านจริยธรรม
1	1.00	.4750	.8416	.6892
2	.8839	1.00	1.00	.9083
3	ปรับปรุง	.8062	1.00	1.00
4	.7947	.6689	1.00	1.00
5	ปรับปรุง	1.00	ปรับปรุง	.7156
6	1.00	.5534	ปรับปรุง	.8944
7	1.00	.4670	1.00	.6742
8	.5516	.5477	.9014	.8165
9	.7077	1.00	.9083	.8416
10	.6111	1.00	1.00	.7670

ความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน = .9706

ตาราง 26 วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย</u> หมายถึง การที่ผู้ปกครองส่งเสริมความเจริญเติบโต ความแข็งแรงของร่างกายเด็ก ด้วยการ ดูแลความสะอาดของร่างกายและฝึกให้เด็กรู้จักรักษา ความสะอาดของอวัยวะต่าง ๆ รู้จักปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างมีสุขนิสัยที่ดี เช่น รู้จักการแปรงฟัน/ล้างมือ/ล้างเท้า ฝึกขับถ่ายให้เป็นเวลา/และพักผ่อนอย่าง อย่างเพียงพอวิธี ดูแลและฝึกให้เด็กรู้จักเลือกรับประทานอาหาร ที่มีประโยชน์ รู้จักหลีกเลี่ยงและป้องกันตัวจากการเกิดโรค และนำเด็กไปตรวจรักษาทุกครั้งที่ป่วย รวมทั้งการส่งเสริมการทำงานของกล้ามเนื้อ ด้วยการจัดหาอุปกรณ์ เช่น ดินน้ำมัน ดินสอสี ให้เด็กเล่น	5,11 14,4,21 2,8 10 1,6,7 15 13 3,9	2 1,1,1 2 1 3 1 1 2
	ข้อ 1 ถึงข้อ 15	รวม 15 ข้อ

ตาราง 26 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการ</u> <u>ด้านอารมณ์-สังคม</u> หมายถึง การที่ผู้ปกครองดูแลฝึกฝนให้เด็กรู้จัก ปฏิบัติต่อผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตาม ความสามารถ	48,53,54	3
รู้จักปรับตัว เข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ทั้งการเล่น และการทำงาน ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น	50,52,59,60	4
รู้จักปฏิบัติตามมารยาททางสังคมง่าย ๆ เช่น รู้จัก ขอบคุณ ขอโทษ	46,49	2
ปลุกฝังให้เด็กกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง และสร้างสรรค์	51,55,57	3
รู้จักรักและชื่นชมในธรรมชาติและคนตรี ฝึกให้รู้จักเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกถึง	56	1
ความโกรธอย่างรุนแรงมาเป็นพฤติกรรมที่ยอมได้ รวมทั้งฝึกสอนไม่ให้เด็กกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว	47	1
เช่น กลัวผี กลัวความมืด	58	1
	ข้อ 46 ถึงข้อ 60	รวม 15 ข้อ

ตาราง 26 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>การอบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา</u>		
หมายถึง การที่ผู้ปกครองส่งเสริมให้เด็กมีเชาวน์ ไหวพริบ เฉลียวฉลาด ด้วยการฝึกให้เด็กรู้จัก ความหมายของคำและช่วยให้เด็กรู้จักใช้ภาษา ได้ถูกต้องตามวัย	26	1
ให้ความสนใจฟังความคิดเห็นตลอดจนปัญหาหรือ ความสงสัยของเด็ก	20,21,24	3
ตอบคำถามหรือแนะนำให้เด็กได้เข้าใจถูกต้อง ตามเหตุผลง่าย ๆ	19,23	2
สอนให้เด็กรู้จักระมัดระวังตัวจากสิ่งที่เป็น อันตรายในชีวิตประจำวัน	16	1
ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ตามความเหมาะสม	17,22,25	3
ส่งเสริมให้เด็กดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ จัดหาอุปกรณ์และสื่อที่จะช่วยให้เด็กได้เกิด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	27	1
สอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำที่ใช้บอก เวลาต่าง ๆ	28,29	2
สอนให้เด็กรู้จักนับ และหยิบสิ่งของจำนวนง่าย ๆ ได้	30	1
	18	1
	ข้อ 16 ถึงข้อ 30	รวม 15 ข้อ

ตาราง 26 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>อบรมเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม</u> หมายถึง การที่ผู้ปกครองปลูกฝังให้เด็กมีจิตใจ เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เคารพและ เชื่อฟังผู้ใหญ่ รู้จักปฏิบัติตามคำสั่งสอนของศาสนาอย่างง่าย ๆ รู้จักการสวดมนต์ไหว้พระ	32,34,35,37,39,41,45 36,38,40 31,42,43 44 38	7 3 3 1 1
	ข้อ 31 ถึงข้อ 45	รวม 15 ข้อ

ตาราง 27 วิเคราะห์เนื้อหา เนื้อหาของแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ

เนื้อหา	ข้อที่วัด		จำนวนข้อ
	แบบถูกผิด	แบบเลือกตอบ	
<u>ความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการ</u> <u>ด้านร่างกาย</u> หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับ พัฒนาการและการส่งเสริมทางด้านร่างกาย ของเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก ความต้องการทางด้านร่างกาย เช่น การเคลื่อนไหว ความต้องการด้านโภชนาการ การส่งเสริมการดูแลสุขภาพสะอาด ของร่างกาย และการพักผ่อน เป็นต้น			
	1,8	5,10	4
	7,9	4,6,9	5
	4,10		2
	6,	1,2,7	4
	2,3	3	3
	5	8	2
	ข้อ 1 ถึงข้อ 10	ข้อ 1 ถึงข้อ 10	รวม 20 ข้อ

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด		จำนวนข้อ
	แบบถูกผิด	แบบเลือกตอบ	
<u>ความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการ</u> <u>ด้านอารมณ์-สังคม</u> หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับ พัฒนาการและการส่งเสริมด้านอารมณ์-สังคม ของเด็กก่อนวัยเรียน 12 ข้อ ธรรมชาติและความต้องการด้าน อารมณ์-สังคมของ เด็กวัยนี้ การส่งเสริมด้วยการให้การยอมรับ ให้ความรัก ใจที่กล้าใจ ให้อิสระบางประการ รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในการ แสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น	11, 14, 20 15, 17 13 16, 19 12, 18	21, 24, 25, 27 26, 28, 29 23 30 22	7 5 1 2 3 2
	ข้อ 11 ถึงข้อ 20	ข้อ 21 ถึงข้อ 30	รวม 20 ข้อ

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด		จำนวนข้อ
	แบบถูกผิด	แบบเลือกตอบ	
<u>ความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา</u> หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการและการส่งเสริมด้านสติปัญญาของเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ ธรรมชาติและความต้องการการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้	22,23,27	12,14,17,18	7
การเปิดโอกาสให้เด็กได้พบกับประสบการณ์ใหม่ ๆ	25	11	2
การพยายามตอบคำถามพุดคุยกับเด็ก	30	15,16	3
การจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมในการส่งเสริมสติปัญญาแก่เด็ก	24,28,29	19,20	5
รวมทั้งการให้อิสระทางด้านความคิดและการแสดงออกถึงความคิดนั้น ๆ เป็นต้น	21,26	13	3
	ข้อ 21 ถึงข้อ 30	ข้อ 11 ถึงข้อ 20	รวม 20 ข้อ

ตาราง 27 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด		จำนวนข้อ
	แบบถูกผิด	แบบเลือกตอบ	
<u>ความรู้ความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการด้านจริยธรรม</u> หมายถึง ปริมาณความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการและการส่งเสริมด้านจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ได้แก่ การใช้แนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมจริยธรรมของเด็กวัยนี้ การเป็นแบบอย่างที่ดี การให้การอบรมสั่งสอน การปลูกฝังความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีเมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ มีความละเอียดรอบคอบ มีความรับผิดชอบ เป็นต้น	33, 35, 36 31, 40 32, 38 34 37 39	34 31 32, 33, 36, 37, 40 35, 38, 39	4 3 2 5 1 1 4
	ข้อ 31 ถึงข้อ 40	ข้อ 31 ถึงข้อ 40	รวม 20 ข้อ

ตาราง 28 วิเคราะห์น้ำหนัก เนื้อหาของแบบสังเกตพัฒนาการ

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>พัฒนาการด้านร่างกาย</u>		
หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง		
ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย		
โดยการใช้		
กล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่		
การยืน	1	1
เดิน	2	1
ทรงตัว	3	1
โยนและรับลูกบอล	4,5	2
กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่		
การขีดเขียน วาดรูป	6,7,8,9	4
พับกระดาษ เป็นต้น	10	1
		รวม 10 ข้อ

ตาราง 28 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในด้าน ความสามารถ ทางการฟัง การพูด การสังเกต การจำ การคิด เป็นต้น	1,2 8 4,10 3,5,7 6,9	2 1 2 3 2
		รวม 10 ข้อ
พัฒนาการด้านจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความเป็นผู้รู้จักมีเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ คอบุคคลอื่น มีความละเอียดรอบคอบ มีความรับผิดชอบ (ไม่ทำผิดต่อกฎระเบียบ ของชั้นเรียน) เป็นต้น	1,6,10 5,9 2,3,4,7,8	3 2 5
		รวม 10 ข้อ

ตาราง 28 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อที่วัด	จำนวนข้อ
<u>พัฒนาการด้านอารมณ์-สังคม</u> หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความรู้สึกและความสามารถในการปรับตัว ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เช่น การรู้จักแข่งขัน การคำนึงถึงความพอใจ ไม่พอใจของเพื่อน การรู้จักช่วยตนเอง ช่วยผู้ใหญ่งาน รู้จักมารยาทง่าย ๆ ในสังคม รู้จักตนเอง รู้จักชื่อ นามสกุล เพศ อายุ ของตนเอง เป็นต้น	1,6 2, 4,5 8 2,3,7 9,10	2 1 2 1 2 2
		รวม 10 ข้อ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวนันทา	ชื่อสกุล แทนธานี
เกิดวันที่ 22 มีนาคม	พุทธศักราช 2504
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 268/102 ถนนบรมไตรโลกนาถ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2522	มัธยมศึกษาจากโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2526	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พยาบาลและผดุงครรภ์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2534	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู
และการพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นันทา แทนธานี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
กุมภาพันธ์ 2534

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็ก่อนวัยเรียน ตัวแปรดังกล่าวได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 1 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 และผู้ปกครองของเด็ก ซึ่งได้มาโดยวิธีการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้จำนวนทั้งสิ้น 266 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ปกครอง แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ และแบบสังเกตพัฒนาการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise Multiple Regression Analysis) และสหสัมพันธ์แบบพาร์เชียล (Partial Correlation) ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพัฒนาการของเด็ก่อนวัยเรียน
2. ตัวแปรที่สามารถทำนายการอบรมเลี้ยงดูได้ที่สำคัญมี 2 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษาของมารดา และความรู้ความเข้าใจของผู้ปกครองเรื่องพัฒนาการ
3. เมื่อควบคุมตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมของครอบครัวให้คงที่ ปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการและการอบรมเลี้ยงดูจะลดลง
4. ตัวแปรที่สามารถทำนายพัฒนาการได้มี 2 ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดู และความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการ

A STUDY OF SOME VARIABLES RELATED TO CHILD REARING PRACTICES
AND DEVELOPMENT OF THE PRE - SCHOOL CHILDREN IN BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

NANTA TANTANEE

Presented in partial fulfillment of the requirements for
the Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

February, 1991

The purpose of this study was to study some variables related to child rearing practices and development of pre - school children. Those variables included parent's knowledge in child development and bio - social background. The subjects were 266 pairs of first year pre - school children and their parents in Bangkok metropolitan area. They were drawn by purposive sampling. The instruments used for collecting data were a bio - social background questionnaire, a child rearing practices questionnaire, a test of parent's knowledge in child development and a child development screening test. The data were analyzed by stepwise Multiple Regression Analysis and partial correlation

The results were as follows :

1. There were positive relationships between child rearing practices and development of pre - school children.
2. Two important variables which were able to predict child rearing practices were mother's education and parent's knowledge in child development.
3. The relationship between parent's knowledge in child development and child rearing practices decreased when the variables bio - social background were statistically controlled.
4. Two important variables which were able to predict child development were child rearing practices and parent's knowledge in child development.